

ОПШТИНА БЕЛА ПАЛАНКА

ПРОГРАМ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ БЕЛА ПАЛАНКА ЗА ПЕРИОД ОД 2021. ДО 2023. ГОДИНЕ

Бела Паланка, јун 2021. године

САДРЖАЈ

1	УВОД	4
1.1	Консултације са заинтересованим странама и циљним групама	8
1.2	Спровођење јавне расправе	8
2	ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ И ПРАВНИ ОКВИР РЕЛЕВАНТАН ЗА ПРОГРАМ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ	9
3	ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА	13
3.1	Кључни налази <i>ex-post</i> анализе претходног Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом	13
3.2	Општи подаци о општини/граду	17
3.3	Географски подаци	18
3.4	Демографски подаци	21
3.5	Образовање	23
3.6	Запосленост и незапосленост	29
3.7	Социјална заштита	33
3.8	Анализа проблема	38
3.8.1.	Пристапачност	38
3.8.2.	Партиципација	42
3.8.3.	Равноправност и недискриминација	44
3.8.4.	Социјална инклузија	45
3.9.	<i>SWOT</i> анализа	54
3.9.1.	Пристапачност, партиципација, равноправност и недискриминација	55
3.9.2.	Образовање	57
3.9.3.	Запошљавање	58
3.9.4.	Социјална заштита	60
3.9.5.	Здравље	61
4.	ОПИС ЖЕЉЕНЕ ПРОМЕНЕ	63
4.8.	Визија	63
4.9.	Опис промене која ће се остварити применом Програма	63
4.10.	Опис заинтересованих страна	63
5.	ЦИЉЕВИ И МЕРЕ	66
5.8.	Општи циљ	66
5.9.	Посебни циљеви, мере и анализа њихових ефеката	66

5.9.1.	ПОСЕБНИ ЦИЉ 1: Унапредити приступачност објеката, услуга и информација за особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка _____	67
5.9.2.	ПОСЕБНИ ЦИЉ 2: Повећати партиципацију и равноправност особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка _____	67
5.9.3.	ПОСЕБНИ ЦИЉ 3: Повећати социјалну укљученост особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка кроз унапређене услуге запошљавања, социјалне заштите, образовања и здравствене заштите _____	68
6.	АКЦИОНИ ПЛАН _____	69
7.	ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА _____	106
8.	ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ВРЕДНОВАЊЕ УЧИНАКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ _____	116
8.8.	Вредновање учинка и извештавање _____	117
9.	ИНФОРМАЦИЈЕ О РЕЗУЛТАТИМА СПРОВЕДЕНИХ КОНСУЛТАЦИЈА _____	118
10.	ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА _____	120
11.	СПИСАК ТАБЕЛА У ДОКУМЕНТУ _____	121
12.	ДОКУМЕНТИ ОПШТИНЕ БЕЛА ПАЛАНКА _____	122

1 УВОД

Програм за унапређење положаја особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка за период од 2021. до 2023. године (у даљем тексту: Програм) дефинише правце деловања општине Бела Паланка у области унапређења положаја особа са инвалидитетом, као и конкретне мере и активности којима се настоји побољшати садашњи положај особа са инвалидитетом, уз јасне механизме помоћу којих се може пратити остваривање дефинисаних циљева. Он представља део напора које локална заједница чини са основним циљем да се у пуној мери имплементирају инклузивне политике и праксе.

Програм почива на анализи релевантних националних стратешких докумената, локалних података и процени потреба особа са инвалидитетом на подручју општине Бела Паланка. Израђен је кроз партиципативни и партнерски приступ који ће бити примењен и у процесу његове реализације, праћења и извештавања. Општина Бела Паланка намерава да у реализацију дефинисаних циљева и активности укључи све релевантне актере из локалне заједнице, као и да сарађује са националним и међународним организацијама и институцијама који се баве унапређењем положаја особа са инвалидитетом. Овако конципиран Програм требало би да осигура квалитетну имплементацију, као и да омогући општини Бела Паланка већу конкурентност пред донаторима и постави основ за оптималан квалитет резултата који се очекују реализацијом планираних активности и мера, на којима ће све заинтересоване стране и релевантни партнери радити у континуитету у наредном периоду.

Израда овог Програма реализована је у оквиру пројекта „Подршка унапређењу социјалног укључивања у Републици Србији“, фаза 3 који спроводи Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије (СИПРУ) а финансира се средствима донације Швајцарске Конфедерације путем Швајцарске агенције за развој и сарадњу (СДЦ). СДЦ пружа подршку Влади Републике Србије да унапреди процес социјалног укључивања у Републици Србији. Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије је надлежан за јачање капацитета Владе да развија и спроводи политике социјалног укључивања засноване на примерима добре праксе ЕУ. Такође, Тим пружа подршку Влади да координира, прати и извештава у вези са активностима у области социјалног укључивања.

СДЦ од 2009. пружа подршку Влади Републике Србије да унапреди процес социјалног укључивања у Републици Србији. Фазе 1 (2009–2013) и 2 (2013–2017) имале су кључну улогу у подизању свести Владе Републике Србије о сиромаштву и социјалној искључености и унапређењу њених капацитета за предузимање мера на њиховом сузбијању. Током фаза 1 и 2 остварени су следећи кључни резултати на нивоу исхода:

- успостављање Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва 2009. године;
- квалитетнији национални стратешки оквир који боље одражава потребе социјално искљученог становништва;

- оснажена социјална димензија процеса европских интеграција;
- унапређени национални механизми за праћење и извештавање;
- побољшани капацитети националних и локалних институција за координацију јавних политика;
- увођење иновативних инструмената за процену утицаја јавних политика на социјално искљученегрупе;
- јак осећај власништва над процесом социјалног укључивања код доносилаца одлука и ширег круга заинтересованих актера;
- промовисање иновација у јавним политикама на локалном нивоу.

Трећом фазом пројекта „Подршка унапређењу социјалног укључивања у Републици Србији“ оперативно управља Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва при Кабинету председнице Владе као главног корисника програма у Влади Републике Србије. Општи циљ треће фазе пројекта је допринос већој социјалној укључености осетљивих друштвених група и активном учешћу свих релевантних актера како би се обезбедио бољи квалитет живота за све.

Активности које се спроводе у оквиру пројекта треба да допринесу томе да:

- релевантне националне и локалне институције делотворније примењују одабрана начела доброг управљања (са акцентом на партиципацији, једнакости и недискриминацији) приликом остваривања приоритета социјалног укључивања у складу са међународним стандардима, у областима јавних политика које су повезане са социјалним укључивањем (социјална заштита, образовање, здравље, запошљавање и становање);
- институције на локалном нивоу боље одговарају на потребе сиромашних и социјално искључених грађана и грађанки;
- особе у стању социјалне искључености (нарочито жене, млади, Роми/киње, мигранти/киње и особе са инвалидитетом, посебно у руралним и изузетно сиромашним подручјима) буду оснажене кроз подршку окружења да користе квалитетне, интегрисане и инклузивне услуге социјалне заштите, образовања, запошљавања, здравствене заштите и становања.¹

Општина Бела Паланка потписала је у марту 2020. године уговор о бесповратним донаторским средствима са Тимом за социјалну укљученост и смањење сиромаштва Владе Републике Србије у циљу спровођења пројекта „ЗАЈЕДНО ДО ЦИЉА“² подржаног у оквиру друге фазе „Програма локалних иницијатива за социјално укључивање и смањење сиромаштва – Подршка развоју иновативних модела за социјално укључивање – ЛИП 2“³. Општина је пројекат поднела у партнерству са Удружењем грађана „Те деум“, Бела Паланка, а пројекат је имао за циљ успостављање услуге социјалне заштите Лични пратилац детета⁴ и покретање Школе социјалних вештина⁵ као системског решења подршке и унапређења положаја деце са инвалидитетом и

¹ <http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/rs/o-nama/projekti/>

² <http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/rs/lip2-zajedno-do-cilja-bela-palanka/>

³ <http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/rs/druga-faza-programa-lokalnih-inicijativa-za-socijalno-ukljucivanje-i-smanjenje-siromastva-podrskarazvoju-inovativnih-modela-za-socijalno-ukljucivanje-lip-2/>

⁴ <http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/rs/skola-socijalnih-vestina-kreativnim-radionicama-do-razvijanja-zivotnih-vestina/>

⁵ <http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/rs/tanja-uz-podrsku-do-cilja/>

сметњама у развоју која су укључена у редовни образовни систем. Поред тога, општини Бела Паланка обезбеђена је стручна, менторска и саветодавна подршка у изради овог Програма⁶.

Скупштина општине Бела Паланка, на седници одржаној дана 26.11.2020. године, донела је Одлуку о приступању изради Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021. до 2023.године. Циљ приступања изради Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021. до 2023.године је унапређење положаја особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка у складу са Законом о планском систему Републике Србије⁷, а на основу Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период од 2020. до 2023. године.⁸ Приступање изради овог веома важног документа спроводи се у циљу унапређења положаја особа са инвалидитетом, подизања нивоа квалитета живота особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка у области приступачности, партиципације, равноправности и недискриминације, образовања, запошљавања, социјалне заштите и здравља.

Скупштина општине Бела Паланка је дана 26.11.2020. године усвојила Одлуку бр. 011-61/2020-I о приступању процесу израде Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период 2021-2023. године.

Радна група за израду Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021. до 2023.године званично је оформљена 27.11.2020. године решењем Председника општине Бела Паланка бр 011-61/2020-II.

За координаторку Радне групе именована је **Марија Бошковић**, чланица општинског већа задужена за културу, информисање, социјалну и здравствену заштиту, предшколско и основношколско образовање и координаторка Интерресорне комисије.

Као чланице и чланови Радне групе именовани су:

1. **Марија Анђелковић**, чланица општинског већа задужена за средње и високо образовање, омладину, спорт и националне мањине
2. **Лидија Тричковић**, виша медицинска сестра, представница Дома здравља
3. **Бојана Ђурић Димитријевић**, стручна радница, представница Центра за социјални раду Белој Паланци
4. **Драгана Јеврић**, стручна сарадница, дефектолог у Удружењу „ТЕ ДЕУМ“, Бела Паланка
5. **Тамара Јовановић Тошић**, представница Националне службе за запошљавање
6. **Драган Живковић**, члан општинског већа задужен за грађевинарство и заштиту животне средине

⁶<http://socijalnoukljucivanje.gov.rs/rs/podrskajls-u-pripremi-programa-za-unapredjenje-polozaja-osoba-sa-invaliditetom-za-period-2021-2023-godine/>

⁷<https://www.paragraf.rs/propisi/zakon-o-planskom-sistemu-republike-srbije.html>

⁸http://demo.paragraf.rs/demo/combined/Old/t/t2020_03/SG_044_2020_003.htm

Током израде овог документа спроведени су следећи кораци: припремљена је ситуациона анализа са SWOT анализама за пет области:

- 1) приступачност, партиципација, равноправност и недискриминација,
- 2) образовање,
- 3) запошљавање,
- 4) социјална заштита и
- 5) здравље.

Дефинисани су визија, општи циљ и посебни циљеви, а за сваки од посебних циљева припадајуће мере са индикаторима, полазним и циљаним вредностима, носиоцима, потребним средствима и изворима верификације. За сваку од активности утврђени су носилац и партнери, временски оквир, потребна финансијска средства по изворима и по годинама.

Због специфичности услова у којима је процес планирања реализован услед пандемије Ковид 19, Радна група је одржавала састанке и консултације путем различитих канала комуникације.

Одржани су следећи састанци, радионице и догађаји:

- Уводна онлајн радионица – одржана је 21.10.2020. године на којој је присуствовало 7 чланова/ца Радне групе – током које је усаглашена методологија за израду Програма и договорен временски оквир и план активности;
- Једнодневна радионица у просторијама општине Бела Паланка за развој ситуационе анализе са SWOT анализом, која је одржана 05.11.2020. године и којој је присуствовало 8 учесника/ца. На овој радионици урађене су SWOT анализе за пет области: 1) приступачност, партиципација, равноправност и недискриминација, 2) образовање, 3) запошљавање, 4) социјална заштита и 5) здравље, и идентификоване приоритетне области за решавање;
- Низ онлајн састанака Радне групе: 2020. године 02., 16., и 24. децембра, а 2021. године 26. јануара, 17. и 25. фебруара, 25. марта ради дефинисања Визије, опшег циља и посебних циљева, мера, активности, а на којима су учествовали чланови и чланице Радне групе за израду програма - представници локалне самоуправе и локалних институција и организација цивилног друштва, њих 6.

1.1 Консултације са заинтересованим странама и циљним групама

Процес израде *Програма* подразумевао је тзв. "партиципативни приступ". У изради су учествовали представници институција, организација цивилног друштва и појединци. Између осталог, примењено је и **начело јавности и партнерства**, које подразумева да се јавне политике утврђују у оквиру транспарентног и консултативног процеса, односно да се током израде и спровођења планских докумената, као и анализе ефеката и вредновања учинака јавних политика, спроводи транспарентан процес консултација са свим заинтересованим странама и циљним групама.

Током израде Програма одржане су консултације са заинтересованим странама и циљним групама. Одржане су консултације 16. марта 2021. године са представницима удружења особа са инвалидитетом.

Том приликом су идентификоване активности и услуге које је потребно обухватити акционим планом како би одговорили на потреб особа са инвалидитетом.

1.2 Спровођење јавне расправе

Јавна расправа је спроведена....

Јавна презентација је одржана Учествовало је

Програм за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период 2021-2023. године усвојен је од стране Скупштине општине Бела Паланка2021. године

Напомена: Све формулације у овом документу употребљене у мушком роду односе се на особе оба пола.

2 ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТИ И ПРАВНИ ОКВИР РЕЛЕВАНТАН ЗА ПРОГРАМ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

У Републици Србији се већ дуги низ година спроводи процес опсежних реформи у свим областима друштвеног живота уз истовремено усклађивање националног законодавства са стандардима Европске уније. Тако су и у области унапређења положаја особа са инвалидитетом, у најширем смислу, до сада извршени значајни помаци, али имајући у виду да бројни ризици социјалне искључености особа са инвалидитетом имају тенденцију умножавања, потребно је, применом мултидисциплинарног и мултисекторског приступа, константно деловати предузимајући различите активности како би се ови ризици свели на најмању меру.

Имајући у виду сталну потребу за унапређењем положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији, Влада Републике Србије је у марту 2020. године усвојила *Стратегију унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период од 2020. до 2024. године* (у даљем тексту: *Стратегија*).

Циљ *Стратегије* је побољшање свеукупног друштвеног и економског положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији и њихово равноправно учешће у друштву, путем уклањања препрека у области приступачности, партиципације, једнакости, запошљавања, образовања и обуке, социјалне заштите, здравства и других аспеката који доприносе изједначавању њихових могућности и остваривању инклузивне једнакости. Како би се остварио овај општи циљ, у *Стратегији* су дефинисана следећа три посебна циља:

1. Повећана друштвена инклузија особа са инвалидитетом;
2. Обезбеђено уживање права особа са инвалидитетом на пословну способност и породични живот на равноправној основи са другима и ефикасна заштита од дискриминације, насиља и злостављања;
3. Системско увођење перспективе инвалидитета у доношење, спровођење и праћење јавних политика.

У *Стратегији* се даје сажет преглед стања, а путем дефинисања општег и посебних циљева одређују се основни правци деловања ради остваривања равноправности, спречавања дискриминације, поштовања достојанства и стварања услова да особе са инвалидитетом на равноправној основи уживају сва људска права и основне слободе и активно учествују у свим областима друштвеног живота. Побољшање свеукупног друштвеног и економског положаја особа са инвалидитетом захтева да сви друштвени актери активно учествују у реализацији циљева *Стратегије* и спровођењу мера и активности предвиђених акционим планом који прати ову стратегију.

Јединице локалне самоуправе су препознате међу учесницима у спровођењу следећих мера *Стратегије*:

- 1) Укључивање особа са инвалидитетом у политички, јавни, културни, образовни и спортски живот у заједници;
- 2) Побољшање квалитета живота особа са инвалидитетом и усвајање програма деинституционализације, уз обезбеђивање адекватне подршке за живот у заједници и породици, укључујући и развој услуга подршке за самостални живот у заједници;

- 3) Јачање партнерства са организацијама особа са инвалидитетом у свим областима и на свим нивоима;
- 4) Подизање степена информисаности јавности о правима особа са инвалидитетом и баријерама са којима се суочавају у остваривању права и унапређивање позитивне слике о особама са инвалидитетом као титуларима свих људских права;
- 5) Обезбеђење адекватне додатне подршке из система образовања, здравља и социјалне заштите деци и ученицима у инклузивном образовном окружењу.

Програм за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период 2021-2023. године је усаглашен са усвојеном стратегијом на републичком нивоу, што је у структури документа обезбеђено кроз анализу стања и идентификацију проблема у 4 кључна сегмента:

1. приступачност,
2. партиципација,
3. равноправност и недискриминација и
4. социјална инклузија (образовање, запошљавање, социјална заштита и здравствена заштита).

Стратешка документа Владе Републике Србије у различитим областима указују на потребу унапређења положаја особа са инвалидитетом, а као посебно важни издвајају се:

- 1) Акциони план за Поглавље 23, одељак „Основна права“;⁹
- 2) Програм реформи политике запошљавања и социјалне политике у процесу приступања Европској унији, којим су утврђени и праћени приоритети у области запошљавања и социјалне политике у процесу приступања ЕУ;¹⁰
- 3) Стратегија развоја образовања за период до 2020. године;¹¹
- 4) Стратегија запошљавања у Републици Србији за период 2021-2026. године;¹²
- 5) Стратегија јавног здравља за период 2018–2026¹³ и друга оквирна документа у различитим областима;

⁹ Акциони план за поглавље 23, доступно на:

<https://www.mpravde.gov.rs/files/Akcioni%20plan%20PG%2023%20Treci%20nacrt-%20Konacna%20verzija1.pdf> Мере за унапређење положаја особа са инвалидитетом утврђене су и Нацртом ревидираног акционог плана за поглавље 23, у одељку „Основна права“. <https://www.mpravde.gov.rs/tekst/22159/prvi-nacrt-revidiranog-akcionog-plana-za-poglavlje-23.php>

¹⁰<http://www.minrzs.gov.rs/cir/aktuelno/item/5781-program-reformi-politike-zaposljavanja-i-socijalne-politike-u-procesu-pristupanja-evropskoj-uniji-employment-and-social-reform-programme>

¹¹Тренутно је у процесу јавне расправе Предлог стратегије развоја образовања и васпитања у Републици Србији за период од 2021 до 2026. године <http://www.mpn.gov.rs/pocela-javna-rasprava-o-predlogu-strategije-razvoja-obrazovanja-i-vaspitanja-u-republici-srbiji-za-period-od-2021-do-2030-godine/>

¹²<https://www.minrzs.gov.rs/sr/aktuelnosti/vesti/usvojena-strategija-zaposljavanja-u-republici-srbiji-za-period-od-2021-do-2026-godine>

¹³Службени гласник РС, број 22/09

- 6) Стратегија превенције и заштите од дискриминације¹⁴ и Акциони план за примену Стратегије превенције и заштите од дискриминације за период од 2014. до 2018. године;¹⁵
- 7) Национална стратегија за родну равноправност за период 2016-2020, са Националним акционим планом за спровођење стратегије за период 2016-2018;¹⁶
- 8) Национална стратегија за младе за период 2015-2025. године;¹⁷
- 9) Програм за ретке болести у Републици Србији за период 2020-2022.¹⁸

У свим наведеним документима постоје одређене мере и активности које се односе на особе са инвалидитетом и које указују на потребу унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији.

Дискриминација је забрањена Уставом Републике Србије, којим је прописано да су пред Уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту, без дискриминације, да је забрањена свака дискриминација, непосредна или посредна, по било ком основу, укључујући и психички или физички инвалидитет. Законом забрани дискриминације¹⁹ уређена је општа забрана дискриминације, облици и случајеви дискриминације и поступак заштите од дискриминације. Овим законом је забрањена дискриминација на основу инвалидитета, а прописано је да дискриминација постоји ако се поступа противно начелу поштовања једнаких права и слобода особа са инвалидитетом у политичком, економском, културном и другом аспекту јавног, професионалног, приватног и породичног живота.²⁰ Веома је значајан и посебан антидискриминациони закон – Закон о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом,²¹ којим се уређује општи режим забране дискриминације на основу инвалидитета, посебни случајеви дискриминације особа са инвалидитетом, поступак заштите особа изложених дискриминацији на основу инвалидитета, као и мере које се предузимају ради подстицања равноправности и социјалне укључености особа са инвалидитетом.²² Поред забране непосредне и посредне дискриминације, закон забрањује, узнемиравање, виктимизацију, позивање, навођење и помагање у дискриминаторском поступању,²³ као и тешке случајеве дискриминације.²⁴

Антидискриминационе одредбе које су важне за положај особа са инвалидитетом садржане су у законима којима се уређују поједине области друштвених односа:

- Закону о раду,²⁵
- Закону о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом,²⁶

¹⁴„Службени гласник РС”, број 60/13

¹⁵„Службени гласник РС”, број 107/14

¹⁶„Службени гласник РС”, бр. 4/16

¹⁷„Службени гласник РС”, бр. 22/15

¹⁸„Службени гласник РС”, бр. 86/19

¹⁹„Службени гласник РС”, број 22/09

²⁰Члан 26. Закона о забрани дискриминације

²¹„Службени гласник РС”, бр. 33/06 и 13/16

²²Члан 1. Закона о спречавању дискриминације особа са инвалидитетом

²³Члан 6. ЗСДОСИ.

²⁴Члан 9. ЗСДОСИ.

²⁵Службени гласник РС, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 – УС, 113/17 и 95/18-аутентично тумачење

²⁶Службени гласник РС, бр. 36/09 и 32/13

- Закону о здравственој заштити,²⁷
- Закону о основама система образовања и васпитања,²⁸
- Закону о правима пацијената,²⁹
- Закону о заштити лица са менталним сметњама,³⁰
- Закону о кретању уз помоћ пса водича³¹ и
- Закону о употреби знаковног језика.³²

Један од релевантних закона јесте и Закон о социјалној карти који је Влада Републике Србије усвојила у јануару 2021. и упутила Скупштини на расправу и усвајање а који предвиђа јединствену, централизовану и поуздану евиденцију у области социјалне заштите, са подацима који су од значаја за одређивање социјално - економског статуса сваког појединца, односно становника Републике Србије

Поред националних и локалних докумената, потребно је поменути и постојећи међународни правни оквир:

- Конвенција Уједињених нација о правима особа са инвалидитетом³³,
- Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода и Протокол бр. 12 (2000) уз Европску конвенцију.³⁴
- Стратегија Савета Европе за особе са са инвалидитетом 2017–2023.³⁵
- Европска стратегија за особе са инвалидитетом 2010–2020: Европа без баријера³⁶.
- Директива ЕУ 2019/882 за приступачност производа и услуга³⁷

Програм општине Бела Паланка је усаглашен са *Агендом 2030* Уједињених нација и, између осталог, доприноси утврђеним Циљевима одрживог развоја (ЦОР), као што су:

- Свет без сиромаштва (ЦОР 1)
- Добро здравље (ЦОР 3)
- Квалитетно образовање (ЦОР 4)
- Смањење неједнакости (ЦОР 10).

²⁷Службени гласник РС, бр. 107/05, 72/09 – др. закон, 88/10, 99/10, 57/11, 119/12, 45/13 – др. закон, 93/14, 96/15, 106/15, 105/17 - др. закон, 113/17 - др. закон и 105/17 – др. закон

²⁸Службени гласник РС, бр. 88/17 и 27/18 – др. закон

²⁹Службени гласник РС, бр. 45/13

³⁰Службени гласник РС, бр. 45/13

³¹Службени гласник РС, бр. 29/15

³²Службени гласник РС, бр. 38/15

³³Службени гласник РС-међународни уговори“ бр. 42/09

³⁴Службени лист СЦГ - Међународни уговори", бр. 9/2003, 5/2005 и 7/2005 - испр. и Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр. 12/2010 и 10/2015)

³⁵<https://www.coe.int/en/web/disability/strategy-2017-2023?desktop=true>

³⁶<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52010DC0636>

³⁷<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019L0882&from=HR>

3 ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА

3.1 Кључни налази *ex-post* анализе претходног Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом

Општина Бела Паланка до сад није имала локалне планске документе који су се односили на положај особа са инвалидитетом. Међутим, особе са инвалидитетом јесу препознате у низу других планских докумената од којих су неки у процесу имплементације, док су неки још увек у процесу израде.

Локални плански документи који су усвојени:

Стратегија одрживог развоја општине Бела Паланка 2010-2020. године

Овај документ у области економије има за приоритете развој пољопривреде, туризма, као и предузетништва. У области друштвеног развоја има разрађене приоритете који се односе на социјалну заштиту, здравствену заштиту, образовање, спорт, рекреацију и културни живот. У области Управљања предвиђа приоритете који су везани за развој информационих технологија, јачање институционалних капацитета, унапређење рада локалне самоуправе и унапређење интерескаторске сарадње.

Локални акциони план запошљавања 2020-2021

Кључни елементи политике запошљавања у општини Бела Паланка усмерене ка повећању запослености су: подршка страним директним инвестицијама, подршка предузетништву и унапређење финансијских подстицаја да би се рад више исплатио. Циљ ЛАП-а запошљавања за наведени период је успостављање стабилног и одрживог тренда раста запослености кроз подстицање запошљавања и укључивања теже запошљивих лица на тржиште рада, а приоритети су:

- 1) Смањивање незапослености младих и промовисање запошљавања младих;
- 2) Отварање нових радних места и подстицање предузетништва и samozapoшљавања и
- 3) Подстицање запошљавања теже запошљивих лица и рањивих категорија, у које спадају и особе са инвалидитетом.

Акционим планом за 2020. годину предвиђене су мере:

1. Програм „Стручна пракса“
2. Програм „Субвенција за samozapoшљавање“
3. Програм “Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих лица“

План јавног здравља 2019-2022

На основу критеријума за процену јавно-здравственог значаја у оквиру области деловања јавног здравља, следећи приоритети су релевантни за положај особа са инвалидитетом:

У области „Организација и функционисање здравственог система“:

- 1.Доступност лекара примарне здравствене заштите пацијентима са шире територије општине и током ноћи (ангажовање новог кадра);
- 2.Доступност лекара специјалиста грађанима Беле Паланке и
- 3.Стварање услова за квалитетан рад у сеоским амбулантама;

У области „Промоција здравља и превенција болести“:

1. Смањење броја новообоболелих од дијабетеса, рад на превенцији (скрининг прегледи,акције у заједници у циљу промена начина живота и исхране у сарадњи са Установом за спорт);

У области“ Физичко, ментално, социјално здравље“:

Активности на унапређењу здравља путем дефинисања додатних мера здравствене заштите намењене приоритетним друштвеним групама на територији ЈЛС континуирано(стари, млади, лица са инвалидитетом) са циљем повећаног обухвата старијих лица активностима Клуба за старе као и проширења спектра услуга Клуба за пружање едукативних садржаја особама са сметњама у развоју; и

У области „ Кризне и ванредне ситуације“:

1. Набавка опреме и медицинских апарата за одређене службе у Дому здравља.

Стратегија за унапређивање предшколског васпитања и образовања општине Бела Паланка у периоду од 2020. до 2024. године

Ова стратегија има за циљ унапређивање квалитета живота деце предшколског узраста и њихових породица развијањем квалитетних предшколских услуга и већом партиципацијом родитеља, уз подршку локалне заједнице. Током израде документа препознати су проблеми који су релевантни и за децу са сметњама у развоју и њихове породице:

- да нема прецизних података о броју деце која су ван система,
- јавност није довољно сензибилисана о значају раног учења, развоја и укључивања деце у програме предшколског васпитања и образовања (ПВО),
- неинформисаност родитеља о важности ПВО, посебно припадника осетљивих друштвених група (Роми, деца са инвалидитетом),
- забрана запошљавања у јавном сектору (васпитачи, медицинске сестре васпитачи, педагози, психолози, дефектолози, логопеди, социјални радници...).

Констатовано је са друге стране да родитељи препознају важност и корисност програма за децу, спремни су да се укључе у рад вртића. Један број родитеља изражава потребу за организовањем кратких програма за децу, као и за подршком у циљу развијања родитељских вештина. Специфични циљеви Стратегије су зато дефинисани на следећи начин:

1. Повећање обухвата све деце узраста 3 до 5,5 година системом предшколског васпитања и образовања,
2. Унапређење квалитета услуга за децу предшколског узраста и
3. Већа партиципација родитеља у политикама и пракси за децу предшколског узраста.

У оквиру сваког од наведена три циља су предвиђене мере које се могу у потпуности повезати са програмом унапређења положаја особа са инвалидитетом у делу који се односи на образовање, као и на партиципацију

Програм развоја туризма 2017-2021

Постојећи Програм развоја туризма не садржи теме које се односе на унапређење приступачности. Циљ Програма је да се искористе природна богатства и да се ставе у туристичку понуду, као и богато културно историјско наслеђе. Археолошко налазиште из римског периода тренутно није доступно посетиоцима. Постоји пројекат за адаптацију и изградњу археолошког налазишта и музеја као најзначајније туристичке понуде а и највеће инфраструктурне инвестиције. Пројекат је новијег датума и укључује правила приступачности. Општина је конкурисала са овим пројектом код Министарства туризма, трговине и телекомуникација.

Локални акциони план популационе политике 2018-2022

Планирана мера у оквиру ЛАП-а за популациону политику је збрињавање деце запослених родитеља. У оквиру ове мере планирана активност јесте Покретање продуженог боравака за ученике млађих разреда у Основној школи „Љупче Шпанац“. Планирано је опремање трпезарије и просторија у школи за „продужени боравак“, а боравак би био доступан и деци са инвалидитетом и тешкоћама у развоју која инклузивно похађају наставу у основној школи.

С обзиром да је претходни кровни стратешки документ општине истекао 2019. године, општина Бела Паланка је у октобру 2020. године покренула и израду **Плана развоја општине Бела Паланка за период 2021.-2028. године**. Израђен је нацрт Плана развоја општине Бела Паланка, као кровног планског документа који се израђује на период од седам година. План развоја ће садржати пројекте (мере) који ће се преносити у средњорочна планска документа тј. локалне акционе планове који се раде по областима на период до три године. Приоритетни правци за које се планирају мере у оквиру овог плана су:

Развојни правац 1: Унапређење јавне управе и друштвених делатности

Развојни правац 2: Развој инфраструктуре и заштита животне средине

Развојни правац 3: Развој привреде

У оквиру сваког од ових праваца дефинисани су приоритетни циљеви. Неки од циљева који су значајни за Програм унапређења положаја особа са инвалидитетом су:

Приоритетни циљ 1.4. Унапређење и модернизација здравствене и социјалне заштите

- Обезбеђење приступа особама са инвалидитетом установама и институцијама на територији општине (уклањање архитектонских баријера)
- Увођење услуге Лични пратилац детета за сву децу са сметњама у развоју
- Развој и промоција социјалног предузетништва
- Израда Програма унапређења здравствене заштите на територији општине Бела Паланка
- Израда Програма унапређења социјалне заштите на територији општине Бела Паланка
- Израда пројектно техничке документације за реконструкцију постојећих здравствених и социјалних установа
- Реконструкција постојећих здравствених и социјалних установа

Поред наведеног, релевантни су и следећи приоритетни циљеви: 1.5. Подршка развоју културе; 1.6. Унапређење и модернизација система образовања; 1.7. Развој спорта и рекреације и 1.8. Унапређење система безбедности.

3.2 Општи подаци о општини/граду

Бела Паланка је место подигнуто на темељима античке Ремезијане, једно од најстаријих места на подручју Балкана. Константин Јиричек у делу „Историја Срба“ тврди да су место су основали Келти око 280. г.п.н.е., али има хипотеза да су то урадили пре њих Трибали 292. г, па чак и 335. г. Келтолози сматрају да је место добило име по келтском племену Remima (Remoi, Remi) а траколозиоснивање града приписује трачком етносу, док име града изводе од трачког личног имена Remesis, Romesis.

Данас се Бела Паланка налази на важном интерконтиненталном путу који спаја Средњу Европу и Малу Азију, а њена претеча Ремезијана се налазила на главном римском војничком путу - *Via Militaris* – од Сингидунума за Визант. Насеље је настало у подножју Великог и Малог курила у окуци леве обале Коритничкереке, која се улива у Нишаву северозападно од града.

Слика бр. 1: Положај општине Бела Паланка

Општина Бела Паланка простире се на површини од 517 км² и налази на надморској висини 394м. Локална самоуправа је саставни део пиротског округа, а седиште Општине је градско насеље БелаПаланка. Општина има укупно 46 насељених места.

Табела бр 1 : Насељена места у општини Бела Паланка

Насељена места у општини Бела Паланка			
Бабин Кал	Дивљана	Кременица	Пајез
Бежиште	Долац (насеље)	Крупац	Сињац
Бела Паланка	Долац (село)	Ланиште	Тамњаница
Букуровац	Доња Глама	Лесковик	Теловац
Вета	Доња Коритница	Љубатовица	Топоница
Витановац	Доњи Рињ	Мирановац	Црвена Река
Врандол	Дражево	Мирановачка Кула	Црвени Брег
Вргудица	Клење	Моклиште	Црнче
Глоговац	Клисура	Мокра	Чифлик
Горња Глама	Козја	Ново Село	Шљивовик
Горња Коритница	Космовац	Ореовац	Шпај
Горњи Рињ			
Градиште			

Извор: Локална самоуправа Бела Паланка

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину³⁸, општина Бела Паланка спада међу 44 изразитонедовољноразвијенихјединицалокалнесамоуправе чијијестепенразвијеностииспод 60% републичкогпросека.

3.3 Географски подаци

Бела Паланка је место подигнуто на темељима античке Ремизијане, једно од најстаријих места на подручју Балкана, за које се сматра да су у III веку пре нове ере основали Келти. Белопаланачка котлина се налази на паневропском Коридору 10, између Ниша и Софије, у југоисточној Србији. Централни део највеће котлине средњег Понишавља чини Белопаланачко поље, које се налази између географских координата: 22016` и 22023` географске дужине источно од Гринича и 43013` и 43015` северне географске ширине.

³⁸Службени гласник РС, број 104 од 1. октобра 2014.

Слика бр. 2: Положај Беле Паланке у односу на најближе урбане центре

Извор: <http://belapalanka.org.rs/polozaj>

Територија општине захвата простор средњег Понишавља и лежи између Суве и Сврљишких планина. Највећи део територије припада брдско-планинском подручју које обухвата 39.200 ха или 76%. Брежуљкасто-брдски терен обухвата 10.000 ха или 19%, а свега 2.600 ха или 5% подручја општине припада равничарском терену око реке Нишаве. Најистакнутији врх јужног обода котлине - Големи врх (1808 м), који се уздиже са Суве планине готово изнад средишњег дела котлине, удаљен је од Јадранског мора 265 км, од Егејског мора скоро исто као и од Јадранског мора, а од Црног мора је око 420 км далеко.

Од северозапада ка југоистоку општину пресеца важан интеррегионални и интерконтинентални друмски и железнички пут – Коридор 10. Са овим путним правцем се укрштају два регионална пута у правцу север-југ, који повезују моравско-вардарску долину на југу са тимочко-подунавском на северу. Граничи се са општинама Пирот, Бабушница, Гаџин Хан, Ниш, Књажевац и Сврљиг. На територији општине постоје 46 насељена места. Само насеље Бела Паланка се налази на 43,20⁰ северне географске ширине и 22,30⁰ источне географске дужине. У периоду од 1887. г. до 1888. г. је изграђена железница долином Нишаве од стране владе (као саставни део велике светске магистрале која везује запад и исток), што је имало велики значај и утицај на средње Понишавље. Средње Понишавље, коме припада општина Бела Паланка, је подручје где се главна уздужна балканска комуникација укршта с попречним путем Биначко Поморавље - доње Подунавље. Тако је ова област, према саобраћајном положају и функционалној комуникативној улози, једна од најважнијих области југоисточне Србије.

Котлине Понишавља одликује уједначен годишњи ток температуре, при чему су највише вредности у јулу, а минималне у јануару. Дневне температурне амплитуде су у белопаланачкој котлини веће за 6 – 8 °С од истих у нишкој и пиротској котлини. Јутра су у Белој Паланци током лета хладнија за 2 – 4 °С, чему су допринеле хладне воде Врела и Коритничке реке. Просечне годишње температуре у

пиротској и белопаланачкој котлини су скоро исте у летњим месецима, док су у зимским бар за један степен више у односу на Нишку, где су зимски месеци увек хладнији, а летњи топлији. Најхладнији месец је јануар са просечном температуром од - 0,6 °C (у Паланачкој и Пиротској котлини) и нешто топлији у Нишкој од - 0,3 °C. Најтоплији је јули месец и тада су у Нишу и Пироту температуре веће (просечно износе 22,9 °C), а у Паланци је нешто нижа 22,8 °C.

Понишавље представља најсушнију област у југоисточној Србији. У Белопаланачкој котлини падне 551mm атмосферских талого годишње, што је за око 30mm мање од средњих вредности степских крајева панонског подручја.

Кроз општину Бела Паланка пролази источни крак Коридора 10 у укупној дужини од 32 км. Изградња Коридора 10 је започета 2010 год. а завршена је 8. новембра 2019 год. а том приликом основано је и посебно предузеће Коридори Србије Д.О.О. које је управљало радовима. Коридор 10 је од великог значаја за Пиротски округ односно Општину Бела Паланка јер се отварају могућности за бољу позицију Белопаланачке привреде и туризма. Коридор 10 источни крак један је од паневрпских саобраћајних коридора који спаја Исток и Запад и од великог је значаја у свим областима развоја општине Бела Паланка.

Данашњи саобраћајни пут који пролази кроз Сићевачку клисуру изграђен је 1968. г. Ова саобраћајница је од великог значаја за средње Понишавље. На овом пут кроз клисуру има 13 тунела.

Кроз Мокрањско ждрело, долином Коритничке реке пролази пут Бабушница - Бела Паланка, који везује Лужницу и остало залеђе Суве планине са средњим Нишављем. Овај пут се везује у Белој Паланци са уздужним међународним путем, који води нишавском долином. Ту се укршта и пут који се пружа северном страном Белопаланачке котлине, пролази обод на превали Бабина глава и као Тимочки друм излази на Видин и доње Подунавље.

Саобраћај преко Нишаве обавља се некадашњим колским путевима, који су данас попримили функције локалних аутомобилских путева. Сем ових мостова, постоје и мостови на међународном путу Београд – Ниш – Истамбул, као и железнички мостови. Нишавска железница пролази кроз долиненске усеке - Сићевачку клисуру и сутеску Св. Отац. Она је део велике светске железничке магистрале (Лондон-Париз-Београд-Ниш-Истамбул са везама преко Мале Азије). Ове клисуре су постале најкраћа спона између средњег и доњег Понишавља, односно између горњег и доњег дела средњег Нишавља.

Сићевачка клисура је веома непроходна. Пролаз железнице кроз клисуру омогућен је изградњом четири тунела. На прагу XXI века железница у средњем Понишављу је у изузетно великом технолошком заостатку у односу на остали српски део железнице, а поготову у односу на светску. Лоше је стање колосека, инфраструктуре, система комуникације и стање технике. Некадашњи покретач развоја престао је то да буде.

3.4 Демографски подаци

Број становника општине Бела Паланка се стално смањује.

Према последњем попису из 2011. године Бела Паланка има 12.126 становника (6.259 мушкараца и 5.867 жена), што је за 2.255 становника мање у односу на попис из 2002. године. Густина насељености износи 24 становника по км², у односу на Републику Србију где је густина насељености 85 становника по км².

Табела бр. 2: Становништво према старосним групама и полу 2018-2019.

Старосне групе	2018.		2019.	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	304	317	299	317
Деца старости 7-14 година (узраст основне школе)	365	388	345	381
Деца старости 15-18 година (узраст средње школе)	199	214	203	214
Деца старости 0-17 година	819	863	798	851
Број младих 15-29 година	758	883	739	855
Радни контингент становништва (15-64 година)	3098	3577	3021	3489
Укупан број становника	5224	5665	5128	5574

Извор: Витална статистика РЗС

Према подацима Републичког завода за статистику, а из Профила општине Бела Паланка³⁹ може се видети удео старосних група становништва у укупном броју становника (Табела бр. 2).

Табела бр.3: Кретање броја становника на сеоском и градском подручју у периоду између пописа

Општина Бела Паланка		1991.	2002.	2011.
Број становника	Село	8 100	5 755	3.983
	Град	8 347	8 626	8 143
	укупно	16 447	14 381	12 126

Извор: Републички завод за статистику

У односу на стање броја становника у градском насељу и на селу по последњем попису, број становника у градском насељу бележи смањење од 5,59 %, а смањење броја становника на селу 30,79 %. Сва насеља на подручју Беле Паланке између два пописа бележе смањење броја становника. Спорије смањење броја становника бележе насеља поред магистралног пута, док су удаљенија насеља од општинског седишта са знатно већим смањењем броја становника. Смањење броја становника такође условљено је миграцијом кретања становништва у правцу већих центара, односно економски јачим срединама где се лакше долази до посла.

³⁹http://devinfo.stat.gov.rs/SerbiaProfileLauncher/files/profiles/sr/1/DI_Profil_Bela%20Palanka_EURSRB002002006003.pdf

Када је реч о особама са инвалидитетом, према *Попису 2011*, укупан број особа са инвалидитетом чини 7,20% укупног броја становника Републике Србије (571.780 регистрованих), док у Белој Паланци се број креће између 2.463 особа са инвалидитетом (1.040 мушкараца и 1.423 жена)⁴⁰ и 1.357 (593 мушкараца и 764 жена).⁴¹

Посматрајући полну структуру, особе женског пола чине 56,21% укупног броја особа са инвалидитетом (332.840) на републичком нивоу.

Табела бр. 4: Особе с инвалидитетом према врсти проблема и полу

Проблеми са						
По полу	видом	слухом	ходом/пењањем уз степенице	памћењем/концентрацијом	самосталношћу	комуникацијом
	590	405	817	257	233	161
М	259	196	320	103	86	76
Ж	331	209	497	154	147	85

Извор: Витална статистика РЗС⁴²

⁴⁰Становништво према статусу инвалидитета, старости, полу и типу насеља, по општинама и градовима, табела 12, <https://www.stat.gov.rs/sr-Latn/oblasti/popis/popis-2011/popisni-podaci-eksel-tabele>

⁴¹Особе с инвалидитетом према врсти проблема, старости и полу, по општинама и градовима, табела 13, <https://www.stat.gov.rs/sr-Latn/oblasti/popis/popis-2011/popisni-podaci-eksel-tabele>

⁴²<https://www.stat.gov.rs/sr-Latn/oblasti/popis/popis-2011/popisni-podaci-eksel-tabele>

3.5 Образовање

3.5.1. Предшколско васпитање и образовање

Општина Бела Паланка паралелно са процесом израде Програма унапређења положаја особа са инвалидитетом завршава и израду Стратегије за унапређивање предшколског васпитања и образовања за период 2020-2024. године. Према подацима из Нацрта ове стратегије, регресирање трошкова за предшколско васпитање и образовање опредељено буџетом општине Бела Паланка за 2019. износило је 51.653.166 РСД што је значајно више него у 2018. години када је издвојено 39.028.295 РСД и иде у прилог тврдњи да улагање у ову област представља стратешко опредељење општине Бела Паланка. Износ који родитељи плаћају представља 20% од економске цене коштања што износи 3.072 динара месечно до предшколског програма, док у предшколском то износи 2.863 динара за целодневни боравак, а 1.432 динара за децу на полудневном боравку.

Из буџета републике регресирају се трошкови боравка деце из следећих категорија:

- i. корисници материјалног обезбеђења породице,
- ii. **деца са сметњама у развоју и инвалидитетом, на основу мишљења ИРК,**
- iii. деца незапослених расељених лица из АП Косово и Метохија.

Из локалног буџета финансирају се трошкови боравка за треће дете у породици док општина обезбеђује и новогодишње пакетиће за сву децу. Тренутно је у општини Бела Паланка **уписано 204 деце у сва три објекта предшколске установе**. Релативно је мали број оних који не плаћају вртић (19 корисника новчане социјалне помоћи и троје деце са сметњама и инвалидитетом, на основу мишљења ИРК). Нема листа чекања, а капацитети установе одговарају тренутним потребама. Имајући у виду статистичке податке о броју деце на територији општине, неће бити потребе за доградњом нових објеката већ ће новоуписана деца бити укључена у редовне програме.

Одлуком о мрежи јавних предшколских установа на територији општине Бела Паланка⁴³, утврђени су број и просторни распоред предшколских установа, седиште и издвојена одељења, објекти предшколске установе или други простор, према врсти и структури уважавајући циљеве и принципе предшколског васпитања и образовања и потребу оптималног коришћења расположивих ресурса у установи и локалној заједници, на територији општине Бела Паланка у којима се обавља делатност предшколског васпитања и образовања. У предшколској установи остварује се предшколско васпитање и образовање за децу узраста од 12 месеци до поласка у школу, у складу са основама програма предшколског васпитања и образовања. Предшколска установа обавља делатност предшколског васпитања и образовања деце предшколског узраста и делатност којом се обезбеђује исхрана, нега, превентивно-здравствена и социјална заштита деце предшколског узраста, у складу са законом. Делатност предшколског васпитања и образовања обавља се у објекту предшколске установе у њеном седишту и објектима ван седишта установе-издвојеним

⁴³Сл.лист Града Ниша бр 14 од 12.03.2020.

http://www.eservis.ni.rs/materijalizasg/Materijali/SLU%C5%BDBENI%20LIST%20GRADA%20NI%C5%A0A/Arhiva/2019/%D0%A1%D0%9B%D0%98%D0%A1%D0%A214_2019.pdf

одељењима, у складу са законом. Предшколска установа може, на основу утврђених потреба и интереса деце и родитеља да обавља делатност и у издвојеном одељењу у просторима основне школе и другим просторима, који у складу са законом и другим прописима испуњавају услове за обављање делатности предшколског васпитања и образовања.

На територији општине Бела Паланка делатност предшколског васпитања и образовања обавља Предшколска установа "Драгица Лаловић" Бела Паланка, и то у следећим објектима и издвојеним одељењима:

Табела бр. 5: Предшколске установе на територији општине Бела Паланка

Р. бр	Назив објекта	Седиште и адреса	Издвојено одељење	Облици рада	Број уписане деце у радној години 2020./2021.
1	„Изворчић“	Ул. Лоле Рибара бб	/	Целодневни боравак до 5,5 година и ПП програм (целодневни и четворочасовни)	88
2	„Дечја радост“	Ул. Обилићева бб	/	Целодневни боравак до 5,5 година и ПП програм (целодневни и четворочасовни)	102
3			Село Црвена Река (простор ОШ „Јован Аранђеловић“)	Полудневни боравак од 3 године до 5,5 година и ПП програм (четворочасовни)	7
4			Насеље Долац (простор МЗ Насеља Долац)	Четворочасовни припремни предшколски програм	7
	Укупно				204

Извор: Одлука о мрежи јавних предшколских установа на територији општине Бела Паланка, Сл.лист Града Ниша“ бр. 14 од 12.03.2020 и подаци Предшколске установе на дан 22.12.2020.

Предшколска установа „Драгица Лаловић“ располаже објектима „Изворчић“ и „Дечја радост“ у Белој Паланци, а поседује и два истурена одељења у насељу Долац и у Црвеној Реци. Залагањем локалне самоуправе, уз сарадњу са Канцеларијом за управљање јавним улагањима Републике Србије, оба објекта у Белој Паланци током 2018. године комплетно су реновирана и опремљена. Објекат „Изворчић“ располаже капацитетом за пријем 106 детета, корисном површином од 965 м², 5 радних соба и пратећих просторија са двориштем од једног хектара. Капацитет објекта „Дечја радост“ - укупне површине од 865 м² и дворишта 6.033 м² је 126 деце распоређене у шест васпитних група. Предшколску установу тренутно похађа 204 деце (Изворчић – 88 и Дечија радост – 102), док истурена одељења похађа 14 деце. Како би већи број деце имало могућност похађања вртића, локална самоуправа финансира превоз деце из Моклишта, Вргудинца, Мокре и Клисуреприлагођеним мини-бусом. У циљу обухвата већег броја шестогодишње деце са сеоског подручја у години пре поласка у основну школу, отворене су васпитне групе у Црвеној Реци (1990. године, а од 1999. године у саставу ПУ), која користи адаптирану просторију при ОШ „Јован Аранђеловић“ и у насељу Долац (2001. година) која користи адаптирану просторију при месној заједници. Паралелно са развојем предшколске инфраструктуре, радило се и на опремању и едукацији кадрова. Установа је самостално или у сарадњи са осталим актерима на локалу учествовала у реализацији разних пројеката који су имали за циљ укључивање деце из

маргинализованих група, набавку дидактичких средстава и играчака као и инфраструктурно опремање. Извршена је комплетна адаптација и енергетска санација оба објекта у Белој Паланци, а у току је адаптација једног школског објекта у Црвеној Реци који ће бити уступљен предшколској установи на коришћење. Разлог управо лежи у чињеници да у том селу има деце узраста од 3 до 5,5 година, која нису до сада била обухваћена предшколским програмима. На овај начин биће повећан обухват деце из осетљивих друштвених група, што и јесте главна смерница свих образовних политика.

Табела бр.6: Број децеобухваћене предшколским васпитањем и образовањем уписане по ИОП1 и ИОП2 по радној години 2017-2020.

	2017/18.		2018/19.		2019/20.		2020/2021.	
Број деце уписане по ИОП1	Укупно:	2	Укупно:	3	Укупно:	4	Укупно:	5
	Дечака:	1	Дечака:	2	Дечака:	2	Дечака:	3
	Девојч.:	1	Девојч.:	1	Девојч.:	2	Девојч.:	2
Број деце уписане по ИОП2	Укупно:	0	Укупно:	0	Укупно:	0	Укупно:	0
	Дечака:	0	Дечака:	0	Дечака:	0	Дечака:	0
	Девојч.:	0	Девојч.:	0	Девојч.:	0	Девојч.:	0

Извор:Предшколска установа „Драгица Лаловић“

Потребно је напоменути да овај број не одсликава реално стање јер према проценама Радне групе за израду Програма, у Предшколској установи је већи број деце са тешкоћама у развоју, међутим нису сва деца обухваћена подршком Интерресорне комисије и немају израђен Индивидуални план подршке. Процена потребе за додатном подршком од стране ИРК ради се на основу поднетог захтева од стране родитеља или другог законског заступника. Захтев може поднети и предшколска установа али уз предходно прибављену сагласност родитеља.У зависности од медицинске документације коју добијају децатоком свог раста и развојаи препорука од стране лекара специјалиста родитељи се обраћају ИРК са захтевом за процену потреба за додатном подршком. У поступак процене увек су укључени васпитачи.Током предшколског васпитања и образовања већина деце којој је то потребно прође процену ИРК и добије адекватну додатнуподршку. У неким случајевима родитељи не прихватају подршку од стране ИРК, а са друге стране Предшколска установа са овом децом ради према прилагођеном програму.

3.5.2. Основно образовање

У општини Бела Паланка постоје две основне и једна средња школа.

Основна школа „Јован Аранђеловић“

Основна школа „Јован Аранђеловић“ почела је са радом 1926.године. Матична школа налази се у Црвеној Реци, а истурених одељења има у селима Врандол, Тамјаница и Долац.У претходном периоду потпуно је реконструисан матични објект у Црвеној Реци, а оно на чему треба радити у наредном периоду јесте истурено одељење ове школеу Долцу. Реч је о осмогодишњој школи, а зграда у којој се изводи настава прилично је оронула. У наредном периоду, такође треба радити на развијању капацитета чланова стручног тима за инклузивно образовање.

Основна школа „Љупше Шпанац“

Основна школа „Љупче Шпанац“ налази се у Белој Паланци. Настава у овој згради почела је 1966.године.Од тада па до данас школа је дограђивана у више наврата, а најзначајнија реконструкција рађена је 2016/2017. године. Школа има 625 ученика, од тога 580 ученика од првог до осмог разреда, а 45 деце укључених у припремни предшколски програм.

Табела бр.7: Број ученика у основним школама у општини Бела Паланка у школској 2020/2021.

ОШ „Јован Аранђеловић“ подаци за школску 2020/2021.			
Разред	Укупан број ученика/ца	Број девојчица	Број дечака
I	11	6	5
II	7	4	3
III	9	3	6
IV	7	4	3
V	10	4	6
VI	7	4	3
VII	14	5	9
VIII	8	3	5
Укупно	73	33	40
ОШ „Јован Аранђеловић“ подаци за школску 2020/2021.			
Објекти у насељеном месту	Разредност	Укупан број уписане деце	
Црвена Река и Врандол	I-IV	48	
Космовац	I-IV	8	
Долац	I-VII	16	
Тамјаница	I-IV	1	
Укупно		73	
ОШ „Љупче Шпанац“ подаци за школску 2020/2021.			
Разред	Укупан број ученика/ца	Број девојчица	Број дечака
I	81	49	32
II	70	31	39
III	73	33	40
IV	71	36	35
V	84	38	46
VI	70	36	34
VII	65	31	34
VIII	66	32	34
Укупно	580	286	294
ОШ „Љупче Шпанац“ подаци за школску 2020/2021.			
Објекти у насељеном месту	Разредност	Укупан број уписане деце	
Бела Паланка	I-VIII	566	
Шљивовик	I-IV	/	

Бежиште	I-IV	/
Горња Коритница	I-VIII	/
Доња Коритница	I-IV	2
Дивљана	I-IV	/
Мокра	I-IV	4
Одмаралиште Дивљана	I-VIII	/
Клисура	I-IV	3
Сињац	I-IV	3
Моклиште	I-IV	2
Укупно		580

Извор: Базе података основних школа у општини Бела Паланка

Укупан број деце која се образују у основношколском систему је 653 деце - 319 девојчица и 334 дечака.

Табела бр. 8: Број деце (уписане по ИОП1 и ИОП2) обухваћене **основним образовањем 2017-2020.**

	2017/18.		2018/19.		2019/20.		2020/21.	
	Укупно:		Укупно:		Укупно:		Укупно:	
Број деце уписане по ИОП1	Укупно:	19	Укупно:	17	Укупно:	15	Укупно:	15
	Дечака:	9	Дечака:	8	Дечака:	8	Дечака:	8
	Девојч.:	10	Девојч.:	9	Девојч.:	7	Девојч.:	7
Број деце уписане по ИОП2	Укупно:	5	Укупно:	5	Укупно:	4	Укупно:	4
	Дечака:	3	Дечака:	3	Дечака:	2	Дечака:	2
	Девојч.:	2	Девојч.:	2	Девојч.:	2	Девојч.:	2

Извор: База података основних школа у општини Бела Паланка

Као и кад је у питању предшколско васпитање и образовање, процена је да је број деце са тешкоћама у развоју у основним школама већи него што приказују ови подаци јер нису сва деца уписана по ИОП-у. У последњој школској години, 2020/2021, то је било укупно 19 деце, али и још 16 ученика за које се ради индивидуализација, што чини више од 5% укупног броја ученика.

3.5.3. Средње образовање

Гимназија у Белој Паланци основана је школске 1941/42. године. Њен први назив је "Државна реална гимназија". 1972. године први пут је уведено усмерено образовање. Школа је више пута мењала име: „Државна реална гимназија“, „Потпуна мешовита гимназија“, „Гимназија“,

„Образовно васпитна организација усмереног образовања“. 1991. године враћа се „Гимназија – 11. октобар“, да би се 2006. године уз поновно увођење усмереног образовања име школе поново променило у Средња школа “Никета Ремезијански“, које и сад носи. Данас, поред општег смера, постоје још два образовна профила и то: електротехничар информационах технологија и модни кројач. Кадровску структуру Средње школе "Никета Ремезијански" чини 51 запослени. Педагошко психолошку службу чини психолого који је уједно и координатор Тима за инклузивно образовање. У тиму за инклузивно образовање је још 6 професора. Током школске године, тим континуирано ради на праћењу и прикупљању информација о ученицима код којих се појави потреба за неким обликом пружања додатне подршке, праћењу напредовања ученика, као и на пружању подршке ученицима и родитељима, али и наставницима при изради и спровођењу мера индивидуализације, ИОП-а, изради педагошког профила, успостављању сарадње са родитељима.

Табела бр. 9: Број ученика у средњој школи у општини Бела Паланка 2020/2021.

СШ „Никета Ремезијански“ подаци за школску 2020/2021.			
Гимназија општег типа			
Разред	Укупан број ученика/ца	Број девојчица	Број дечака
I	16	12	4
II	19	12	7
III	9	8	1
IV	14	5	9
Образовни профил Електротехничар информационах технологија			
Разред	Укупан број ученика/ца	Број девојчица	Број дечака
I	22	1	21
II	20	5	15
III	22	7	15
IV	23	6	17
Образовни профил Модни кројач			
Разред	Укупан број ученика/ца	Број девојчица	Број дечака
I	14	5	9
II	17	11	6
III	15	13	2

Извор: База података средње школе „Никета Ремезијански“

Укупан број деце која се школују у средњој школи „Никета Ремезијански“ је 191, од чега су 85 девојчице а 106 дечака. **У средњој школи има 7 ученика која се образују по ИОП-у, што чини 3,61% укупног броја ученика.**

3.6 Запосленост и незапосленост

У општини Бела Паланка формиран 2012. године Савет за запошљавање и њега чине:

1. Драган Живковић, члан Општинског већа општине Бела Паланка-председник
2. Александра Ђорђевић, начелница Општинске управе-чланица
3. Дејан Видановић, помоћник председника општине-члан
4. Зоран Лилић, председник синдиката-члан
5. Представник Филијале Националне службе за запошљавање-Испостава Бела Паланка-члан

Задатак Савета је да даје мишљења и препоруке надлежним органима општине Бела Паланка у вези са плановима запошљавања, програмима и мерама активне политике запошљавања, прописима у области запошљавања и другим питањима од интереса за запошљавање.

У општини Бела Паланка се укупан број незапослених лица на евиденцији Националне службе за запошљавање повећава из године у годину.

Табела бр. 10: Укупан број незапослених лица у општини Бела Паланка на евиденцији Националне службе за запошљавање 2017-2020.

Стање на дан:	Број незапослених	
31.12.2017.	Укупно:	1724
	Жене:	780
31.12.2018.	Укупно:	1466
	Жене:	617
31.12.2019.	Укупно:	1892
	Жене:	910
31.12.2020.	Укупно:	1998
	Жене:	940

Извор: Национална служба за запошљавање

Поред тога, може се уочити и знатна разлика у броју мушкараца и жена. Према подацима из Пописа становништва број жена у општини је мањи од броја мушкараца, што разликује ову општину од већине локалних самоуправа у Србији, а подаци о незапослености такође показују да је на евиденцији незапослених Националне службе за запошљавање мањи број жена него мушкараца из године у годину. У 2018. години је број незапослених (617) смањен у односу на 2017. годину (780), док је у 2019. години поново дошло до скока незапослености на чак 910, што је увећање за готово 48%. Могући разлог за то су радови на изradi аутопута на Коридору 10 када је знатан број локалног становништва био ангажован од стране извођача и подизвођача а који су завршени 2019. године. Према Локалном акционом плану запошљавања за 2020-2021., структура укупно незапослених је неповољна због тога што је међу њима највећи број неквалификованих радника и због тога што скоро половину незапослених чине лица која су старија од 45 година.

Табела бр. 11: Удео незапослених особа са инвалидитетом у општини на евиденцији Националне службе за запошљавање у укупном броју незапослених 2017-2020.

Стање на дан:		Број незапослених	Број незапослених ОСИ	Удео незапослених ОСИ у укупном броју незапослених
31.12.2017.	Укупно:	1724	45	2,61 %
	Жене:	780	25	3,21%
31.12.2018.	Укупно:	1466	40	2,73%
	Жене:	617	20	3,24%
31.12.2019.	Укупно:	1892	39	2,06%
	Жене:	910	23	2,53%
31.12.2020.	Укупно:	1998	36	1,80%
	Жене:	940	22	2,34%

Извор: Национална служба за запошљавање

Из горњих података се може видети да расте укупан број незапослених у општини Бела Паланка. Када је у 2018. години када је дошло до укупног пада незапослености у односу на 2017. годину, удео особа са инвалидитетом у укупном броју незапослених био највећи. Кретања незапослености особа са инвалидитетом не прате кретања у укупном броју незапослених, него број незапослених особа са инвалидитетом на евиденцији Националне службе за запошљавање благо али константно опада. Радна група за израду програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка ово објашњава континуираном применом мера активне политике запошљавања.

Табела бр. 12: Особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка на евиденцији Националне службе за запошљавање према степену стручне спреме 2017-2020.

		Ук. број	I	II	III	IV	V	VI-1	VI-2	VII-1	VII-2
31.12.2017.	Укупно:	45	17	1	13	11	0	1	0	2	0
	Жене:	25	10	1	7	6	0	0	0	1	0
31.12.2018.	Укупно:	40	15	1	15	7	0	1	0	1	0
	Жене:	20	8	1	7	3	0	0	0	1	0
31.12.2019.	Укупно:	39	15	1	12	9	0	1	0	1	0
	Жене:	23	10	1	7	4	0	0	0	1	0
31.12.2020.	Укупно:	36	15	1	10	8	0	1	0	1	0
	Жене:	22	11	1	5	4	0	0	0	1	0

Извор: Национална служба за запошљавање

Највећи број особа са инвалидитетом на евиденцији Националне службе за запошљавање има први и трећи степен стручне спреме, за њима следе особе са четвртим степеном стручне спреме при чему је број жена у свим групама благо већи него број мушкараца. Дакле, највећи број евидентираних незапослених особа са инвалидитетом има завршену основну школу или су, према актуелном Националном оквиру квалификација, завршили једногодишње стручно оспособљавање или двогодишње образовање за рад или различите обуке (120–360 сати). Након тога следе особе са

инвалидитетом са трећим степеном стручне спреме и њихов број варира од 2017. до 2020. године- у 2017. години 13, да би се у 2018. повећао на 15 а у 2020. пао на 10. Особа са VII-2 степеном стручне спреме нема, док је индикативно да у општини постоје и особе са инвалидитетом са завршеним факултетом, а које су незапослене. Конкретно, у 2020. години то је била једна особа женског пола.

Табела бр. 13: Особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка на евиденцији Националне службе за запошљавање према годинама старости 2017-2020.

		Ук. број	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-65
31.12.2017.	Укупно:	45	0	1	4	6	5	8	5	4	7	5
	Жене:	25	0	0	3	5	4	5	3	3	2	0
31.12.2018.	Укупно:	40	0	0	5	7	3	7	3	3	4	8
	Жене:	20	0	0	3	4	2	4	2	2	3	0
31.12.2019.	Укупно:	39	0	0	4	6	2	8	3	4	4	8
	Жене:	23	0	0	2	4	2	5	2	3	4	1
31.12.2020.	Укупно:	36	0	0	2	4	4	7	3	7	1	8
	Жене:	22	0	0	0	4	3	4	3	5	1	2

Извор: Национална служба за запошљавање

Из табеле бр. 12 може се видети да је највећи број незапослених особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка из старосних група 30-34 и 40-44, мада бројке варирају идући из године у годину, и посматрајући старосне групе. Ако се посматра укупан број на евиденцији Националне службе за запошљавање, уочава се да је број жена са инвалидитетом које су незапослене већи од броја мушкараца у свим старосним групама и у свим годинама.

Табела бр.14: Особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка на евиденцији Националне службе за запошљавање према трајању незапослености 2017-2020.

		Ук. број	До 1 год.	Од 1-2 год.	2-3 год.	3-5 год.	5-8 год.	8-10 год.	Преко 10 год.
31.12.2017.	Укупно:	45	11	4	9	5	5	4	7
	Жене:	25	8	2	6	1	2	2	4
31.12.2018.	Укупно:	40	15	3	2	9	1	4	6
	Жене:	20	8	2	0	4	0	3	3
31.12.2019.	Укупно:	39	10	9	2	7	4	2	5
	Жене:	23	7	6	2	2	2	2	2
31.12.2020.	Укупно:	36	7	5	6	2	8	1	7
	Жене:	22	4	3	5	2	3	1	4

Извор: Национална служба за запошљавање

Из горњих података може се уочити да је највећи број незапослених особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка на евиденцији незапослених до две године, или преко 10 година. Значајан је и број оних који су на евиденцији дуже од 10 година. Посебно осетљива група су особе које су најдуже на евиденцији имају највише препрека због здравственог стања (психичка обољења, терапија коју користе итд.). Међу њима има и јако активних особа од којих неки раде у неформалном сектору, а неки су били укључени у јавне радове. Приликом планирања мера подршке незапосленим особама са инвалидитетом потребно је имати у виду трајање незапослености и водити рачуна да се мере предвиђене овим Програмом али и Локалним акционим планом запошљавања прилагоде онима који су најдуже на евиденцији.

Табела бр. 15: Финансијска средства која се издвајају за реализацију мера активне политике запошљавања из Локалног акционог плана за запошљавање 2017-2020.

Година	Реализовано/Анексирано		
	Укупно (рсд)	Из буџета ЛС (рсд)	Из буџета РС (рсд)
2017.	3.607.047	1.803.523	1.803.523
2018.	3.163.732	2.763.732	400.000
2019.	3.699.000	2.499.000	1.200.000
2020.	3.000.000	1.500.000	1.500.000

Извор: Национална служба за запошљавање

Из горње табеле може се видети да је у општини Бела Паланка од укупних средстава уложених у мере активне политике запошљавања, општина са локалним буџетом учествовала у распону од 50%

до 87%, у зависности од године. Такође, износи реализованих буџета за ове мере су били мањи од планираних, из разних разлога; на пример неке од мера нису биле прилагођене потребама на локалном нивоу (није било запошљавања у апотекама јер у општини нема регистрованих апотекарских установа).

Информације о броју послодаваца који имају обавезу запошљавања ОСИ: С обзиром да је критеријум 20 и више запослених, из године у годину варира број послодаваца који имају законску обавезу запошљавања ОСИ. На територији општине Бела Паланка укупан број послодавца који последњих година испуњава ту обавезу не прелази број 10. Они поштују законску регулативу и по потреби ангажују једну или више ОСИ као извршиоце на одређеним радним местима.

3.7 Социјална заштита

У општини Бела Паланка није формиран Савет за социјалну заштиту.

Према подацима које је доставио Центар за социјални рад општине Бела Паланка, укупан број корисника у регистру ЦСР на активној евиденцији у току 2019. године према старости и полу био је следећи:

Табела бр. 16: Корисници ЦСР у 2019 и 2020. години

Корисници по узрасту	Број корисника на активној евиденцији у току извештајног периода		Укупно	Број корисника на активној евиденцији на дан 31.12.		Укупно
	(01.01. - 31.12.2019.)			31.12.2019.		
	М	Ж		М	Ж	
Деца (0-17)	310	305	615	266	244	510
Млади (18-25)	138	128	266	113	121	234
Одрасли (26-64)	778	645	1,423	891	765	1,656
Старији (65 и више)	186	338	524	155	254	409
Укупно	1.412	1.416	2.828	1.425	1.384	2.809
Корисници по узрасту	(01.01. - 31.12.2020.)		Укупно	31.12.2020.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
Деца (0-17)	324	314	638	267	263	530
Млади (18-25)	143	125	268	114	107	221
Одрасли (26-64)	815	684	1499	719	606	1325
Старији (65 и више)	224	391	615	224	389	613
Укупно	1506	1514	3020	1324	1365	2689

Извор: Центар за социјални рад Бела Паланка

Од укупног броја корисника, може се видети да је у 2019. години број корисника мушког и женског пола релативно уједначен – од укупно 2828, жена је 1.416 а мушкараца 1412, док је број деце корисника на активној евиденцији у току читаве године био 615, што чини 21,75% свих корисника. У 2020. години број корисника Центра за социјални рад у току целе године је већи него у 2019. години – 2.020, од чега је 1.512 жена и 1.506 мушкараца, међутим број корисника на активној евиденцији последњег дана у години је за 120 мањи него у 2019. – 2.689.

Табела бр. 17: Особе са инвалидитетом на евиденцији ЦСР у току 2019. и 2020. године, према старости и полу

Старост	Мушки	Женски	Укупно
2019.			
Деца	9	9	18
Млади	6	18	24
Одрасли	15	13	28
Старији	24	42	66
Укупно	54	82	136
2020.			
Деца	10	6	16
Млади	6	18	24
Одрасли	15	13	28
Старији	24	42	66
Укупно	55	79	134

Извор: Центар за социјални рад Бела Паланка

Из табеле бр. 16 може се видети да је број корисника ЦСР са инвалидитетом у току 2019. године био 136, а у 2020. години готово исти: 134, при чему је релативно исти и број корисника према полу- број мушкараца је незнатно већи (54 у 2019. и 55 у 2020. години) , док је жена незнатно мањи (82 у 2019. и 79 у 2020. години). Број корисника са инвалидитетом по старосним групама је исти у 2019. и 2020. години сем у групи деце у којој је у 2020. години смањен број за двоје деце. Укупан број корисника са инвалидитетом у 2019. години чини 4,8% од укупног броја корисника Центра за социјални рад, док у 2020. години он опао на 4,44%.

Табела бр. 18: Број особа са инвалидитетом у ЦСР у току 2019. и 2020. године према врсти инвалидитета и старости

Врста инвалидитета	Старосна структура 2019.				Укупно 2019.	Старосна структура 2020.				Укупно 2020.
	Деца	Млади	Одрасли	Старији		Деца	Млади	Одрасли	Старији	
Телесни инвалидитет	0	4	13	42	59	0	4	13	42	59
Интелектуални инвалидитет	9	7	5	12	33	7	7	5	12	31
Сензорни инвалидитет	2	2	5	0	9	2	2	5	0	9
Первазивни развојни поремећаји	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Вишеструки инвалидитет	7	11	5	12	35	7	11	5	12	35
Ментална обољења	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Укупно	18	24	28	66	136	16	24	28	66	134

Извор: Центар за социјални рад Бела Паланка

Највећи број корисника са инвалидитетом у ЦСР током 2019. и 2020. године чине старије особе, као и особе са телесним инвалидитетом, што се одражава и на број корисника услуге Помоћ у кући, који је велик. Крајем 2020. године је уведена партиципација корисника у цени услуге Помоћ у кући те се број корисника ове услуге смањивао са 321 на око 180. Очекује се да се постепено број поново повећа; неки корисници су због партиципације одустали од услуге, али ће се вероватно одређени број ипак вратити, јер им је постојање услуге значајно и олакшава им живот.

Поред тога, у Табели бр. 19 може се видети и број деце са сметњама у развоју према старосној структури у односу на укупан број деце корисника према узрасту:

Табела бр. 19: Број деце са сметњама у развоју корисника ЦСР према узрасту у току 2019. и 2020. године

Корисничке групе	Узраст				Укупно 2019.	Узраст				Укупно 2020.
	0-2	3-5	6-14	15-17		0-2	3-5	6-14	15-17	
Деца ОСИ	0	1	13	4	18	0	2	10	4	16
Укупно деца	72	92	298	168	630	75	95	329	238	737

Извор: Центар за социјални рад Бела Паланка

Највећи број деце са инвалидитетом корисника Центра за социјални рад и током 2019. и током 2020. године био је у узрасној групи 6-14 година – у 2020. години он је смањен због померања деце у старије узрасне групе односно у групу одраслих. Од укупног броја деце корисника, деца са инвалидитетом у 2019. години чине 2,86 % а у 2020. години 2,17% .

Број особа са инвалидитетом на евиденцији ЦСР који су на дан 31.12.2019. и 2020. године користили услуге смештаја у установама социјалне заштите или у породичном смештају, према врсти смештаја и узрасту приказан је у наредној табели:

Табела бр. 20: Особе са инвалидитетом корисници смештаја у 2019. и 2020. години

Врста смештаја	Старосна структура							
	Деца		Млади		Одрасли		Старији	
	2019.	2020.	2019.	2020.	2019.	2020.	2019.	2020.
Смештај у прихватишту /прихватној станици	1	0	0	0	0	0	0	0
Смештај у сродничкој старатељској породици	2	0	0	0	0	0	0	0
Смештај у хранитељској (сродничкој и другој хранитељској) породици	4	0	0	0	0	0	0	0
Смештај у установи социјалне заштите	1	0	0	0	1	0	14	0
Укупно	8	0	0	0	1	0	14	0

Извор: Центар за социјални рад Бела Паланка

У току 2019. године, 8 услуга смештаја је пружено деци са инвалидитетом: 1 дете смештено је у прихватилиште/прихватну станицу, 2 деце у сродничку старатељску породицу, 4 деце у хранитељску породицу, и 1 дете у установу социјалне заштите.

Кад су у питању одрасли корисници, реализовано је 15 смештаја: за 1 одраслу особу која је смештена у установу социјалне заштите, и 14 старијих особа са инвалидитетом такође је смештено у установе социјалне заштите. Ова лица углавном су смештена у Геронтолошки центар Ниш и у

Дом за стара и пензионисана лица који се налази у Димитровграду.

У 2020. години није било пружених услуга смештаја.

Кад је у питању материјална подршка, од укупно 446 чланова породице корисника материјалне подршке у 2019. години, 5 деце обухваћено је правом на помоћ и негу другог лица и то су породице које користе и право на новчану социјалну помоћ.

Број корисника који је лишен пословне способности на евиденцији ЦСР у 2020. години био је 10.

Према подацима које даље даје Центар за социјални рад, у општини Бела Паланка укупан број особа са инвалидитетом које примају пензију је 29, од чега су њих 16 жене. Издржаваних лица нема. Од укупног броја особа са инвалидитетом на евиденцији НСЗ⁴⁴, њих 6 прима новчану социјалну помоћ, од чега су 3 жене.

⁴⁴Национална служба за запошљавање води евиденцију о незапосленим лицима и у односу на социјални статус тако имају податке и о примаоцима новчане социјалне помоћи

3.8 Анализа проблема

3.8.1. Приступачност

У овом поглављу наводи се опште стање свих елемената приступачности у Општини, а с обзиром на количину података којима општина располаже. Притом, када се говори о приступачности, узимају се у обзир принципи Дизајна за све⁴⁵ те у том смислу рад на повећању приступачности јесте рад за добробит и укључивање свих грађанки и грађана. Основни елементи приступачности који се посматрају су:

- **Физичка приступачност објеката јавне намене** – објекти општинске администрације и јавних предузећа, објекти образовања, социјалне заштите, здравства, културе, спорта и разоноде и друго). Не треба заборавити и приватне објекте намењене јавности (хотели, ресторани, продавнице и сл.) посебно имајући у виду туристички потенцијал општине Бела Паланка, међутим, овај Програм као предмет мера и интервенција за период 2021-2023. године као приоритет је поставио објекте јавних институција.
- **Саобраћајнице и саобраћајна инфраструктура** – јавне површине тј. сви елементи из екстеријера, пешачки прелази, тактилне стазе за следе, звучни семафори на семафоризованим раскрсницама, обележена паркинг места за особе са инвалидитетом испред објеката јавне намене, приступ станицама и стајалиштима, да ли је омогућено несметано кретање и приступ свим јавним објектима на пешачким коридорима, начин на који је организован превоз ОСИ, јавно осветљење на улицама, приступачност уличног мобилијара (клубе, дечија игралишта и сл.).
- **Информације и комуникације** – информације које се дају грађанима у различитим форматима (писане информације, дигиталне информације, аудио/визуелне/тактилне информације, позивање хитне медицинске службе, противпожарне службе, полиције, информације на знаковном језику, информације локалних медија.
- **Услуге** – у којој мери су приступачне све врсте услуга које се пружају грађанима и које су саставни део претходних елемената - услуге у јавним објектима, услуге здравствене и социјалне заштите, услуге доставе лекова, хране, тумача-превода на знаковни језик, услуге превоза.

⁴⁵За потребе примене принципа Дизајн за све, финалну верзију документа Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка прочитао је, коментарисао и унапредио мр Миодраг Почуч, ангажован од стране СИПРУ

3.8.1.1. Локална самоуправа

Зграда општине грађена је као дечији диспансер, што је и била до 1964.год. Реконструкција зграде и доградња поткровља завршена је 2010.године. У приземљу зграде налази се услужни центар за грађане и постоји нестандартна прилазна рампа. Потребно је урадити анализу приступачности целе зграде, обезбедити приступачност за горњи етаж и стандардизоване прилазне рампе.

3.8.1.2. Образовање

Физичка приступачност постоји у свим образовним установама на територији општине. ПУ „Драгица Лаловић“, ОШ „Љупче Шпанац“ и СШ „Никета Ремезијански“ имају постављене прилазне рампе на улазу у објекат. Предшколска установа има уграђен лифт на међуспрату где се налази трпезарија. У делу зграде ОШ „Љупче Шпанац“ где се налази вишенаменска сала која је опремљена прошле године постављена је тактилна стаза.

Предшколска установа и ОШ „Љупче Шпанац“ имају тоалете прилагођене особама са инвалидитетом. У школама се у одређеној мери користе асистивне технологије и прилагођена наставна средства: интерактивне табле, машине на Брајевом писму, уџбеници за лица са оштећењем вида, Монтесори опрема за наставне и ваннаставне активности, фолије за цртање. Деца која инклузивно похађају основну и средњу школу у зависности од потреба користе прилагођену асистивну технологију.

3.8.1.3. Социјална заштита

Центар за социјални рад физички није приступачан због непостојања лифта нити прилазне рампе а канцеларије се налазе на првом спрату зграде. Корисницима услуга социјалне заштите су доступне информације везане за њихова права у Центру за социјални рад због блиске сарадње радника ЦСР и радника удружења грађана „Те Деум“ које је једини лиценцирани пружалац услуга социјалне заштите на територији општине Бела Паланка. Услуге Центра за социјални рад су по потреби и медијски пропраћене посебно поводом обележавања одређених датума у години (нпр. Дечија недеља, Нова година и сл.). Што се тиче зграде старе болнице где се налази Клуб за пружање едукативних садржаја деци и омладини са сметњама у развоју, она поседује рампу и сам прилаз је приступачан. Унутрашњост објекта није довољно приступачна јер тоалети нису адаптирани и недостају рукохвати, што онемогућава лиценцирање простора за услугу Дневног боравка.

3.8.1.4. Здравствена заштита

Просторно Дом здравља Бела Паланка није у потпуности функционалан за особе са инвалидитетом. Наиме, постоје прилазне рампе за кориснике колица на свим улазима али негде су приручно односно мобилне те нису у потпуности адекватне. Поједине службе које се налазе на спрату зграде нису доступне лицима са инвалидитетом с обзиром да не постоји лифт у згради па су тако службе лабораторије, физикалне медицине, интернистичка служба и служба гинекологије тешко доступни особама корисницима колица. Ове услуге се обављају тако што се пацијенти који нису физички у могућности да оду до ових служби примају у просторијама дежурне службе. Ту им

се пружају неопходне услуге тако што специјалисти наведених служби долазе у просторије дежурне службе. Тоалети су са уским вратима кроз која не могу да прођу корисници инвалидских колица. У 2020. години општини Бела Паланка предложен је за финансирање пројекат од стране Канцеларије за јавна улагања који има за циљ унапређење приступачности и којим се предвиђа уградња лифта и постављање прилазних рампи на свим улазима у објекат Дома здравља. Приватне апотеке и стоматолошке ординације у Белој Паланци такође немају регулисане улазе за особе са инвалидитетом, не постоје рампе на улазима те је приступ корисницима инвалидских колица онемогућен.

3.8.1.5. Култура, спорт и рекреација

Кад су у питању област културе, спорта и рекреације потребно је обратити додатну пажњу на развијање инклузивних програма и укључити особе са инвалидитетом. Не постоје подаци о укључености особа са инвалидитетом, а сама унутрашњост зграде библиотеке није приступачна.

Зграда објекта библиотеке делимично је приступачна. Читаоница и део где се изнајмљују књиге налази се на спрату, а степенице су уске и стрме. У приземљу зграде налазе се канцеларије и просторије музеја, које су доступне за посетиоце па самим тим и за особе са инвалидитетом јер на улазу у просторију постоји једна рампа која није у потпуности по стандардима. Приступачност установе културе „Ремезијана“ такође је мала, имајући у виду да не постоји рампа на улазу у објекат. Сама структура просторије је таква да се налази на више нивоа и да је потпуно неприступачна особама са инвалидитетом. Улазна врата нису довољно широка да кроз њих могу да прођу инвалидска колица, просторије које се користе за пробе налазе се на спрату, нема рампе ни на једном улазу. У претходном периоду рађена је адаптација овог објекта тако да није реално очекивати неке додатне инвестиције у овом правцу. Једина опција може бити монтажна рампа на бочном улазу.

Спортски центар „Бањица“ односно објекат спортског центра један је од најприступачнијих објеката на територији општине. Постоји више улаза, приступачан је особама које користе инвалидска колица о чему говори и организовање међународне утакмице Србија-Бугарска за кошаркаше у колицима. Том приликом Спортски савез за играче у колицима похвалио је општину и сам спортски центар за добро организовање оваквог догађаја и улагање у ову област. У оквиру спортског центра налазе се и спортски терени који су доступни свима, како травнати тако и терен за одбојку на песку. У оквиру спортског центра налази се и базен који је доступан особама са инвалидитетом. Подељен је на два дела преградом и један део је изузетно плитак. У перспективи је могуће организовати програме који би били намењени особама са инвалидитетом уз адекватно стручно вођење од стране тренера који су већ ангажовани у спорском савезу.

3.8.1.6. Саобраћајнице и саобраћајна инфраструктура, јавне површине

Спуштени су ивичњаци на пешачким прелазима у ужем центру насеља Бела Паланка. У општини не постоји организован локални јавни превоз те тиме ни превоз који је прилагођен свим потенцијалним корисницима укључујући особе са инвалидитетом, а возила међуградског јавног превоза нису прилагођена особама са инвалидитетом (аутобуски и железнички саобраћај). Јавне установе не поседују возила прилагођена особама са инвалидитетом. Нису приступачне саобраћајнице на целој територији општине, нарочито у сеоским срединама. У градској и сеоским срединама постоје приступачни дечији мобилијари који имају прилазе за особе са инвалидитетом.

3.8.1.7. Резиме

Када је физичка приступачност у питању у општини је реализован низ пројеката. Спуштени су ивичњаци на пешачким прелазима у ужем центру насеља Бела Паланка. Изграђене су прилазне рампе у свим образовним установама, Дому здравља, градској библиотеци, Спортско-рекреативном центру Бањица. Поред тога, прилагођени су тоалети у Предшколској установи и две основне школе, постављен је лифт у објекту "Изворчић". Предшколске установе и тактилна стаза у ОШ „Љупче Шпанац“.

Општина редовно учествује на конкурсима који расписује Заштитник грађана и већ трећу годину заредом добија похвале за допринос унапређењу приступачности на територији општине:

- 2017. године за набавку опреме за превазилажење степеница за особе које користе инвалидска колица у СШ „Никета Ремезијански“.
- 2018. године за изградњу прилазне рампе, прилагођавање тоалета и уградња лифта у ПУ „Драгица Лаловић“
- 2019. године - постављање тактилне стазе у ОШ „Љупче Шпанац“.

Са друге стране, нису сви објекти јавне намене приступачни. Објекти су старији, тако да су потребна велика улагања како би се обезбедила њихова приступачност свим грађанима. У општини не постоји организован локални јавни превоз те тиме ни превоз који је прилагођен свим потенцијалним корисницима укључујући особе са инвалидитетом, а возила међуградског јавног превоза нису прилагођена особама са инвалидитетом (аутобуски и железнички саобраћај). Јавне установе не поседују возила прилагођена особама са инвалидитетом. Нису приступачне саобраћајнице на целој територији општине, нарочито у сеоским срединама. Запослени у ЈЛС и другим установама нису едуковани за комуникацију са особама са инвалидитетом, како у смислу информисаности о потребама особа са инвалидитетом тако и у смислу познавања специфичних видова комуникације (знаковни говор, и сл.). У општини не постоје тумачи за знаковни говор.

Богату туристичку понуду не прати адекватна опремљеност саобраћајне, кадровске и информативне инфраструктуре. Трговински и угоститељски објекти као и објекти државних институција (ЕПС, пошта, катастар итд.) нису приступачни свим грађанима.

3.8.2. Партиципација

У општини није формиран Савет за особе са инвалидитетом, а особе са инвалидитетом нису заступљене у општинским телима и органима управљања. Особе са инвалидитетом укључене су у рад израде овог програма током једне консултативне радионице⁴⁶, али не и у рад општинске Радне групе задужене за израду овог документа.

У општини Бела Паланка **не постоји ниједно удружење особа са инвалидитетом**. Родитељи деце са сметњама у развоју активни су у оквиру образовних установа и укључени у активности чији су иницијатори образовне установе. Поједини родитељи су чланови савета родитеља. Постоји одређено интересовање код неких родитеља за оснивање удружења.

Удружење „Те Деум“ је једини лиценцирани пружалац услуга социјалне заштите. Удружење поседује лиценцу за услугу Помоћ у кући за старије и одрасле, и за децу са интелектуалним тешкоћама и телесним инвалидитетом, и припрема се за лиценцирање услуге личног пратиоца детета.

Удружење „Те Деум“ пружа и услуге клубова: Клуба за стара и пензионисана лица и Клуба за пружање едукативних садржаја деци и омладини са сметњама у развоју, чије се активности финансирају из конкурса локалне самоуправе за програме удружења грађана, као пројекат и ОЦД сваке године добија средства. Средства за активности клуба су заједничка за две циљне групе (старе и децу), и немогуће је издвојити износ финансијских издвајања локалне самоуправе појединачно за сваку циљну групу.

Удружење, такође, реализује и програм под називом „Школа социјалних вештина „који је развијен у оквиру пројекта „ЗАЈЕДНО ДО ЦИЉА“ где су укључена деца корисници услуге личног пратиоца детета, и деца из опште популације. У оквиру програма се реализују инклузивне радионице са децом којима се обрађују различити садржаји (креативне радионице, друштвене игре и сл.) у циљу развијања социјалних вештина код деце.

Установа за спорт „Бањица“ основана је 2012. године. У оквиру Спортског центра је формирано више секција које су обухватиле децу основношколског и средњошколског узраста, као и старије рекреативце. Ангажовано је дванаест сарадника за физичку културу који су формирали више спортских клубова, за децу различитог узраста.

Тренинзи су деци доступни целе недеље, бесплатни су као и превоз и учешћа на такмичењима. У склопу установе функционише и базен са такође бесплатном школом пливања за децу школског узраста. У оквиру установе постоје отворени терени за кошарку, фудбал, тенис и одбојку, а установа управља и отвореним игралиштима са мобилијарима за децу, једним мини-пич тереном и још два тениска терена у дворишту средње школе. У средњој школи реализује се програм спортске гимнастике „Спорт у школе“ под покровитељством Министарства просвете. Програм обухвата децу предшколског узраста и ученике нижих разреда. У међувремену, формиран је Спортски савез који

⁴⁶16. марта 2021. године организоване су консултације са особама са инвалидитетом и родитељима деце са тешкоћама у развоју, организацијама цивилног друштва и другим заинтересованим странама

броји 12 регистрованих клубова. Након две године, број активних спортиста у Белој Паланци, укључујући и секције по школама додатно је увећан и креће се између 800 и 1000 активних спортиста свих генерација. Код деце, број оних који нису укључени ни у један облик активности (рачунајући ту и фолклор и плес који функционишу при Установи културе) креће се око 40%. Оно што је примећено јесте да недостају програми за жене и грађане старије животне доби.

Што се тиче особа са инвалидитетом, програми у спортском центру намењени су широкој популацији и нема посебно структурисаних садржаја за особе са инвалидитетом. Годишњи програм за развој спорта нема ниједан садржај који се односи на децу са сметњама у развоју односно особе са инвалидитетом. Сам простор могао би бити употребљен и за овакве сврхе, о чему говори организовање међународнокошаркашке утакмице за кошаркаше кориснике инвалидских колица. Утакмица је одиграна крајем 2019. године између репрезентација Србије и Бугарске и привукла је велику медијску пажњу. Чињеница да је за домаћина одабрана Бела Паланка и Спортски центар Бањица говори у прилог томе да је приступачност на задовољавајућем нивоу, али да недостају садржаји намењени овој популацији.

Носиоци културног живота у Белој Паланци су Народна библиотека „Вук Караџић“ и Установа културе „Ремезијана“.

Установа културе „Ремезијана“ у Белој Паланци има дугу традицију. У оквиру ове установе делује више секција: модерни балет, фолклор, позоришна делатност, концертна и биоскопска делатност. Хол установе културе се користи као галеријски простор, а у холу, на малој бини одржавају се промоције књига. Установа културе организује више манифестација у току године: Дани игре, Фестивал фолклора у сарадњи са градом Нишем, реализује различите програме у сарадњи са школама, удружењима грађана, локалном самоуправом. Кроз различите програме и активности Установа културе окупља близу 1000 чланова различитих секција. Сарађује са позориштима у окружењу, али и у иностранству (Бугарска). **У склопу Установе културе функционише и локална телевизија** која емитује вести неколико пута у току дана и обавештава грађане о свим дешавањима у општини и округу.

Подаци о укључености особа са инвалидитетом у културне активности не постоје.

Сама зграда установе културе није приступачна особама са инвалидитетом, а у програмима понекад учествују и деца школског израста која раде по ИОП-у. Реч је о програмима које реализује школа поводом одређених празника или обележавања битних датума (дан школе, Свети Сава, Светски дан детета, програми током трајања Дечије недеље и сл.).

Народна библиотека „Вук Караџић“, поред своје основне делатности, бави се и издавањем књига и публикација аутора овога краја, организовањем такмичења рецитатора и учествује као суорганизатор туристичких манифестација заједно са туристичком организацијом. Свакако, најзначајније издање јесте „Белопаланачки зборник“, који излази једном годишње. Чланови редакције и аутори чланака универзитетски су професори, истакнути јавни и културни радници, али и неафирмисани аутори-сви родом из Беле Паланке. У Зборнику се могу наћи текстови из историје, медицине, биологије, етнологије, описи обичаја и веровања људи овога краја као и записи народне књижевности. У саставу библиотеке функционише и завичајни музеј, а у припреми је још један

музејски простор на темељима античке Ремезијане. Такође, библиотека организује и ликовну колонију, разне едукативне радионице за децу – сама или у сарадњи са удружењем “Мирис завичаја”. При библиотеци делује и књижевни клуб „Нависус“ који окупља претежно читаоце и ствараоце зрелије доби.

Кад су у питању област културе, спорта и рекреације потребно је обратити додатну пажњу на развијање инклузивних програма и укључити особе са инвалидитетом. Не постоје подаци о укључености особа са инвалидитетом, а и сама унутрашњост зграде библиотеке није приступачна особама са инвалидитетом.

3.8.3. Равноправност и недискриминација

У општини није постављена основа за обезбеђивање служби хитних интервенција и помоћи у ванредним ситуацијама за све особе са инвалидитетом.

У току октобра месеца 2020. год. општина Бела Паланка покренула је процес израде Локалног акционог плана за родну равноправност у сарадњи са Swiss PRO⁴⁷ програмом. Особе са инвалидитетом су делично препознате у овом плану. Такође, општина Бела Паланка расписује врло често конкурсе и јавне позиве којима се, без дискриминације, позивају сви грађани да се пријављују и користе подстицајна средства/стипендије у различитим областима. Кроз ЛАП за запошљавање је подстицано запошљавање и особа са инвалидитетом као теже запошљивих категорија становништва.

Кад су у питању особе са инвалидитетом припадници националних мањина, општина располаже подацима да међу децом која се образују по ИОП-у, као и међу децом која користе услугу личног пратиоца детета и похађају школе за образовање деце са тешкоћама у развоју у Нишу и Пироту. У општини постоји Координатор за ромска питања; паралелно са процесом израде овог Програма, општина ради на изради Локалног акционог плана за унапређење положаја Рома и Ромкиња за период 2021-2023. године.⁴⁸

⁴⁷Програм подршке Владе Швајцарске развоју општина кроз унапређење доброг управљања и социјалне укључености, [https://www.swisspro.org.rs/cir/onama/program_Javni_poziv_je_sproveden_u_okviru_programa_Podrska_Vlade_Svajcarske_razvoju_opstina_kroz_unapredjenje_dobrog_upravljajanja_i_socijalne_ukljucenosti_-_SwissPRO_koji_podrsjava_Vlada_Svajcarske_u_saradnji_sa_Vladom_Srbije_a_sprovodi_Kancelarija_Ujedinjenih_nacija_za_projektnu_uslugu_\(UNOPS\)_u_partnerstvu_sa_Stalnom_konferencijom_gradova_i_opstina_\(SKGO\),_septembar/oktobar_2020.](https://www.swisspro.org.rs/cir/onama/program_Javni_poziv_je_sproveden_u_okviru_programa_Podrska_Vlade_Svajcarske_razvoju_opstina_kroz_unapredjenje_dobrog_upravljajanja_i_socijalne_ukljucenosti_-_SwissPRO_koji_podrsjava_Vlada_Svajcarske_u_saradnji_sa_Vladom_Srbije_a_sprovodi_Kancelarija_Ujedinjenih_nacija_za_projektnu_uslugu_(UNOPS)_u_partnerstvu_sa_Stalnom_konferencijom_gradova_i_opstina_(SKGO),_septembar/oktobar_2020.)

⁴⁸Овај процес се реализује уз подршку Сталне конференције градова и општина, у оквиру Програма ИПА 2016 "ЕУ подршка инклузији Рома – Оснаживање локалних заједница за инклузију Рома" који финансира Европска унија, а спроводи СКГО кроз Компоненту 1: Успостављање/унапређење локалних стратешких, финансијских и институционалних механизма - пружање свеобухватне подршке ЈЛС у унапређењу/развоју ЛАП за инклузију Рома, успостављању и функционисању мултисекторског радног тела и мобилних тимова за инклузију Рома <http://www.skgo.org/projekti/detaljno/50/podrska-eu-inkluziji-roma-osnazivanje-lokalnih-zajednica-za-inkluziju-roma>

3.8.4. Социјална инклузија

3.8.4.1. *Образовање*

У општини Бела Паланка су два педагошка асистента ангажована у раду са децом са сметњама у развоју у основним школама у Белој Паланци и Црвеној Реци. Њихово ангажовање се реализује преко пројекта Министарства просвете, науке и технолошког развоја. Постоји потреба за додатним педагошким асистентима и то посебно у предшколској установи. ЛАП-ом за Роме предвиђено је и њихово ангажовање.

На подручју општине Бела Паланка не постоји школа за образовање деце са сметњама у развоју. Ученици са сметњама у развоју школују се у редовној основним школама, кроз програм инклузивне наставе, као и у средњој школи „Никета Ремезијански“ у којој је тренутно уписано укупно 7 ученика (1 дечак и 6 девојчица) са сметњама у развоју.

У првој години средње школе сви ученици средње школе „Никета Ремезијански“ примају општинску стипендију, која износи 3.100,00 динара што је део подршке како би што већи број деце остало у општини. За ученике који похађају школе ван територије општине, локална самоуправа такође обезбеђује одређене облике финансијске подршке, кроз стипендије, финансирање трошкова превоза и сл.

Према подацима локалне самоуправе, тренутно из општине Бела Паланка једна студенткиња са инвалидитетом похађа Универзитет у Нишу, Филозофски факултет. За њу и њеног пратиоца (родитеља) обезбеђена је накнада за превоз у висини месечне аутобуске карте.

Општина Бела Паланка има **Интерресорну комисију** која врши процену потреба за пружањем додатне образовне, здравствене и социјалне подршке детету и ученику. ИРК је формирана 2012. год. решењем начелнице Општинске управе. Додатна подршка односи се на права и услуге које детету обезбеђују превазилажење физичких и социјалних препрека ка несметаном обављању свакодневних животних активности од значаја за укључивање у образовни процес, живот у заједници и успешно напредовање. Додатна подршка се обезбеђује без дискриминације по било ком основу сваком детету и то: из друштвено осетљивих група, са сметњама у развоју, инвалидитетом, тешкоћама у учењу, и других разлога којима је потребна додатна подршка у образовању, здравству или социјалној заштити. Средства за спровођење ове подршке обезбеђују су у буџету општине.

У свим образовним установама на територији целе општине реализује се инклузивно образовање. У зависности од потреба детета врши се набавка прилагођених наставних средстава и асистивне технологије. У претходном периоду за потребе детета предшколског узраста набављена су дидактичка средства за слепе и слабовиде. За потребе ученика основне школе ангажована су стручна лица: тифлолог и реедукатор психомоторике, као и лице које у улози пратиоца води и одводи дете у школу и из школе. За потребе ученице средње школе набављена је опрема која

омогућује кретање степеништем корисницима инвалидских колица. У вртићу и свим школама у Белој Паланци обезбеђени су прилагођени прилази за несметано кретање.

У циљу јачања компетенција за рад са децом којима је потребна додатна подршка, учитељи, наставници и васпитачи континуирано се едукују похађајући стручне семинаре. Повећање компетенција васпитача посебно је усмерено на препознавање и отклањање тешкоћа са којима се суочавају деца са дисхармоничним развојем у најранијем узрасту како би се предупредиле последице које могу настати касније. Број деце са сметњама у развоју и инвалидитетом се повећава из године у годину, а самим тим и потребе за већим обимом мера додатних видова подршке.

Као што је већ споменуто, захваљујући пројекту „ЗАЈЕДНО ДО ЦИЉА“ који локална самоуправа реализује у сарадњи са СИПРУ, од школске 2020/2021. године покренута је услуга Лични пратилац детета, као и програм под називом „Школа социјалних вештина“ при Удружењу „Те деум“. Школа социјалних вештина је инклузивног карактера, намењена је деци са инвалидитетом и тешкоћама и деци из опште популације са циљем развијања креативности и социјалних вештина, и укључивања деце у друштвени живот заједнице кроз ваннаставне активности. Услугу је у претходном периоду користило петоро деце са сметњама у развоју (троје који похађају ОШ „Љупче Шпанац“ и двоје који иду у средњу школу „Никета Ремезијански“ гимназијског смера). Кроз исти пројекат акредитованим програмом обуке је 15 лица са територије општине едуковано за обављање послова личног пратиоца.

3.8.4.2. Запошљавање

У наставку су подаци из којих се може уочити број особа са инвалидитетом које су ангазоване уз мере активне политике запошљавања за период 2017-2020.

Табела бр. 21: Обухват особа са инвалидитетом мерама активне политике запошљавања у општини у периоду 2017-2020.

Самозапошљавање									
Година		Укупан	Особе са инвалидитетом по образовној структури						
		број	I	II	III	IV	V	VI	VII
2017.	Укупно	1	1						
	Жене	1	1						
2018.	Укупно	3	1		1	1			
	Жене	2	1			1			
2019.	Укупно	1				1			
	Жене	1				1			
2020.	Укупно	0							
	Жене	0							
Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих на новоотвореним радним местима									
Година		Укупан	Особе са инвалидитетом по образовној структури						
		број	I	II	III	IV	V	VI	VII
2017.	Укупно	2			1	1			
	Жене	0							
2018.	Укупно	4	2		1	1			
	Жене	1	1						
2019.	Укупно	1	1						
	Жене	0							
2020.	Укупно	1	1						
	Жене	1	1						
Субвенције зараде за особе са инвалидитетом без радног искуства									
Година		Укупан	Особе са инвалидитетом по образовној структури						
		број	I	II	III	IV	V	VI	VII
2017.	Укупно	0							
	Жене	0							
2018.	Укупно	1			1				
	Жене	1			1				
2019.	Укупно	2			2				
	Жене	1			1				
2020.	Укупно	1				1			
	Жене	1				1			

Програм стицања практичних знања									
Година		Укупан	Особе са инвалидитетом по образовној структури						
		број	I	II	III	IV	V	VI	VII
2017.	Укупно	0							
	Жене	0							
2018.	Укупно	1	1						
	Жене	1	1						
2019.	Укупно	1	1						
	Жене	0							
2020.	Укупно	1	1						
	Жене	0							
Јавни радови									
Година		Укупан	Особе са инвалидитетом по образовној структури						
		број	I	II	III	IV	V	VI	VII
2017.	Укупно	9	1		2	5			1
	Жене	6	1		1	3			1
2018.	Укупно	7	2		2	2			1
	Жене	6	1		2	2			1
2019.	Укупно	6	3		2	1			
	Жене	2	1		1				
2020.	Укупно	3	1		1	1			
	Жене	2	1		1				
Обука за тржиште рада- Основна информатичка обука									
Година		Укупан	Особе са инвалидитетом по образовној структури						
		број	I	II	III	IV	V	VI	VII
2017.	Укупно	9			5	3			1
	Жене	6			4	1			1

Извор: Национална служба за запошљавање

Запошљавање особа путем јавних радова, према досадашњем искуству, дају краткорочне ефекте, док друге мере попут подршке samozapoшљавању и запошљавању на новоствореним радним местима дају дугорочније ефекте, као и субвенције зараде за особе са инвалидитетом без радног искуства и програми стицања практичних знања. С друге стране, највећи број укључених особа са инвалидитетом је био ангажован управо преко јавних радова, што се види из података за све године, чему вероватно доприноси чињеница да су програми краткорочни, те послодавци лакше одлучују да се укључе а са друге стране и овако краткорочни аранжмани доприносе стицању и/или повећању радног искуства, стицању и/или развијању различитих пословних вештина као и повећању броја година стажа осигурања за особе са инвалидитетом.

3.8.4.3. Социјална заштита

Одлуком о правима и услугама у социјалној заштити општине Бела Паланка од 27.12.2011. године утврђена су права и услуге у складу са Законом о социјалној заштити („Сл гласник РС“ бр 24/2011). Ова одлука регулише права на новчане накнаде корисника социјалне заштите на територији општине, као и услуге које су предвиђене за финансирање из општинског буџета:

1. Дневни боравак за стара лица
2. Помоћ у кући за децу са сметњама у развоју и инвалидитетом
3. Саветодавно терапијске и социјално едукативне услуге
4. Социјално становање у заштићеним условима
5. Услуга становања уз подршку
6. Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом
7. Помоћ у кући за старе

Одлуком о измени и допуни одлуке о правима и услугама у социјалној заштити општине Бела Паланка од 02.12.2017. године, Скупштина општине је усвојила измене којима се уводи и право на бесплатну ужину и превоз ученика, а од услуга и Клуб особа са инвалидитетом и Клуб за старије особе. Последњом Одлуком о измени и допуни одлуке о правима и услугама у социјалној заштити општине Бела Паланка од 30.09.2019. године општина уводи и услугу Личног пратиоца детета.

Услуге социјалне заштите за особе са инвалидитетом које се од 2017. године континуирано финансирају из буџета општине Бела Паланка су:

1. Клуб/дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом
2. Помоћ у кући за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом, за коју постоји лиценцирани пружалац услуге
3. Помоћ у кући за одрасле и старе, за коју постоји лиценцирани пружалац услуге
4. Клуб/дневни боравак за старе
5. Лични пратилац детета, услуга за коју је Удружење Те деум у процесу лиценцирања

3.8.4.3.1. Клуб/Дневни боравак за децу са сметњама у развоју

Услуга Дневног боравка у почетку се финансирала преко разних пројеката али из буџета локалне самоуправе. Није било прекида у финансирању. Успостављена је 2010. године када је пружалац услуга постао Центар за социјални рад. Пре тога су корисници били део удружења „Младост“ које више није активно. Центар за социјални рад је пружао услугу током 2017.године и прве половине 2018.године, када је пружалац услуге постало Удружење „Те деум“. Корисници су деца и млади са телесним, интелектуалним тешкоћама али углавном имају вишеструке сметње (Даунов синдром, церебрална парализа, интелектуалне потешкоће и др.). Број корисника у 2017. години био је 22 а 2018.године 19 корисника. У септембру 2018. године, пружање услуге преузима Удружење „Те деум“ и услуга добија назив „Клуб за пружање едукативних садржаја деци и омладини са сметњама у развоју“, те је у 2019. години број корисника ове услуге био 12, као и у 2020. години.Објекат у ком се одвија услуга је недовољно приступачан те још не постоје услови за лиценцирање услуге Дневног боравка, што је тенденција општине и на томе се ради.

3.8.4.3.2. Помоћ у кући за децу са сметњама у развоју

Услуга је успостављена 2010. године а пружалац услуге био је Центар за социјални рад до краја 2017. године, да би од фебруара 2018. године услугу преузело Удружење „Те деум“. Од фебруара 2018. године услуга носи назив „Помоћ у кући за децу са интелектуалним тешкоћама и телесним инвалидитетом“. Финансирање је реализовано из буџета локалне самоуправе и није било прекида у финансирању. Број корисника у 2017. и 2018. години био је 10, док је у 2019. и 2020. години број корисника¹¹. Услугу пружа лиценцирани пружалац услуге удружење „Те деум“.

3.8.4.3.3. Клуб/Дневни боравак за старе

Пружање услуге Дневни боравак за старе особе је покренуто почетком 2012. године а пружалац услуге је био Центар за социјални рад све до краја јуна 2018. године. Капацитет дневног боравака је 40 корисника. Након прекида од 3 месеца током 2018. године, пронађен је нови пружалац услуге и септембра 2018. године реализује се као Клуб за стара лица у оквиру Удружења „Те деум“. Услугу је 2018. и 2019. године користило 40 корисника а исти број корисника је и у 2020 години. Објекат у ком се одвија услуга је недовољно приступачан те још не постоје услови за лиценцирање услуге Дневног боравака. Стога се финансира и даље као пројекат из локалног буџета. Сада се зове „Клуб за стара и пензионисана лица“.

3.8.4.3.4. Лични пратилац детета

Ова услуга успостављена је током 2020. године уз подршку Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије кроз пројекат „ЗАЈЕДНО ДО ЦИЉА“ којим је аплицирала у партнерству са Удружењем грађана „Те деум“ које је у процесу припреме за лиценцирање. Овај пројекат има за циљ успостављање услуге социјалне заштите Лични пратилац детета и стварање предуслова за њено континуирано пружање у циљу повећања обухвата деце предшколским образовањем и унапређења положаја деце са инвалидитетом и сметњама у развоју која су укључена у редовни образовни систем. Поред тога, општини Бела Паланка обезбеђена је стручна, менторска и саветодавна подршка у изради овог Програма. У услугу је укључено петоро деце која похађају основу и средњу школу.

Општина Бела Паланка припада јединицама локалне самоуправе које примају наменске трансфере за финансирање услуга социјалне заштите. Износи примљених средстава за последњих 5 година приказани су у наредној табели:

Табела бр 22: Наменски трансфери за услуге социјалне заштите 2016-2020 у РСД

2016. год.	2017. год.	2018. год.	2019. год.	2020. год.
1.800.224,62	3.112.532,00	3.824.051,46	2.805.458,67	2.560.424,62

Извор: Општина Бела Паланка

Наменски трансфери су пре свега коришћени за услугу Помоћ у кући. С обзиром на тенденцију смањења наменских трансфера, очекује се повећање учешћа буџета ЈЛС, Општина Бела Паланка је израдила Правилник о партиципацији корисника услуге Помоћ у кући, док за друге услуге још увек није предвиђена партиципација. Партиципација корисника у цени услуге је значајан допринос одрживости услуга социјалне заштите и у том правцу је потребно и даље радити односно адекватно информисати заједницу и кориснике о значају партиципације корисника у цени услуга социјалне заштите.

С обзиром на то да је у општини препознат проблем који се односи на збрињавање одраслих особа са интелектуалним инвалидитетом чији су родитељи преминули или више не могу да воде бригу о њима, немају сроднике а нема ни услуга у локалној заједници којима би се изашло у сусрет њиховим потребама, потребно је да општина размотри начине на које ово питање може да се реши. Питање збрињавања одраслих особа са инвалидитетом превазилази капацитете општине Бела Паланка те је значајно у наредном периоду радити на развијању међуопштинске сарадње и заговарању за успостављање међуопштинских услуга као што је становање уз подршку, како би се у будућности створили услови за успостављање ових услуга.

3.8.4.4. Здравствена заштита

Систем здравствене заштите у општини Бела Паланка организован је преко Дома здравља. Примарну здравствену заштиту пружају здравствени радници у служби опште медицине, педијатрије, гинекологије, радиологије, лабораторије, пнеумофтизиологије, интернистичке службе, епидемиологије, физијатрије и стоматологије. Превентивне и куративне прегледе код деце обављају три педијатра, а код одраслих такви прегледи обављају се од стране изабраних лекара (постоји 6 изабраних тимова-доктор и медицинска сестра) у Белој Паланци и један такав тим у Црвеној Реци и Долцу).

Табела бр. 23: Укупан кадар у здравственој установи на дан 30.06.2019.године

	Број запослених на неодређено време који се финансирају из средстава обавезног здравственог осигурања	Број запослених на неодређено време који се финансирају из других средстава	Укупно запослених на неодређено време	Број запослених на одређено време због повећаног обима рада
Доктори медицине	23	0	23	1
Доктори стоматологије	2	0	2	
Фармацеути	0		0	
Медицинске сестре/техничари	41	4	45	
Стоматолошке сестре	2	1	3	
Зубни техничари	0	0	0	
Фармацеутски техничари			0	
Здравствени сарадници	0	0	0	
Немедицински административни радници	4	0	4	
Немедицински технички/помоћни радници	11	1	12	1
Укупно	83	6	89	2

Извор: Годишњи извештај Дома здравља Бела Паланка за 2019. годину

Дом здравља у општини Бела Баланка нема службу хитне помоћи, због броја становника и норматива који регулишу услове за покретање исте службе.⁴⁹ Регионализација службе хитне помоћи као део реформе здравствене заштите је у неповољан положај ставила становнике малих локалних заједница јер је тиме ускраћено право свих грађана на једнаку доступност услуга здравствене заштите, конкретно, службе хитне помоћи.

Општина компензује овај проблем тако што Дом здравља има дежурну службу која пружа медицинску помоћ 24 часа грађанима у просторијама Дома здравља. Ову услугу реализује четири односно, пет екипа. Овакав начин организацијерада обезбеђује преглед пацијената првог реда хитности на терену или у Дому здравља у складу са могућностима. Такође, збрињава хитне пацијенте, обавља послове мртвозорства, организује транспорт пацијената до Дома здравља али и до секундарне и терцијарне здравствене установе, мада прима и друге пацијенте који су на годишњем одмору или на боловању. Исто тако и изабрани лекари, у периоду када је за то направљен план збрињавања, збрињавају хитне пацијенте или иду на терен да би се омогућила

⁴⁹Закон о здравственој заштити, („Сл. гласник РС 25/2019-40) Члан 76.: <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2019/25/2>, и Уредба о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе, ("Сл. гласник РС", бр. 43/2006, 112/2009, 50/2010, 79/2011, 10/2012 - др. правилник, 119/2012 - др. правилник, 22/2013 и 16/2018), члан 4 https://www.paragraf.rs/propisi/pravilnik_o_blizim_uslovima_za_obavljanje_zdravstvene_delatnosti_u_zdravstvenim_ustanovama_i_drugim_oblicima_zdravstvene_sluzbe.html

доступност здравствене услуге свима. Немогуће је одвојити ове две организационе јединице јер се међусобно допуњују, а с обзиром на старосну структуру лекара (троје њих је преко шездесет две године живота) честа су боловања и ствара се проблем у броју екипа.

Санитетска возила Дома здравља максимално су искоришћена. Ради се о возилима која су прешла преко 300.000 километара. Комби за дијализу је у употреби три пута недељно, а поред тога превози и пацијенте за које је неопходно да се транспортују лежећи у друге медицинске центре. У употреби су још два комбија, добијена из донација, добро су опремљени али је њихова употреба неретко отежана због неприступачности терена у сеоским подручјима. Набавка медицинске опреме, санитетског материјала и преносивих медицинских апарата мора бити приоритет у наредном периоду.

На територији општине Бела Паланка услуге од стране фармацеута и преузимање лекова прописаних од стране лекара врше се у апотекама које су организоване као приватна пракса. Приватна здравствена заштита на територији општине није организована.

У самој установи у просторијама Одсека поливалентне патронаже обавља се едукација будућих мама за порођај и за период после тога, кроз Школу за труднице, која је од недавно проширила свој делокруг и на рад са мајкама са малом децом који је везан за правилну негу и исхрану одојчета и малог детета.

С обзиром на природу посла патронажне сестре су у сталном контакту са грађанима како са здравом популацијом тако и са оболелима. Првенствено се њихов рад огледа у препознавању и раној детекцији проблема и могућих поремећаја здравља али и у едукацију оболелих за самопомоћ и самозбрињавање што у великој мери утиче на квалитет њиховог живота. Патронажне сестре раде на оснаживању породице као основне јединице друштва и баве се свим њеним члановима. Све ово се реализује кроз добру сарадњу како Одсека поливалентне патронаже са осталим службама у Дому здравља, тако и са осталим институцијама у локалној заједници: вртићима, основним и средњим школама, Центром за социјални рад, Центром за културу, Јавним предузећем Комнис, Спортским центром, Црвеним крстом и др.

У циљу побољшања јавног здравља треба оснажити пре свега здравствену установу и Одсек поливалентне патронаже материјалним средствима како би квалитет рада био још већи и продуктивнији. Такође, потребно је опремити Дом здравља опремом која је прилагођена за коришћење од стране особа са инвалидитетом: стоматолошке столице, инвалидска колица и ЕКГ апарат са опремом која се може користити за прегледе особа које имају ампутиране екстремитете.

Савет за здравље у општини Бела Паланка постоји од 31.12.2013. одлуком Општинског већа, а нови сазив Савета формиран је 07.03.2018. године и актуелно функционише у следећем саставу:

1. Др Дарко Симоновић, председник Савета, лекар специјалиста опште праксе у Дому здравља
2. Марија Бошковић, чланица Општинског већа задужена за културу, информисање, социјалну заштиту, здравствену заштиту, предшколско и основно образовање
3. Гордана Мишић, општинска управа општине Бела Паланка

4. Др медицине Маја Костић, специјалиста ургентне медицине, представник примарне здравствене заштите;
5. Вмс Лидија Тричковић, Дом здравља Бела Паланка
6. Др Татјана Видановић, Завод за јавно здравље Пирот
7. Данијела Ћирић, директор ОШ „Љупче Шпанац“
8. Александра Ранђеловић, Центар за социјални рад“ Бранко Миловановић- Цига“ Бела Паланка;
9. Љубиша Алић из реда Савета националних мањина – представник ромске националне мањине;
10. Милош Павловић, директор ЈКП „ Комнис“ Бела Паланка
11. Кристина Тошић, дипломирани правник, шеф испоставе Републичког фонда за здравствено и социјално осигурање у Белој Паланци

Састанци Савета за здравствену заштиту одржавају се по потреби , најмање 4 пута годишње. Последњи састанак одржан је 16.03.2021.године.

3.9. SWOT анализа

SWOT анализа (акроним од енглеских речи: *Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats* - снаге, слабости, прилике, претње) је техника стратешког менаџмента путем које се уочавају стратешки избори довођењем у везу снага и слабости са шансама и претњама у екстерном окружењу. Помоћу SWOT анализе утврђује се следеће:

- где је ЈЛС најјача;
- где је ЈЛС најслабија и које су мане;
- који потенцијал постоји тј. где постоји слободан простор за раст и развитак и
- које опасности прете и у којој тачки је ЈЛС најслабија.

SWOT анализа је резултат радионица које су одржане са представницима заинтересованих страна и заснована је како на анализи доступних статистичких података (који су дати у овом документу), тако и на проценама којима су располагали представници заинтересованих страна.

Радна група за израду Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка је у току процеса планирања детаљно анализира стање у општини кад су у питању положај и потребе особа са инвалидитетом и то у свим релевантним областима. На основу прикупљених података и сачињене ситуационе анализе, идентификованих снага и слабости општине као и прилика и претњи које су актуелне у контексту, дефинисани су и приоритети односно кључни проблеми на које овај програм треба да одговори.

У наставку следе резултати SWOT анализе, по областима:

3.9.1. Приступачност, партиципација, равноправност и недискриминација

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • У ужем центру града спуштени су ивичњаци на пешачким прелазима • Све образовне установе имају прилазне рампе • Физичка приступачност обезбеђена је у спортском центру Бањица као и библиотеци • ЈЛС континуирано ради на едукацији најмлађих и најстаријих о безбедности у саобраћају, безбедном кретању итд • ЈЛС је из донације купила једно возило прилагођено за особе са инвалидитетом, које користи удружење „Те деум“ • ЈЛС континуирано прати јавне позиве и конкурише за пројекте који имају за циљ унапређење приступачности (пројектно техничка документација, набавка опреме итд) • Општина редовно добија похвале Заштитника грађана у области приступачности • Услуга Помоћ у кући обухвата и кориснике у удаљеним сеоским насељима • Општина има Стратегију унапређења предшколског васпитања и образовања, као и Локални акциони план за родну равноправност • Председник општине једном недељно одржава састанке са директорима јавних установа и предузећа, и постоји једном месечно могућност да грађани разговарају са председником • Општина има посебну јединицу тј. пројектни тим који се бави само изградом пројеката и у том погледу је добра сарадња унутар општинске управе, као и сарадња општинске управе са институцијама 	<ul style="list-style-type: none"> • Нису сви објекти јавне намене приступачни. Објекти су старији, тако да су потребна велика улагања како би се обезбедила њихова приступачност особама са инвалидитетом • Објекат Центра за социјални рад није приступачан, као ни објекат Дома здравља (специјалистичке службе на спрату без лифта) • У општини не постоји организован локални јавни превоз те тиме ни превоз који је прилагођен свим потенцијалним корисницима укључујући и ОСИ • Јавне установе не поседују возила прилагођена особама са инвалидитетом • Нису приступачне саобраћајнице на целој територији општине, нарочито у сеоским срединама • Запослени у ЈЛС и другим установама нису едуковани за комуникацију са особама са инвалидитетом, како у смислу информисаности о потребама особа са инвалидитетом тако и у смислу познавања специфичних видова комуникације (гестовни говор, и сл.) • Не постоје у општини тумачи за знаковни говор • Богату туристичку понуду не прати адекватна опремљеност саобраћајне, кадровске и информативне инфраструктуре • Возила међуградског јавног превоза нису прилагођена особама са инвалидитетом (аутобуски и железнички саобраћај) • Објекат клуба за децу са сметњама у развоју је делимично приступачан - има рампу, сензорну собу али нема тоалет и рукохват и то кочи лицензирање услуге дневног боравка • Трговински и угоститељски објекти као и објекти државних институција (ЕПС, пошта, катастар итд.) нису приступачни свим грађанима

	<ul style="list-style-type: none"> • Особе са инвалидитетом нису заступљене у телима одлучивања у општини, нема запослених ОСИ у јавним установама • Партиципација особа са инвалидитетом у општини је генерално ниска, не постоји удружење особа са инвалидитетом
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Стратегије и законска регулатива укључујући и Акциони план за Поглавље 23 обавезујуна поштовање стандарда везаних за приступачност • Антидискриминациони закони и Стратегија за унапређење положаја особа са инвалидитетом дају смернице за унапређење стања на локалном нивоу • Министарства и донатори имају програме подршке за иницијативе локалних самоуправа, нарочито за општине које припадају групи девастираних подручја • У окружењу постоје установе за образовање стручних кадрова за рад, установе које пружају услуге прилагођеног превоза • У окружењу постоје и тумачи за гестовни говор, као и програми едукација за комуникацију са особама са инвалидитетом 	<ul style="list-style-type: none"> • Бела Паланка је рурална средина, села су разуђена, укупно 45 насељених места + Бела Паланка као градска средина • Отежана могућност приступа финансијским средствима за адаптацију и реконструкцију јавних објеката и површина • Општина Бела Паланка спада у групу неразвијених односно девастираних подручја те су буџетска средства ограничена

На основу анализе области приступачности, закључак је да су приоритетне потребе општине односе на унапређење физичке приступачности објеката јавних установа. Предуслов за то је израда анализе приступачности јавних објеката и површина тамо где то није учињено. Објекти јавне намене су старији, тако да су потребна велика улагања како би се обезбедила њихова приступачност особама са инвалидитетом установе. Потребно је обезбедити средства за уградњу лифта у објектима Дома здравља и Центра за социјални рад, као и прилагодити прилазе овим објектима. Објекат клуба за децу са сметњама потребно је додатно адаптирати (тоалет и рукохвати) како би се обезбедила оствареност стандарда за лиценцирање услуге Дневног боравка.

Поред тога, потребно је радити на јачању капацитета запослених у јавним установама у погледу информисаности о потребама особа са инвалидитетом, као и на тему примене и контроле примене стандарда приступачности на локалном нивоу за представнике одељења за урбанизам и/или других сличних управа које ће бити задужене за реализацију дела програма (како би стандарди приступачности убудуће били саставни део локацијских услова за изградњу адаптацију или реконструкцију објеката које издаје локална управа) .

С обзиром на то да је партиципација особа са инвалидитетом у општини генерално ниска, не постоји удружење особа са инвалидитетом, потребно је радити на повећању нивоа укључености особа са инвалидитетом у рад органа локалне самоуправе кроз укључивање у одговарајућа тела попут савета за социјалну заштиту или савета за особе са инвалидитетом, као и подстицати укључивање већег број родитеља и самих особа са инвалидитетом у рад локалних удружења грађана и образовних установа (нпр. кроз савете родитеља).

3.9.2. Образовање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Општина континуирано реализује више пројеката у области инклузивног образовања • Интерресорна комисија у општини је веома активна • Актуелно се покреће услуга личног пратиоца • Два педагошка асистенти у основним школама су ангажовани у подршци школама у организацији рада са децом са тешкоћама у развоју • Образовне институције имају приступне рампе (и школе и вртић) а вртић има и прилагођене тоалете и лифт, средња школа има тзв. гусеничар потребан особама које користе инвалидска колица • У једној основној школи постављена је тактилна стаза, набављен је дидактички материјал за рад са децом са тешкоћама • У једној школи је неколико наставника обучено за коришћење Брајевог писма • У општини је тренутно у изради Стратегија унапређењапредшколског васпитања и образовања • Предшколска установа је добро опремљена • Општина има посебну јединицу тј. пројектни тим који се бави само израдом пројеката и у том погледу је добра сарадња унутар општинске управе, као и сарадња општинске управе са институцијама 	<ul style="list-style-type: none"> • Нема прецизних података о броју деце која су ван система, недовољан обухват деце са сметњама у развоју подршком Интересорне комисије • Јавност није довољно сензибилисана о значају раног учења, развоја и укључивања деце у програме предшколског васпитања и образовања • Недовољна информисаност родитеља деце са сметњама у развоју о важности предшколског васпитања и образовања • Педагошко-психолошке службе у школама као и у вртићу имају само психолога и педагога иако постоји потреба за дефектолозима • Због недостатка кадрова и финансијских средстава школе и предшколске установе немају довољно капацитета да спроведу у пуној мери принципе инклузивног образовања • Иако постоје позитивни примери, родитељи деце са сметњама у развоју нису довољно укључени у рад савета родитеља у образовним установама • Родитељи нису организовани, имају пуно потреба а недостаје им подршка у виду саветовалишта за родитеље, или удружења родитеља и сл.
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Законодавни оквир је повољан јер је такав да деца са сметњама у развоју похађају редовну школу 	<ul style="list-style-type: none"> • Кадровски нормативи у области образовања су неповољни јер не омогућавају ангажовање стручних

<ul style="list-style-type: none"> Учешће општине у пројектима који промовишу инклузију-набавка асистивних технологија, обуке запослених 	<p>сарадника различитих образовних профила (на пр дефектолога) у школама</p> <ul style="list-style-type: none"> Општина нема приступ услугама специјализованих стручњака за рад са децом са тешкоћама у развоју-дефектолог, логопед Финансирањеуслуга није системско већ пројектно подложно је увек некој врсти ризика и ограниченог трајања-нпр. лични пратилац Наменски трансфери нису довољни за све услуге које су потребне
---	--

У области образовања неопходно је радити на обезбеђивању стручних кадрова који имају компетенције за рад са децом са сметњама у развоју- ангажовање дефектолога у школама, као и логопеда. С обзиром на то да родитељи деце са сметњама у развоју и инвалидитетом нису организовани, имају пуно потреба а недостаје им подршка, неопходно је обезбедити услове за веће укључивање родитеља у рад образовних установа кроз савете родитеља, организовати услуге саветовалишта за родитеље или подстаћи организовање родитеља кроз удружења родитеља, као и појачати рад на информисању родитеља о раду Интерресорне комисије како би се повећао обухват деце са сметњама у развоју и инвалидитетом подршком Интерресорне комисије.

3.9.3. Запошљавање

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> Општина проактивно приступа решавању проблема са којима се суочавају особе са инвалидитетом Спроводе се мере активне политике запошљавања, особе са инвалидитетом су укључене у све мере Општина разуме потребу финансијске помоћи лицима који имају здравствене проблеме јер процена радне способности захтева финансијска средства и од 2016. године општина финансира ове трошкове Смањење броја незапослених ОСИ,а кроз финансирање процене радне способности, досежу се незапослени који имају услове за стицање статуса ОСИ Испостава НСЗ у Белој Паланци је проактивна и редовно користи мере активне политике запошљавања за ОСИ 	<ul style="list-style-type: none"> Објекат испоставе НСЗ је у закупу и нема рампу на улазу односно није у том смислу приступачан Недовољна заступљеност особа са инвалидитетом у структури запослених у јавним установама Недовољна мотивисаност послодаваца у јавном сектору да ангажују особе са инвалидитетом Недовољна повезаност институција у размени генеричких података, нпр. ЦСР нема податак који број корисника НСП припада категорији ОСИ, док НСЗ добија списак из ЦСР о корисницима НСП, и издваја из тога ОСИ, тако ажурирају евиденцију

<ul style="list-style-type: none"> • Послодавци су добро информисани о могућностима запошљавања ОСИ, НСЗ има директну комуникацију са њима, често је на терену, промовише сваки нови програм, има разрађене механизме комуникације са послодавцима • Општина има посебну јединицу тј. пројектни тим који се бави само изградом пројеката и у том погледу је добра сарадња унутар општинске управе, као и сарадња општинске управе са институцијама 	
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Појава нових компанија на територији општине, НСЗ је већ успоставила са њима комуникацију • Постоји мотивисаност приватних послодаваца у општини да запошљавају особе са инвалидитетом и пружају континуирану подршку, уз финансијску подршку НСЗ на почетку • Међународне организације и програми као могућност за партнерства на пројектима запошљавања особа са инвалидитетом • Покренуто функционално образовање одраслих-ОШ „Јован Аранђеловић“, добили су верификацију и велик је број таквих лица ради повећања запошљивости • Очекује се корекција Уредбе о поступку за прибављање сагласности за ново запошљавање и додатно радно ангажовање код корисника јавних средстава што би омогућило нова запошљавања ("сл. Гласник РС", бр. 159/2020) 	<ul style="list-style-type: none"> • Јако је тешко доћи до података • Јако мали број институција води евиденцију о ОСИ • Непостојање дугорочне одрживости односно стабилног финансирања Програма НСЗ • Генерално мало послодаваца на територији општине, а велик број незапослених • Велик број незапослених у категорији теже запошљивих (Роми, старост становништва, неодговарајућа образовна структура-многа лица немају завршену ни основну школу) • Период од престанка радног ангажовања до поновног обнављања тј. добијања решења за коришћење НСП траје јако дуго (рок за израду решења је два месеца), и то демотивише кориснике да се укључују у Програме радног ангажовања • Запошљавање особа са инвалидитетом у државним установама кроз запошљавање лица без радног искуства захтева запошљавање на неодређено време, и послодавци избегавају ову меру • Послодавци у јавном сектору тешко разумеју да забрана запошљавања не важи за особе са инвалидитетом

У области запошљавања приоритет у наредном периоду је планирање и спровођење мера активне политике запошљавања особа са инвалидитетом које су прилагођене потребама и могућностима самих особа са инвалидитетом, као и могућностима на локалном нивоу. Такође, потребно је радити на мотивисању послодаваца у јавном сектору да ангажују особе са инвалидитетом и повећати заступљеност особа са инвалидитетом у структури запослених у јавним установама.

Поред наведеног, потребно је повећати повезаност институција у размени генеричких података о потребама и пруженим услугама за особе са инвалидитетом и у том смислу унапредити систем прикупљања и анализе података о особама са инвалидитетом.

Осим тога, општина ће кроз реализацију овог Програма указивати и на проблем дугог периода који настаје од престанка радног ангажовања у оквиру спровођења мера активне политике запошљавања (нпр. јавних радова) до поновног обнављања тј. добијања решења за коришћење НСП јер овај период траје јако дуго и демотивише кориснике да се укључују у Програме радног ангажовања. Такође, општина ће указивати релевантним институцијама на националном нивоу и на одређене недостатке у условима за укључивање корисника у програме запошљавања особа са инвалидитетом у државним установама кроз запошљавање лица без радног искуства који захтевају запошљавање на неодређено време.

3.9.4. Социјална заштита

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> • Добра међусекторска сарадња-између институција тј. ЦСР, удружења „Те деум“, НСЗ, ЈЛС, образовних установа • ЈЛС финансира низ услуга, тренутно 5 • Значајан број пројеката које је општина реализовала и привукла донаторска средства • Великиобухват корисника услугом помоћи у кући • Општина је увела Правилник о партиципацији корисника у цени услуга социјалне заштите за услугу Помоћ у кући • Општина има посебну јединицу тј. пројектни тим који се бави само израдом пројеката и у том погледу је добра сарадња унутар општинске управе, као и сарадња општинске управе са институцијама • Информисаност грађана кроз локалне медије о услугама за особе са инвалидитетом – • Локални медији сарађују са свим установама и институцијама на територији општине 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак савремених средстава и опреме за рад и пружање услуга социјалне заштите • ЦСР нема поуздану евиденцију о ОСИ изразличитих категорија да би се у складу са тим предузимале циљане мере • Недовољно стручних обука за рад са особама са инвалидитетом за запослене због недостатка финансијских средстава • Неприступачност објекта ЦСР • Не постоји лиценцирана услуга дневног боравка за децу и младе са сметњама у развоју и инвалидитетом а потреба је велика • Недовољна партиципација особа са инвалидитетом и родитеља деце са инвалидитетом у планирању и праћењу услуга социјалне заштите • Велике потребе за решавањем питања збрињавања одраслих особа са интелектуалним инвалидитетом чији су родитељи нпр. преминули или више не могу да воде бригу о њима, немају сроднике а нема ни услуга у локалној заједници којима би се изашло у сусрет њиховим потребама

	<ul style="list-style-type: none"> Недовољно смештајних капацитета за старије особе са инвалидитетом у окружењу
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> Донације и пројекти Други локални плански документи са којима овај Програм може и треба да се повеже Наменски трансфери 	<ul style="list-style-type: none"> Лоша материјална ситуација особа са инвалидитетом Повећана потреба за различитим врстама социјалне подршке Општина има мали буџет у односу на потребе становништва у домену развијања услуга у локалној заједници

С обзиром на добру међусекторску сарадњу која постоји у општини, и низ услуга које општина финансира како из буџета тако и кроз пројекте (општина има посебну јединицу тј. пројектни тим који се бави само изградом пројеката), потребно је искористити препознате шансе у окружењу-доступност различитих националних и међународних фондова, наменских трансфера и прво радити на анализи стања у области социјалне заштите и анализи потреба деце и одраслих за услугама социјалне заштите.

Поред тога, потребно је обезбедити приступачност објеката ЦСР и пружалаца услуга социјалне заштите, савременија средстава и опрему за рад и пружање услуга социјалне заштите и омогућити финансијске услове за стручне обуке за рад са особама са инвалидитетом за запослене у систему социјалне заштите. До краја периода реализације овог Програма потребно је обезбедити услове за лиценцирање и покретање услуге дневног борава за децу и младе са сметњама у развоју.

3.9.5. Здравље

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> Постојање Савета за здравље Постоје јасно дефинисани протоколи у Дому здравља о утврђивању потреба за посетама особа са инвалидитетом и постоје процедуре које се поштују У општини је обезбеђена 24-часовна здравствена заштита Постоји организован рад у теренским амбулантама-лекар иде једном недељно у насељена места ДЗ има добру сарадњу са локалном заједницом, установама и удружењима Добро опремљена служба физикалне медицине-добри апарати и доста кадра у тој служби 	<ul style="list-style-type: none"> Непотпуна приступачност објекта Дома здравља Приватне апотеке немају приступачне прилазе Приватне стоматолошке ординације нису доступне особама које користе колица Непостојање базе података о ОСИ-њиховом броју и структури Не постоје особе обучене за комуникацију са особама са инвалидитетом – раније обучени радници Дома здравља за коришћење знаковног језика су отишли у пензију

	<ul style="list-style-type: none"> • У Дому здравља постоји дежурна служба која ради 24 сата, али не постоји служба хитне помоћи • Иако ЈЛС финансира рад логопеда на одређени број сати, по стандардима не може да се оствари финансирање са националног нивоа а потреба је велика • Недостатак специјализоване опреме за рад са пацијентима са инвалидитетом
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
<ul style="list-style-type: none"> • Општина је препознала потребу за адаптацијом објекта ДЗ у циљу боље архитектонске приступачности-постоји пројектна документација • Делимична реорганизација рада специјалистичких служби • Едукација особља за рад са ОСИ • Рад на превенцији инвалидитета у локалној заједници (нпр. заштита на раду и сл.) • Унапредити комуникацију са ЦСР ради базе података и размене информација у вези са ОСИ и њиховим потребама 	<ul style="list-style-type: none"> • Број ангажованих лица за рад са пацијентима у условима пандемије је веома смањен • Законодавни оквир- у односу на број становника Дом здравља немамогућност да ангажује нпр. дефектолога, логопеда као ни одређене специјалистичке услуге као што је нпр неуролог • Не постоји континуитет финансирања потребних стручњака

У области здравствене заштите особа са инвалидитетом, неопходно је обезбедити физичку приступачност објекта Дома здравља кроз изградњу прилаза на свим улазима у објекат, уградњу лифта и адаптацију тоалета унутар самог објекта. Потребна је делимична реорганизација рада специјалистичких служби како би биле једнако физички доступне свим грађанима, и такође, потребно је опремити Дом здравља опремом која је прилагођена за коришћење од стране особа са инвалидитетом: стоматолошке столице, инвалидска колица и ЕКГ апарат са опремом која се може користити за прегледе особа које имају ампутиране екстремитете.

Потребно је наставити финансирање рада логопеда на одређени број сати, подстицати стручно усавшавање запослених у Дому здравља на теме које се тичу потреба особа са инвалидитетом, радити на превенцији инвалидитета у локалној заједници (нпр. заштита на раду и сл.) и унапредити комуникацију са ЦСР ради базе података и размене информација у вези са ОСИ и њиховим потребама.

4. ОПИС ЖЕЉЕНЕ ПРОМЕНЕ

4.8. Визија

Општина Бела Паланка је приступачна и отворена заједница у којој грађани и грађанке са свим својим различитостима имају једнаке могућности

4.9. Опис промене која ће се остварити применом Програма

Општина Бела Паланка је својим деловањем у протеклим годинама показала да проактивним ставом може значајно да утиче на стање у заједници кад је у питању положај наших најосетљивијих група грађана и грађанки. Овим програмом намеравамо да направимо корак даље и да обезбедимо услове живота који ће становницима општине Бела Паланка дати мотивацију да остану у својој заједници, да могу да буду активни чланови заједнице, да раде и доприносе добробити свих. Желимо да свако у пуној мери ужива своја људска и грађанска права без обзира на различитости, а одговорност локалне самоуправе је у томе да обезбеди услове у којима ће се то и реализовати. Притом, неговаћемо отвореност и партиципацију као принципе уз које ће сви чланови заједнице бити видљиви, укључени и што боље искористити шансе које им се пружају.

4.10. Опис заинтересованих страна

Заинтересоване стране односно појединци, групе, правна лица или организације које имају интерес у или су под утицајем мера којима се спроводи Програм за унапређење положаја особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка су пре свега сама локална самоуправа и јавне установе које делују на територији општине. Организациона структура Општине Бела Паланка сачињена је од Скупштине општине, Председника општине, Општинског већа и Општинске управе. Скупштину општине чини 29 одборника који бирају председника, заменика председника и општинско веће, а веће поставља начелника општинске управе.

У оквиру општинске управе постоје

- 1) одељења за буџет, финансије и локалну пореску администрацију,
- 2) одељење за послове органа општине, општу управу и заједничке послове,
- 3) одељење за урбанизам, грађевинарство, имовинско-правне и стамбено-комуналне послове, и
- 4) одељење за привреду и локални економски развој.

Општинско веће чини петоро већника који су на сталном раду и председник општине, који је по функцији председник општинског већа као и његов заменик. Већници својим радом обухватају следеће области: културу, информисање, социјалну заштиту, здравствену заштиту, образовање, омладину, спорт, националне мањине, комуналне делатности и урбанизам, пољопривреду, инфраструктуру и заштиту животне средине.

Као посебна радна тела, формиране су комисије и савети:

1. Интересорна комисија,
2. Комисија за популациону политику и демографију,
3. Комисија за доделу средстава потребних за вантелесну оплодњу,

4. Савет за запошљавање,
5. Савет за здравље,
6. Комисија за доделу стипендија ученицима и студентима итд.

При јединици локалне самоуправе од 2014. године функционише институција Заштитника пацијентових права.

На територији општине функционишу следеће институције:

- Центар за социјални рад
- Национална служба за запошљавање – Филијала Пирот, испостава Бела Паланка
- Дом здравља Бела Паланка
- Предшколска установа „Драгица Лаловић“
- Две основне школе: ОШ „Љупше Шпанац“ и ОШ „Јован Аранђеловић“
- Једна средња школа: СШ „Никета Ремезијански“
- Општински секретаријат Црвеног крста.

Регистрован је одређен број **удружења грађана** фокусираних на различите сфере друштвеног живота: социјална интеграција лица са сметњама и старијих, неформално образовање, предшколско и основношколско образовање Рома, спортска удружења, удружења рекреативаца(ловаца, риболоваца, голубара, одгајивача ситних животиња).Конкретно, од регистрованих удружења на територији општине постоје следећа:

- Удружење „Те деум“
- Удружење „БЕЛПА ЕКО“
- Удружење „Романо дром“
- Удружење "Роми за ново време"
- Удружење „Уједињени и сложни Роми“
- Удружење „Јаг“
- Удружење „Форум“
- Одред извиђача „Ремизијана“
- Удружење грађана „Мирис завичаја“
- Друштво одгајивача голубова „Одгајивач“
- Удружење пчелара „Кованлук“
- Радио клуб „Јован Митић Ђорђе" уи 1 бра
- Удружење грађана „Ђурђевдан“

Међутим, веома је мали број активних удружења која се баве и укључују особе са инвалидитетом; једино које је тренутно активно јесте удружење „Те деум“.

На територији општине основана су предузећа и установе:

- ЈКП „Комнис“, задужен за комуналне делатности у граду
- Установа културе „Ремезијана“, која обухвата позоришну, концертну, плесну и галеријску делатност
- Народна библиотека „Вук Караџић“ у оквиру које функционише издавачка делатност, најзначајније издање јесте *Белопаланачки зборник* /хрестоматија текстова из локалне историје, политике, индустријски развој, белешке значајних људи, записи народне књижевности, оригинална књижевна дела писаца овога краја/
- Установа за спорт „Спортски центар - Бањица" Бела Паланка
- Туристичка организација Беле Паланке

Спортске организације на територији општине:

- Спортски савез Бела Паланка
- Омладински рукометни клуб Бела Паланка
- Кошаркашки клуб „Младост – Весна“
- Фудбалски клуб „Рајко Митић“
- Женски омладински рукометни клуб ремесиана
- Одбојкашки клуб Бањица
- Клуб малог фудбала Бањица
- Тениски клуб „Кикета Ремезијански“
- Карате клуб „Омладинац –Кимит“
- Пауерлифтинг клуб „Кимит“
- Планинарско-бициклическо-скијашки клуб „Зелени врх“
- Спортско мото удружење Бела Паланка
- Шаховски клуб „Јединство“

5. ЦИЉЕВИ И МЕРЕ

5.8. Општи циљ

Општи циљ Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка за период 2021-2023 године је

Повећање квалитета живота особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка кроз унапређење њиховог положаја у области приступачности, партиципације, равноправности и недискриминације, образовања, запошљавања, социјалне заштите и здравља

5.9. Посебни циљеви, мере и анализа њихових ефеката

Да би био постигнут општи циљ Програма, планирана су три **посебна циља**:

1: Унапредити приступачност објеката, услуга и информација за особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка

2: Повећати партиципацију и равноправност особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка

3: Повећати социјалну укљученост особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка кроз унапређене услуге запошљавања, социјалне заштите, образовања и здравствене заштите

За сваки посебан циљ у Акционом плану дати су кључни показатељи учинка који се на њега односе (тзв. показатељи исхода), њихове базне и циљне вредности, као и извори провере.

За сваки посебан циљ, прописане су мере чија реализација доприноси остваривању посебног циља.

Уз сваку меру у Акционом плану дати су показатељи учинка који се на њу односе (тзв. показатељи резултата), њихове базне и циљне вредности, као и извори провере. У Акционом плану дају се и друге информације које се односе на меру, као што су: институција је надлежна за спровођење мере (носилац мере), институције које учествују у спровођењу мере (партнери), период спровођења мере, као и процена потребних финансијских средстава неопходних за спровођење мере и извори финансирања.

5.9.1. ПОСЕБНИ ЦИЉ 1: Унапредити приступачност објеката, услуга и информација за особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка

Овај посебан циљ доприноси да целокупно окружење буде једнако доступно особама са инвалидитетом и обезбеђује да се особе са инвалидитетом изједначавају у приступу службама, добрима и услугама, односно да на равноправној основи активно учествују у свим областима друштвеног живота у општини Бела Паланка.

Реализација посебног циља оствариваће се континуирано током периода важења Програма.

За остварење овог посебног циља планирано је спровођење следећих **мера**:

МЕРА 1.1: Обезбедити приступачност објекта Центра за социјални рад општине Бела Паланка

МЕРА 1.2: Обезбедити приступачност објекта Дома здравља општине Бела Паланка

МЕРА 1.3: Обезбедити предуслове за приступачност објекта општине Бела Паланка

МЕРА 1.4: Обезбедити приступачност објекта Старе болнице

МЕРА 1.5: Обезбедити приступачност објеката у области образовања

МЕРА 1.6: Повећати приступачност јавних површина у Општини Бела Паланка

МЕРА 1.7: Повећати приступачност информација и комуникација

МЕРА 1.8: Повећати капацитет запослених у локалној самоуправи и јавним предузећима и установама у области приступачности (објеката, услуга, информација)

5.9.2. ПОСЕБНИ ЦИЉ 2: Повећати партиципацију и равноправност особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка

Овај посебни циљ доприноси да се на територији општине Бела Паланка обезбеде услови за учешће особа са инвалидитетом као и родитеља деце са инвалидитетом у доношењу одлука које су од значаја за њихов живот и активно и равноправно учешће у животу друштвене заједнице.

Реализација посебног циља оствариваће се континуирано током периода важења Програма.

За остварење овог посебног циља планирано је спровођење следећих **мера**:

МЕРА 2.1: Подстаћи укључивање особа са инвалидитетом у доношење одлука на локалном нивоу као и у планирање и евалуацију услуга

МЕРА 2.2: Реализовати кампање за подизање нивоа свести јавности о правима особа са инвалидитетом

МЕРА 2.3: Повећати укљученост особа са инвалидитетом у културне и спортско рекреативне садржаје

5.9.3. ПОСЕБНИ ЦИЉ 3: Повећати социјалну укљученост особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка кроз унапређене услуге запошљавања, социјалне заштите, образовања и здравствене заштите

Социјална инклузија особа са инвалидитетом остварује се кроз унапређења њиховог положаја у области запошљавања, образовања и обуке, социјалне и здравствене заштите.

Реализација посебног циља оствариваће се континуирано током периода важења Програма.

За отварање овог посебног циља планирано је спровођење следећих **мера**:

- МЕРА 3.1: Реализовати мере активне политике запошљавања особа са инвалидитетом на локалном нивоу
- МЕРА 3.2: Мотивисати послодавце за запошљавање особа са инвалидитетом
- МЕРА 3.3: Ојачати стручне капацитете образовних установа за рад са децом са инвалидитетом
- МЕРА 3.4: Повећати обухват деце са тешкоћама у развоју интерсекторском подршком
- МЕРА 3.5: Унапредити постојеће и развијати нове услуге социјалне заштите
- МЕРА 3.6: Унапредити доступност специјалистичких здравствених услуга за све грађане општине Бела Паланка

6. АКЦИОНИ ПЛАН

Овим Акционим планом детаљно се разрађују постављени циљеви (општи циљ и посебни циљеви).

За сваки посебан циљ дефинисане су мере које доприносе остварењу посебног циља. Уз сваку меру дате су следеће информације: тип мере⁵⁰, носилац и партнери, период спровођења, финансијска средства (укупно потребна, по годинама и по изворима финансирања).

За сваку меру утврђене су активности и пројекти које треба реализовати у оквиру мере. Уз сваку активност/пројекат дефинисани су носиоци активности, партнери и потребна финансијска средства (укупна, по годинама и по изворима финансирања).

Укупна вредност овог Акционог плана за период од 2021-2023. године износи **135.422.000,00 динара**, од чега се из буџета Општина Бела Паланка издваја 112.040.000,00 динара, од чега од националног нивоа се очекује износ од 17.772.000,00 динара а из донаторских средстава 5.610.000,00 динара.

ОПШТИ ЦИЉ: ПОВЕЋАЊЕ КВАЛИТЕТА ЖИВОТА ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ У ОПШТИНИ БЕЛА ПАЛАНКА КРОЗ УНАПРЕЂЕЊЕ ЊИХОВОГ ПОЛОЖАЈА У ОБЛАСТИ ПРИСТУПАЧНОСТИ, ПАРТИЦИПАЦИЈЕ, РАВНОПРАВНОСТИ И НЕДИСКРИМИНАЦИЈЕ, ОБРАЗОВАЊА, ЗАПОШЉАВАЊА, СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ И ЗДРАВЉА						
Показатељи на нивоу општег циља (показатељи ефеката)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Остварено планирано унапређење приступачности објеката, услуга и информација за особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка у складу са планираним индикаторима на нивоу посебног циља 1	%	2020.	0	2023.	100%	Завршни трогодишњи извештај општине Бела Паланка о имплементацији Програма
Повећана партиципација и равноправност особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка у складу са планираним индикаторима на нивоу посебног циља 2	%	2020.	0	2023.	100%	Завршни трогодишњи извештај општине Бела Паланка о

⁵⁰У складу са *Законом о планском систему* („Сл. гласник РС“ бр. 30/2018), мере јавних политика могу бити: 1) **регулаторне**, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву; 2) **подстицајне**, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере; 3) **информативно едукативне** (информационе и образовне кампање и друго); 4) **институционално-управљачко-организационе** (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.), и 5) **обезбеђење добара и пружање услуга** од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.)

						имплементацији Програма
Повећана социјална укљученост особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка кроз унапређене услуге запошљавања, социјалне заштите, образовања и здравствене заштите у складу са планираним индикаторима на нивоу посебног циља 3	%	2020.	0	2023.	100%	Завршни трогодишњи извештај општине Бела Паланка о имплементацији Програма
Степен задовољства особа са инвалидитетом и учесника у имплементацији Програма оствареним променама у квалитету живота особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка – најмање 100 испитаника, од чега најмање 30% жена	Број	2020.	н/а	2023.	Најмање 70% испитаних исказује задовољство оствареним променама	Извештај о оцени степена задовољства Завршни трогодишњи извештај општине Бела Паланка о имплементацији Програма

ПОСЕБНИ ЦИЉ 1:	Унапредити приступачност објеката, услуга и информација за особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка					
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број приступачних објеката јавне намене у општини Бела Паланка	Број	2020.	3	2023.	8	Извештаји ЈЛС и партнерских установа и организација Годишњи извештаји о имплементацији Програма
Повећан број приступачних јавних услуга	Број	2020.	3	2023.	8	Извештаји ЈЛС и партнерских установа и организација Годишњи извештаји о имплементацији Програма

Повећан број приступачних канала комуникације између јавних установа и особа са инвалидитетом	Број	2020.	0	2023.	1	Извештаји ЈЛС и партнерских установа и организација Годишњи извештаји о имплементацији Програма Веб сајт општине и партнерских установа и организација
---	------	-------	---	-------	---	--

МЕРА 1.1:	Обезбедити приступачност објекта Центра за социјални рад општине Бела Паланка		Тип мере ⁵¹ :		Обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему		
Носилац мере:	Општина Бела Паланка		Партнери:		Центар за социјални рад, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Извођачи радова		
Период спровођења:	2021.		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		5.000.000,00		
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2021:5.000.000,00		Процењена фин. средстава по изворима финансирања		Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре 5.000.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Уграђен лифт у објекту Центра за социјални рад и адаптиран тоалет	Број	2021.	0	0	0	1	Извештај надзорног органа и извештај
			0	0	0	1	

⁵¹У складу са Законом о планском систему („Сл. гласник РС“ бр. 30/2018), мере јавних политика могу бити:

- 1) регулаторне, којима се успостављају стандарди и правила којима се уређују односи у друштву;
- 2) подстицајне, у које спадају: фискалне мере (субвенције, порези и друго) и друге финансијске и нефинансијске мере;
- 3) информативно едукативне (информационе и образовне кампање и друго);
- 4) институционално-управљачко-организационе (формирање нових и укидање постојећих институција, промена организационе структуре одређених субјеката, промена броја и компетенција запослених и др.), и
- 5) обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему, укључујући и јавне инвестиције (капитални и инфраструктурни пројекти, инвестиције и др.)

за особе са инвалидитетом у објекту Центра за социјални рад							комисије за технички пријем Извештаји Центра за социјални рад и локалне самоуправе
<ul style="list-style-type: none"> • Број лифтова • Број тоалета 							

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
1.1.1.	Уградити лифт и адаптирати један тоалет за особе са инвалидитетом у објекту Центра за социјални рад	Општина Бела Паланка	Центар за социјални рад Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Извођачи радова	IV квартал 2021.	5.000.000,00	2021.: 5.000.000,00	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре 5.000.000,00

МЕРА 1.2:	Обезбедити приступачност објекта Дома здравља општине Бела Паланка	Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему
Носилац мере:	Општина Бела Паланка	Партнери:	Одељење за привреду и локални економски развој, Дом здравља, Извођачи радова, Канцеларија за јавна улагања
Период спровођења:	2021-2022.	Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	5.000.000,00
Процењена фин. средства по годинама (РСД):	2022.: 5.000.000,00	Процењена фин. средства по изворима финансирања	Канцеларија за јавна улагања: 5.000.000,00

Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Постављене рампе на свим улазима у објект Дома здравља у Белој Паланци: <ul style="list-style-type: none"> Број постављених рампи 	Број	2020.	0	0	3	0	Извештај извођача радова, Извештаји Дома здравља и локалне самоуправе
Уграђен лифт у објекту Дома здравља у Белој Паланци <ul style="list-style-type: none"> Број уграђених лифтова 	Број	2020.	0	0	1	0	Извештај надзорног органа и извештај комисије за технички пријем, Извештаји Дома здравља и локалне самоуправе
Адаптиран најмање један тоалет у објекту Дома здравља: <ul style="list-style-type: none"> Број адаптираних тоалета 	Број	2021.	0	0	1	0	Извештај извођача радова, Извештаји Дома здравља и локалне самоуправе

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
1.2.1	Постављање рампи на свим улазима у објект Дома здравља у Белој Паланци (улаз у део зграде где се налази одељење опште медицине/медицине рада, улаз у део зграде где се налази гинекологија и улаз	Општина Бела Паланка (Одељење за урбанизам)	Дом здравља Извођачи радова	IV квартал 2022.	1.500.000,00	2022.:1.500.000,00	Канцеларија за јавна улагања

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
	у део зграде где се налази апотека)						
1.2.2	Уградња лифта у објекту Дома здравља у Белој Паланци	Општина Бела Паланка (Одељење за урбанизам)	Дом здравља Извођачи радова	IV квартал 2022.	3.000.000,00	2022.:3.000.000,00	Канцеларија за јавна улагања
1.2.3.	Адаптација најмање једног тоалета у објекту Дома здравља	Општина Бела Паланка (Одељење за урбанизам)	Дом здравља Извођачи радова	IV квартал 2022.	500.000,00	2022.:500.000,00	Канцеларија за јавна улагања

МЕРА 1.3	Обезбедити предуслове за приступачност објекта општине Бела Паланка			Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему		
Носилац мере:	Општина Бела Паланка			Партнери:	Консултанти за приступачност, Пројектни биро		
Период спровођења:	2022.		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):			300.000,00	
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2022.: 300.000,00		Процењена фин. средстава по изворима финансирања			Донаторска средства: 300.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Урађена анализа приступачности објекта општине Бела Паланка • Број израђених анализа	Број	2020.	0	0	1	0	Елаборат о приступачности

Припремљена пројектно техничка документација у складу са елаборатом о приступачности	Да/Не	2020.	Не	Не	Да	Да	Пројекат са одговарајућим сагласностима, дозволама, решењима
--	-------	-------	----	----	----	----	--

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
1.3.1	Урадити анализу приступачности објекта општине Бела Паланка	Општина Бела Паланка (Одељење за урбанизам)	Консултанти за приступачност	II квартал 2022.	100.000,00	2022.: 100.000,00	Донаторска средства 100.000,00
1.3.2	Припремити пројектно техничку документацију у складу са елаборатом о приступачности	Општина Бела Паланка (Одељење за урбанизам)	Консултанти/ пројектни биро	II квартал 2022.	300.000,00	2022.: 200.000,00	Донаторска средства 200.000,00

МЕРА 1.4	Обезбедити приступачност објекта Старе болнице	Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему
Носилац мере:	Општина Бела Паланка	Партнери:	Одељење за привреду и локални економски развој, донатори, Удружење „Те деум“, Црвени крст
Период спровођења:	2022-2023.	Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД): 1.000.000,00	
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2023: 1.000.000,00	Процењена фин. средстава по изворима финансирања Донаторска средства: 1.000.000,00	

Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Адаптиран тоалет у објекту Старе болнице <ul style="list-style-type: none"> Број адаптираних тоалета 	Број	2020.	0	0	0	1	Извештај извођача радова, Извештај комисије за технички пријем, Извештаји локалне самоуправе
Уграђени рукохвати у објекту старе болнице <ul style="list-style-type: none"> Број уграђених рукохвата 	Број	2020.	0	0	0	5	Извештај извођача радова, Извештаји локалне самоуправе

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
1.4.1	Адаптација тоалета у објекту старе болнице где се налази Клуб за пружање едукативних садржаја деци и омладини са сметњама у развоју	Општина Бела Паланка (Одељење за урбанизам)	Донатори Извођачи радова	IV квартал 2023.	800.000,00	2022/2023.: 800.000,00	Донаторска средства 800.000,00
1.4.2	Уградња рукохвата у објекту старе болнице где се налази Клуб за пружање едукативних садржаја деци и омладини са сметњама у развоју	Општина Бела Паланка (Одељење за урбанизам)	Донатори Извођачи радова	IV квартал 2023.	200.000,00	2022/2023.: 200.000,00	Донаторска средства 200.000,00

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)

МЕРА 1.5		Повећати приступачност објеката у области образовања		Тип мере:		Обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему	
Носилац мере:		Општина Бела Паланка		Партнери:		Одељење за привреду и локални економски развој, Средња школа „Никета Ремезијански“, Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Извођачи радова	
Период спровођења:		2021.		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		5.000.000,00	
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):		2021.: 5.000.000,00		Процењена фин. средстава по изворима финансирања		Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре 5.000.000, 00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Адаптиран објекат школе „Никета Ремезијански“	Број	2020.	0	1	0	0	Извештај извођача радова, Извештаји локалне самоуправе
• Број адаптираних тоалета			0	1	0		
• Број изграђених подизних платформи			0	1	0		
• Број реконструисаних фискултурних сала							

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
1.5.1.	Адаптација једног тоалета, изградња подизне платформе и реконструкција фискултурне сале у средњој школи „Никета Ремезијански“	Општина Бела Паланка	Средња школа Никета Ремезијански Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре Извођачи радова	IV квартал 2021.	5.000.000,00	2021.: 5.000.000,00	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре 5.000.000, 00

МЕРА 1.6	Повећати приступачност јавних површина у општини Бела Паланка		Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему			
Носилац мере:	Општина Бела Паланка		Партнери:	Одељење за привреду и локлани економски развој, Донатори, Консултанти за приступачност			
Период спровођења:	2023.		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):			200.000,00	
Процењена фин. средства по годинама (РСД):	2023.: 200.000,00		Процењена фин. средства по изворима финансирања			Донаторска средства: 200.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Урађена анализа приступачности јавних површина у ужем центру Беле Паланке	Да/Не	2020.	Не	Не	Не	Да	Елаборат о приступачности

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
1.6.1	Урадити анализу приступачности јавних површина у Белој Паланци (ужи центар града)	Општина Бела Паланка, Одељење за урбанизам	Донатори Консултанти за приступачност	IV квартал 2023.	200.000,00	2023.: 200.000,00	Донаторска средства 200.000,00

МЕРА 1.7:		Повећати приступачност информација и комуникација		Тип мере:		Информативно едукативна	
Носилац мере:		Општина Бела Паланка		Партнери:		Установа културе „Ремезијана“ и све јавне установе, донатори	
Период спровођења:		2021-2023.		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		150.000,00	
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):		2021: 0,00 2022: 0,00 2023: 150.000,00		Процењена фин. средстава по изворима финансирања		Донаторска средства 150.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Редовно објављивање Билтена општинске управе „Бела инфо“: <ul style="list-style-type: none"> Број објављених билтена са информацијама о имплементацији Програма за унапређење положаја ОСИ на годишњем нивоу 	Број	2020.	0	4	4	4	Веб сајт општине и веб сајтови/Фејсбук странице локалних јавних уснова Билтен
				500	500	500	

<ul style="list-style-type: none"> • Број дистрибуираних штампаних примерака билтенаса информацијама о имплементацији Програма за унапређење положаја ОСИ на годишњем нивоу • Број веб сајтова/Фејсбук страница установа које су објавиле информације о имплементацији Програма за унапређење положаја ОСИ • Број објава о реализацији Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом у локалним медијима 				10	10	10	
				4	4	4	
Општински веб сајт редизајниран у складу са стандардима приступачности	Да/Не	2020.	Не	Не	Не	Да	Веб сајт Извештај извођача

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
1.7.1	Редовно објављивање Билтена општинске управе „Бела инфо“са информацијама о имплементацији Програма за унапређење положаја ОСИ на кварталном нивоу, у	Општина Бела Паланка	Установа културе „Ремезијана“ и све јавне установе	Континуирано до IV квартала 2023.	Из редовних активности	2021: / 2022: / 2023: /	Општина Бела Паланка Установа културе „Ремезијана“ и све јавне установе

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
	електронској и штампаној верзији						
1.7.2	Објављивање садржаја билтена са информацијама о имплементацији Програма за унапређење положаја ОСИ преко локалног кабловског канала	Бела инфо - кабловска телевизија	Општина Бела Паланка, Установа културе „Ремезијана“ и све јавне установе	Континуирано до IV квартала 2023.	Из редовних активности	2021: / 2022: / 2023: /	Бела инфо - кабловска телевизија Општина Бела Паланка Установа културе „Ремезијана“ и све јавне установе
1.7.3.	Редизајн општинског веб сајта у складу са стандардима приступачности	Општина Бела Паланка	Консултант за веб дизајн	IV квартал 2023.	150.000,00	2023: 150.000,00	Донаторска средства

МЕРА 1.8:	Повећати капацитете запослених у локалној самоуправи и јавним предузећима и установама у области приступачности (објекта, услуга, информација)		Тип мере:	Информативно едукативна			
Носилац мере:	Општина Бела Паланка		Партнери:	Донатори, Стална конференција градова и општина, Јавно предузеће ЈКП „Комнис“, јавне установе, Реализатори обука			
Период спровођења:	2022-2023		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):			140.000,00	
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2022: 70.000,00 2023: 70.000,00		Процењена фин. средстава по изворима финансирања			Донаторска средства: 140.000,00	
		Јединица мере			Циљне вредности		Извор провере

Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)		Базна година	Базна вредност	2021.	2022.	2023.	
Реализоване обуке: <ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних обука • Број учесника обука 	Број	2020.	0 0	0 0	1 20	1 20	Извештаји Општине Бела Паланка, извештаји установа, извештаји реализатора обука

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
1.8.1	Обука запослених у услужном центру локалне самоуправе, јавним предузећима и установама о приступачности и комуникацији са особама са инвалидитетом	Општина Бела Паланка	Донатори Стална конференција градова и општина Јавно предузеће ЈКП „Комнис“, јавне установе Реализатори обука	IV квартал 2023.	140.000,00	2022: 70.000,00 2023: 70.000,00	Донаторска Средства Стална конференција градова и општина 140.000,00

ПОСЕБНИ ЦИЉ 2:		Повећати партиципацију и равноправност особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка				
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
<p>Укључивање особа са инвалидитетом у доношење одлука на локалном нивоу као и у планирање и евалуацију услуга:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број и карактер тела одлучивања у које су укључене особе са инвалидитетом и родитељи деце са инвалидитетом (тимови, одбори, савети/савети родитеља, организациони одбори...) • Број особа са инвалидитетом укључених у тела одлучивања 	Број и карактер	2020.	1 особа са инвалидитетом укључена у рад тимова, савета, одбора, радних група	2023.	3 особе са инвалидитетом укључене у рад тимова, савета, одбора, радних група	Одлука о формирању савета, тимова, одбора, радних група... извештаји са седница савета, тимова, одбора, радних група... службени лист, годишњи извештаји о имплементацији Програма
<p>Кампање за подизање нивоа свести јавности о правима особа са инвалидитетом</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих кампања и манифестација које активно укључују особе са инвалидитетом • Број укључених особа са инвалидитетом 	Број	2020.	1	2023.	7	Извештаји ЈЛС, извештаји партнерских установа и организација, годишњи извештаји о имплементацији Програма, Билтен „Бела инфо“, веб сајтови општине и партнера

Укљученост особа са инвалидитетом у културне и спортско рекреативне садржаје <ul style="list-style-type: none"> • Број реализованих садржаја које активно укључују особе са инвалидитетом • Број укључених особа са инвалидитетом 	Број и карактер	2020.	1	2023.	5	Извештаји ЈЛС, извештаји партнерских установа и организација
---	-----------------	-------	---	-------	---	--

МЕРА 2.1:	Подстаћи укључивање особа са инвалидитетом у доношење одлука на локалном нивоу као и у планирање и евалуацију услуга		Тип мере	Институционално-управљачко-организациона, Подстицајна			
Носилац мере:	Општина Бела Паланка		Партнери:	Центар за социјални рад, Дом здравља, Национална служба за запошљавање, образовне установе, ОЦД			
Период спровођења:	2021-2023		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):		19.000.000,00		
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2021:5.500.000,00 2022:6.500.000,00 2023:7.000.000,00		Процењена фин. средстава по изворима финансирања		Буџет општине 19.000.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Формиран Савет за социјалну политику: <ul style="list-style-type: none"> • Број чланова Савета • Број ОСИ чланова Савета • Број родитеља деце са инвалидитетом чланова Савета • Број представника ОЦД чланова Савета • Број одржаних седница Савета – додати редне бр. 	Број	2020.	0	7	7	7	Одлука о формирању Савета Извештаји са седница Савета
			0	1	1	1	
			0	1	1	1	
			0	1	1	1	
			0	4	4	4	

Обезбеђено континуирано финансирање пројеката удружења грађана који у својим програмима укључују принципе инклузије:	Број	2020.	5	5	6	7	Извештаји ЈЛС о реализованим конкурсима Извештаји ОЦД
<ul style="list-style-type: none"> Број подржаних инклузивних пројеката 							

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
2.1.1	Формирање и активан рад Савета за социјалну политикуи укључивање најмање једне особе са инвалидитетом и родитеља детета са инвалидитетом као и представника/це ОЦД која заступа права особа са инвалидитетом.	Општина Бела Паланка	Центар за социјални рад, Дом здравља, Национална служба за запошљавање, образовне установе, ОЦД,	IV квартал 2021.	Из редовних активности	2021: / 2022: / 2023: /	Општина Бела Паланка
2.1.2.	Обезбедити континуирано финансирање пројеката удружења грађана који у својим програмима укључују принципе инклузије	Општина Бела Паланка	ОЦД	Континуирано 2021- 2023	19.000.000,00	2021:5.500.000,00 2022:6.500.000,00 2023:7.000.000,00	Општина Бела Паланка

МЕРА 2.2:	Реализовати кампање за подизање нивоа свести јавности о правима особа са инвалидитетом	Тип мере:	Информативно едукативна
Носилац мере:	Општина Бела Паланка	Партнери:	Јавне установе, Туристичка организација, ОЦД
Период спровођења:	2021-2023	Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	30.000,00

Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2021:5.000,00 2022:10.000,00 2023:15.000,00	Процењена фин. средстава по изворима финансирања					Буџет општине 10.000,00 Донатори 20.000,00
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Обележен Међународни дан особа са инвалидитетом <ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних догађаја • Број укључених особа са инвалидитетом 	Број	2020.	1 1	1 2	1 4	1 8	Извештаји Радна група за имплементацију и праћење програма/Савета за социјалну политику и партнера о реализованој манифестацији
Реализација кампање против насиља према женама, уз истицање положаја жена са инвалидитетом: <ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних догађаја • Број укључених жена са инвалидитетом 	Број	2020.	0 0	1 1	1 2	1 3	Извештаји Комисије за родну равноправност и партнера о реализованој манифестацији
Обележавање Дечије недеље уз истицање положаја и укључивање деце са инвалидитетом <ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних догађаја • Број укључене деце са инвалидитетом 	Број	2020.	5 1	5 2	6 3	6 4	Извештаји Тима за реализацију обележавања дечије недеље и партнера о реализованој манифестацији
Обележавање међународног дана старијих особа уз истицање положаја старијих особа са инвалидитетом <ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних догађаја • Број укључених особа са инвалидитетом 	Број	2020.	1 0	1 1	1 2	1 3	Извештаји ЈЛС, патронажне службе и партнера о реализованој манифестацији

<p>Реализација манифестације „Дани Банице“ уз укључивање особа са инвалидитетом</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних догађаја • Број укључених особа са инвалидитетом 	Број	2020.	1 0	3 2	5 4	7 6	Извештаји Организационог одбора и партнера о реализованој манифестацији
<p>Обележавање Осмог марта, Ускрса уз укључивање особа са инвалидитетом</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних догађаја • Број укључених особа са инвалидитетом 	Број	2020.	2 0	2 3	2 5	2 7	Извештаји Удружења грађана и јавних установа о реализованој манифестацији
<p>Спортске манифестације Спортског центра Бањица које промовишу права и социјалну укљученост особа са инвалидитетом</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних манифестација на годишњем нивоу • Број укључених одраслих особа са инвалидитетом • Број укључене деце са инвалидитетом 	Број	2020.	0 0 0	0 0 0	1 1 1	2 2 4	Извештаји Спортског центра Бањица
<p>Редовно објављивање информација о свим манифестацијама кроз Билтен „Бела инфо“, веб сајт општине и локалне медије:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Број објава у медијима • Број објава на веб сајту општине • Број објава у Билтену „Бела инфо“ • Број објава на веб сајтовима или друштвеним мрежама јавних установа 	Број	2020.	0 0 0 0	5 3 1 2	8 3 2 3	10 4 3 4	<p>Веб сајт општине Билтен „Бела инфо“ Локални медији</p> <p>Веб сајтови и друштвене мреже јавних установа и организација цивилног друштва</p>

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
2.2.1	Обележавање Међународног дана особа са инвалидитетом уз активно укључивање особа са инвалидитетом	Општина Бела Паланка Радна група за имплементацију и праћење програма/Савет за социјалну политику	Удружења грађана Јавне установе Патронажна служба Дома здравља	IV квартал 2021. IV квартал 2022. IV квартал 2023.	Из редовних активности	2021: / 2022: / 2023: /	Општина Бела Паланка Радна група за имплементацију и праћење програма/Савет за социјалну политику
2.2.2	Реализација кампање против насиља према женама, уз истицање положаја и активно укључивање жена са инвалидитетом	Општина Бела Паланка Комисија за родну равноправност	Удружења грађана Патронажна служба Дома здравља Јавне установе	IV квартал 2021. IV квартал 2022. IV квартал 2023.	30.000,00	2021: 5.000,00 2022: 10.000,00 2023: 15.000,00	Општина Бела Паланка Донатори
2.2.3.	Обележавање Дечије недеље уз истицање положаја и активно укључивање деце са инвалидитетом	Општина Бела Паланка Тим за реализацију обележавања дечије недеље	Удружења грађана Јавне установе у области културе, образовања	IV квартал 2021. IV квартал 2022. IV квартал 2023.	Из редовних активности	2021: / 2022: / 2023: /	Општина Бела Паланка Тим за реализацију Обележавања Дечије недеље
2.2.4.	Обележавање Међународног дана старијих особа уз истицање положаја и активно укључивање старијих особа са инвалидитетом	Општина Бела Паланка Патронажна служба Дома здравља	Удружења грађана Јавне установе у области образовања, социјалне заштите	IV квартал 2021. IV квартал 2022. IV квартал 2023.	Из редовних активности	2021: / 2022: / 2023: /	Општина Бела Паланка Дом здравља
2.2.5.	Реализација манифестације „Дани	Општина Бела Паланка:	Туристичка организација	III квартал 2021.	Из буџетских средстава	2021:/ 2022:/	Општина Бела Паланка:

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
	Банице“ уз активно укључивање особа са инвалидитетом	Организациони одбор	Удружења грађана Јавне установе	III квартал 2022. III квартал 2023.	опређених за манифестацију „Дани Банице“	2023:/	Организациони одбор Туристичка организација
2.2.6.	Обележавање Осмог марта, Ускрса уз активно укључивање особа са инвалидитетом	Удружења грађана и јавне установе	Општина Бела Паланка Јавне установе (школе, Предшколска установа)	II квартал 2021. II квартал 2022. II квартал 2023.	Из редовних активности	2021: / 2022: / 2023: /	Удружења грађана и јавне установе Општина Бела Паланка
2.2.7.	Укључивање најмање две спортске манифестације у годишњи програм Спортског центра Бањица које промовишу права и социјалну укљученост особа са инвалидитетом (Мини голф, пливање)	Спорски центар Бањица	Општина Бела Паланка Јавне установе (школе, Предшколска установа, организације цивилног друштва)	III квартал 2022. II квартал 2023.	Општина Бела Паланка, Годишњи програм Спортског центра Бањица	2021: / 2022: / 2023: /	Општина Бела Паланка, Годишњи програм Спортског центра Бањица
2.2.8.	Редовно објављивање информација о свим манифестацијама кроз Билтен „Бела инфо“, веб сајт општине и локалне медије	Општина Бела Паланка Установа културе „Ремезијана“	Организације цивилног друштва, спортске, образовне и културне	Континуирано током 2021,2022 и 2023. године	Из редовних активности	2021: / 2022: / 2023: /	Општина Бела Паланка/ Установа културе „Ремезијана“

МЕРА 2.3:	Повећати укљученост особа са инвалидитетом у културне и спортско рекреативне садржаје	Тип мере:	Информативно едукативна
------------------	--	-----------	-------------------------

Носилац мере:	Општина Бела Паланка		Партнери:	Спортски центар „Бањица“, школе, предшколска установа, удружења грађана, Спортски савез, Установа културе „Ремезијана“, Удружење Те Деум			
Период спровођења:			Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):			30.000,00	
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2021:10.000,00 2022:10.000,00 2023:10.000,00		Процењена фин. средстава по изворима финансирања			Буџет општине 30.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Укључивање деце са инвалидитетом у реализацију програма „Дани изазова“: <ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних догађаја • Број укључене деце са инвалидитетом 	Број	2020.	1 0	1 3	1 5	1 10	Годишњи извештај ЕРЦ“Бањица“
Реализоване инклузивне спортске активности у оквиру годишњих програма спортских клубова: <ul style="list-style-type: none"> • Број одржаних спортских активности • Број укључене деце са инвалидитетом • Број укључених одраслих особа са инвалидитетом 	Број	2020.	0 0	1 3 2	2 5 3	3 10 5	Извештаји спортских клубова Годишњи извештај ЕРЦ“Бањица“ Извештаји спортских клубова
Организоване ликовне и литерарне радионице и презентације ликовних и литерарних радова на тему права особа са инвалидитетом <ul style="list-style-type: none"> • Број установа и организација укључених у реализацију активности • Број одржаних ликовних и литерарних радионица 	Број	2020.	1 0	2 1 2	3 2 4	4 3 6	Извештаји Установе културе „Ремезијана“, Удружења „Те деум“, школа, предшколске установе

• Број укључене деце са инвалидитетом							
---------------------------------------	--	--	--	--	--	--	--

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
2.3.1	Укључивање деце са инвалидитетом у реализацију програма „Дани изазова“	Општина Бела Паланка Савет за социјалну политику	Спортски центар „Бањица“ Школе, Предшколска установа, удружења грађана	II квартал 2021. II квартал 2022. II квартал 2023.	Из редовних активности	2021:/ 2022:/ 2023:/	Општина Бела Паланка
2.3.2	Укључивање и реализација инклузивних спортских активности у оквиру годишњих програма спортских клубова	Спортски клубови Спортски центар „Бањица“	Општина Бела Паланка Школе, Предшколска установа, удружења грађана	Континуирано до краја IV квартала 2023.	Из редовних активности	2021: / 2022: / 2023: /	Општина Бела Паланка Спортски клубови
2.3.3.	Организовање ликовних и литерарних радионица и презентације ликовних и литерарних радова на тему права особа са инвалидитетом и активно укључивање радова деце и младих са инвалидитетом	Установа културе „Ремезијана“ Удружење „Те Деум“ Школе Предшколска установа	Општина Бела Паланка	IIIквартал 2021. IIIквартал 2022. IIIквартал 2023.	30.000,00	2021: 10.000,00 2022:10.000,00 2023:10.000,00	Општина Бела Паланка: 30.000,00

ПОСЕБНИ ЦИЉ 3:		Повећати социјалну укљученост особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка кроз унапређене услуге запошљавања, социјалне заштите, образовања и здравствене заштите				
Показатељи на нивоу посебног циља (показатељи исхода)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљна година	Циљна вредност	Извор провере
Број особа са инвалидитетом обухваћених мерама активне политике запошљавања	Број	2020.	6	2023.	10	Извештаји Националне службе за запошљавање
Број особа са инвалидитетом које су запослене	Број	2020.	3	2023.	6	Извештаји Националне службе за запошљавање
Број услуга социјалне заштите које се пружају особама са инвалидитетом	Број и карактер	2020.	1	2023.	2	Извештаји пружалаца услуга
Повећан обухват особа са инвалидитетом услугама социјалне заштите	Број	2020.	10	2023.	20	Извештаји пружалаца услуга
Повећан обухват деце са тешкоћама у развоју интерсекторском подршком	Број	2020.	20 (ИОП)	2023.	32	Извештаји пружалаца услуга Извештаји ИРК
Обухват особа са инвалидитетом прилагођеним специјалистичким здравственим услугама	Број	2020.	0	2023.	5	Извештаји Дома здравља

МЕРА 3.1:	Реализовати мере активне политике запошљавања особа са инвалидитетом на локалном нивоу		Тип мере:	Подстицајна			
Носилац мере:	Национална служба за запошљавање		Партнери:	Општина Бела Паланка			
Период спровођења:	2021-2023		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):			1.372.000,00	
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2021:455.000,00 2022:457.000,00 2023:460.000,00		Процењена фин. средстава по изворима финансирања			Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања 1.372.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Број жена и мушкараца са инвалидитетом обухваћених јавним радовима за квалификовану радну снагу за особе са инвалидитетом	Број	2020.	1+1	1+1	1+1	1+1	Извештаји Националне службе за запошљавање
Број жена и мушкараца са инвалидитетом обухваћених субвенцијама зараде особа са инвалидитетом без радног искуства	Број	2020.	1ж	1ж/м	1ж/м	1ж/м	Извештаји Националне службе за запошљавање
Број жена и мушкараца са инвалидитетом обухваћених субвенцијама за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих	Број	2020.	1м	1ж/м	1ж/м	1ж/м	Извештаји Националне службе за запошљавање

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
3.1.1	Издвајање посебних средстава за јавне радове за квалификовану радну снагу за особе са инвалидитетом	Национална служба за запошљавање	Општина Бела Паланка	Континуирано до краја IV квартала 2023.	300.000,00	2021:100.000,00 2022:100.000,00 2023:100.000,00	Национална служба за запошљавање Општина Бела Паланка-ЛАПЗ
3.1.2	Субвенције зараде особа са инвалидитетом без радног искуства	Национална служба за запошљавање	Општина Бела Паланка	Континуирано до краја IV квартала 2023.	172.000,00	2021:55.000,00 2022:57.000,00 2023:60.000,00	Национална служба за запошљавање Општина Бела Паланка -ЛАПЗ
3.1.3.	Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих	Национална служба за запошљавање	Општина Бела Паланка	Континуирано до краја IV квартала 2023.	900.000,00	2021:300.000,00 2022:300.000,00 2023:300.000,00	Национална служба за запошљавање Општина Бела Паланка -ЛАПЗ

МЕРА 3.2	Мотивисати послодавце за запошљавање особа са инвалидитетом		Тип мере:	Информативно едукативна			
Носилац мере:	Национална служба за запошљавање		Партнери:	Општина Бела Паланка			
Период спровођења:	2021-2023		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):			Нису потребна средства	
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2021:/ 2022:/ 2023:/		Процењена фин. средстава по изворима финансирања				
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	

Информативне сесије за послодавце о измени уредбе о забрани запошљавања:	Број	2020.					Извештаји Националне службе за запошљавање
			2	4	4	4	
<ul style="list-style-type: none"> Број информисаних послодаваца из јавног сектора Број информативних сесија 			2	2	2	2	
			2	10	10	10	
Информативне сесије за послодавце о мерама активне политике запошљавања и могућностима запошљавања ОСИ	Број	2020.					Извештаји Националне службе за запошљавање
			2	2	2	2	
<ul style="list-style-type: none"> Број одржаних инфо сесија Број информисаних послодаваца 			2	10	10	10	
			2	10	10	10	
Учешће на сајмовима запошљавања који се организују на нивоу Пиротског округа	Број	2020.					Извештаји Националне службе за запошљавање
			0	1	1	1	
<ul style="list-style-type: none"> Број сајмова на којима је општина учествовала Број ОСИ које су учествовале на сајмовима 			0	5	5	5	
			0	5	5	5	

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
3.2.1	Интензивно информисање послодаваца из јавног сектора о измени уредбе о забрани запошљавања	Национална служба за запошљавање	Општина Бела Паланка	Континуирано до краја IV квартала 2023.	Из редовних активности	2021:/ 2022:/ 2023:/	Национална служба за запошљавање

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
3.2.2	Информативне сесије за послодавце о мерама активне политике запошљавања и могућностима запошљавања ОСИ	Национална служба за запошљавање	Општина Бела Паланка	Континуирано до краја IV квартала 2023.	Из редовних активности	2021:/ 2022:/ 2023: /	Национална служба за запошљавање
3.2.3	Учешће на сајмовима запошљавања који се организују на нивоу Пиротског округа	Национална служба за запошљавање	Општина Бела Паланка	Континуирано до краја IV квартала 2023.	Из редовних активности	2021:/ 2022:/ 2023: /	Национална служба за запошљавање

МЕРА 3.3:	Ојачати стручне капацитете образовних установа за рад са децом са инвалидитетом		Тип мере:	Информативно едукативна			
Носилац мере:	Образовне установе		Партнери:	Општина Бела Паланка			
Период спровођења:	2021-2023		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):			1.500.000,00	
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2021:450.000,00 2022:550.000,00 2023:500.000,00		Процењена фин. средстава по изворима финансирања			Министарство просвете 1.400.000,00 Буџет општине 100.000,00	
ОПоказатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	

Ангажован дефектолог/психолог у Предшколској установи: • Број ангажованих особа	Број	2020.	0	1	1	1	Извештаји Предшколске установе
Реализоване релевантне акредитоване и друге врсте обука: • Број одржаних обука • Број учесника обука (из школа и ПУ)	Број	2020.	0	1 20	1 20	1 20	Извештаји школа, предшколске установе, реализатора обука
• Број хоризонталних размена са образовним установама из других општина • Број учесника у разменама	Број	2020.	0	2 10	2 10	2 10	Извештаји школа, предшколске установе,

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
3.3.1	Ангажовање дефектолога или психолога у предшколској установи	Предшколска установа	Општина Бела Паланка	Континуирано до краја IV квартала 2023.	1.200.000,00	2021:400.000,00 2022:400.000,00 2023:400.000,00	Пројекат Унапређење предшколског васпитања и образовања у општини Бела Паланка Министарство просвете
3.3.2	Реализација релевантних акредитованих обука за запослене у основним и средњим школама	Образовне установе	Општина Бела Паланка	Континуирано до краја IV квартала 2023.	Из редовних активности	2021:/ 2022:/ 2023:/	Образовне установе Општина Бела Паланка

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
3.3.3	Едукација васпитача у Предшколској установи за стручни практични рад са децом којој је потребна додатна подршка	Општина Бела Паланка	Општина Бела Паланка	Континуирано до краја IV квартала 2023.	300.000,00	2021: 50.000,00 2022:150.000,00 2023:100.000,00	Пројекат Унапређење предшколског васпитања и образовања у општини Бела Паланка Министарство просвете Општина Бела Паланка
3.3.4.	Програми размене искуства са образовним установама у другим општинама	Општина Бела Паланка	Општина Бела Паланка	Континуирано до краја IV квартала 2023.	Из редовних активности	2021:/ 2022:/ 2023:/	Образовне установе Општина Бела Паланка

МЕРА 3.4:	Повећати обухват деце са тешкоћама у развоју интерсекторском подршком		Тип мере:	Информативно-едукативна			
Носилац мере:	Општина Бела Паланка		Партнери:	Интерресорна комисија, образовне установе, Дом здравља, Центар за социјални рад, ОЦД-пругаоци социјалних услуга			
Период спровођења:	2021-2023		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):			600.000,00	
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2021:200.000,00 2022:200.000,00 2023:200.000,00		Процењена фин. средстава по изворима финансирања			Буџет општине Бела Паланка 600.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	

Мапирање деце са тешкоћама у развоју: • Број мапиране деце	Број	2020.	2	4	4	4	Извештаји Интерресорне комисије
Информисање родитеља о о значају обухвата деце подршком Интерресорне комисије: • Број информисаних родитеља • Број састанака СТИО Тимова у образовним установама и чланова ИРК • Број примерака штампаног материјал у циљу информисања родитеља о додатној подршци	Број	2020.	0	30 3 50	40 3 50	50 3 50	Извештаји Интерресорне комисије Извештаји образовних установа, Дома здравља, Центра за социјални рад
Пружање додатне подршке деци са тешкоћама у развоју у образовном систему: • Број деце са тешкоћама у развоју којој је пружена додатна подршка	Број	2020.	20	24	28	32	Извештаји Интерресорне комисије Извештаји образовних установа Извештаји пружалаца социјалних услуга

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
3.4.1	Мапирање деце са тешкоћама у развоју	Интерресорна комисија	Образовне установе, Дом здравља, Центар за социјални рад, ОЦД	Континуирано до краја IV квартала 2023.	Из редовних активности	2021:/ 2022:/ 2023:/	Општина Бела Паланка, Образовне установе, Дом здравља, Центар за социјални рад, ОЦД
3.4.2	Информисање родитеља о о значају обухвата деце	Интерресорна комисија	Образовне установе, Дом здравља,	Континуирано до краја IV	Из редовних активности	2021:/ 2022:/	Општина Бела Паланка, Образовне

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
	подршком Интерресорне комисије		Центар за социјални рад, ОЦД	квартала 2023.		2023:/	установе, Дом здравља, Центар за социјални рад, ОЦД
3.4.3.	Пружање додатне подршке деци са тешкоћама у развоју у образовном систему	Интерресорна комисија	Образовне установе, Дом здравља, Центар за социјални рад, ОЦД	Континуирано до краја IV квартала 2023.	Из редовних активности	2021:/ 2022:/ 2023:/	Општина Бела Паланка, Образовне установе, Дом здравља, Центар за социјални рад, ОЦД

МЕРА 3.5:	Унапредити постојеће и развијати нове услуге социјалне заштите	Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему
Носилац мере:	Општина Бела Паланка	Партнери:	Пружаоци услуга, Центар за социјални рад
Период спровођења:	2021-2023	Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):	92.500.000,00
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2021:27.500.000,00 2022:32.500.000,00 2023:32.500.000,00	Процењена фин. средстава по изворима финансирања	Општина Бела Паланка: 89.500.000,00 Донаторска средстава

					3.000.000,00		
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Мапиране потребе особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка за услугама социјалне заштите укључујући услугу персоналне асистенције	Да/Не	2020.	Не	Да	Да	Да	Извештаји Центра за социјални рад
Успостављена услуга Дневни боравак за децу и одрасле са инвалидитетом	Да/Не	2020.	Не	Не	Не	Да	Одлука о социјалној заштити Одлука о Буџету општине Бела Паланка
Континуирано пружање услуге Клуба као саветодавно терапијске и социјално едукативне услуге за пензионере, децу и одрасле: <ul style="list-style-type: none"> • Број одраслих и старијих корисника • Број деце корисника 	Број	2020.	40 12	10 5	40 15	45 15	Извештаји пружаоца услуге
Континуирано обезбеђење услуге Помоћ у кући <ul style="list-style-type: none"> • Број деце корисника • Број одраслих и старијих корисника 	Број	2020.	11 321	10 180	10 200	10 220	Извештаји пружаоца услуге
Континуирано обезбеђење услуге Лични пратилац детета: <ul style="list-style-type: none"> • Број деце корисника 	Број	2020.	5	5	6	7	Извештаји пружаоца услуге

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
3.5.1	Мапирање потреба особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка за услугама социјалне заштите, укључујући услугу персоналне асистенције	Центар за социјални рад	Општина Бела Паланка Пружаоци услуга	IV квартал 2021.	Из редовних активности	2021:/ 2022:/ 2023:/	Центар за социјални рад
3.5.2	Успостављање услуге Дневни боравак за децу и одрасле са инвалидитетом	Општина Бела Паланка	Пружаоци услуга Центар за социјални рад	IV квартал 2023.	3.000.000,00	2023:3.000.00,00	Донаторска средства
3.5.3.	Континуирано пружање услуге Клуба као саветодавно терапијске и социјално едукативне услуге за пензионере, децу и одрасле	Пружалац услуге	Општина Бела Паланка Центар за социјални рад	Континуирано до краја IV квартала 2023.	13.500.000,00	2021:3.500.000,00 2022:6.500.000,00 2023:3.500.000,00	Општина Бела Паланка
3.5.4.	Континуирано обезбеђење услуге Помоћ у кући	Пружалац услуге	Општина Бела Паланка Центар за социјални рад	Континуирано до краја IV квартала 2023.	69.000.000,00	2021:23.000.000,00 2022:23.000.000,00 2023:23.000.000,00	Општина Бела Паланка
3.5.5.	Континуирано обезбеђење услуге Лични пратилац детета	Пружалац услуге	Општина Бела Паланка Центар за социјални рад	Континуирано до краја IV квартала 2023.	7.000.000,00	2021:1.000.000,00 2022:3.000.000,00 2023:3.000.000,00	Општина Бела Паланка

МЕРА 3.6:	Унапредити доступност специјалистичких здравствених услуга за све грађане општине Бела Паланка			Тип мере:	Обезбеђење добара и пружање услуга од стране учесника у планском систему		
Носилац мере:	Дом здравља			Партнери:	Општина Бела Паланка, Центар за социјални рад, ОЦД		
Период спровођења:	2021-2023		Укупно процењена финансијска средства за меру (РСД):			800.000,00	
Процењена фин. средстава по годинама (РСД):	2021:/ 2022:/ 2023:800.000,00		Процењена фин. средстава по изворима финансирања			Донаторска средства 800.000,00	
Показатељи на нивоу мере (показатељи резултата)	Јединица мере	Базна година	Базна вредност	Циљне вредности			Извор провере
				2021.	2022.	2023.	
Мапиране потребе особа са инвалидитетом за прилагођеним специјалистичким здравственим услугама	Да/Не	2020.	Не	Не	Да	Да	Извештај Дома здравља
Набавка једне стоматолошке столице за децу и једне стоматолошке столице одрасле, које се могу прилагодити особама са инвалидитетом • Број купљених стоматолошких столица	Број	2020.	0	0	0	2	Извештај Дома здравља
Набавка инвалидских колица за Дом здравља: • Број купљених инвалидских колица	Број	2020.	0	0	0	2	Извештај Дома здравља
Набављен ЕКГ апарат са опремом која се може користити за преглед особа које имају ампутиране екстремитете	Да/Не	2020.	Не	Не	Не	Да	Извештај Дома здравља
Реорганизација специјалистичких здравствених служби ради повећања доступности специјалистичких здравствених услуга:	Број	2020.	0	1	2	3	Извештај Дома здравља

<ul style="list-style-type: none"> Број пружених прилагођених/реорганизованих специјалистичких здравствених услуга особама са инвалидитетом 							
--	--	--	--	--	--	--	--

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
3.6.1	Мапирање потреба особа са инвалидитетом за прилагођеним специјалистичким здравственим услугама	Дом здравља Служба кућног лечења и патронажна служба	Општина Бела Паланка, ЦСР ОЦД	IV квартал 2022.	Из редовних активности	2021:/ 2022:/ 2023:/	Дом здравља
3.6.2.	Набавка једне стоматолошке столице за децу и једне стоматолошке столице за одрасле, које се могу прилагодити особама са инвалидитетом	Дом здравља	Општина Бела Паланка	IV квартал 2023.	400.000,00	2021:/ 2022:/ 2023:400.000,00	Донаторска средства
3.6.3.	Набавка инвалидских колица (2) за Дом здравља	Дом здравља	Општина Бела Паланка	IV квартал 2023.	100.000,00	2023:100.000,00	Донаторска средства
3.6.4.	Набавка ЕКГ апарата са опремом која се може користити за преглед особа које имају ампутиране екстремитете	Дом здравља	Општина Бела Паланка	IV квартал 2023.	300.000,00	2023:300.000,00	Донаторска средства
3.6.5.	Реорганизација специјалистичких здравствених служби ради повећања доступности специјалистичких	Дом здравља	Општина Бела Паланка	IV квартал 2023.	Из редовних активности	2021:/ 2022:/ 2023:/	Дом здравља

Ознака	Назив активности	Носилац	Партнери	Рок за реализацију	Укупно процењена фин. средства (РСД)	Процењена фин. средства по годинама (РСД)	Процењена фин. средства по изворима (РСД)
	здравствених услуга (спуштање у приземље и сл.)						

7. ФИНАНСИЈСКИ ОКВИР ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПРОГРАМА

Израдом и усвајањем *Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка за период 2021-2023. године* стварају се услови за доследно спровођење дефинисаних мера и активности уз обезбеђивање потребних финансијских ресурса из буџета општине Бела Паланка у годинама реализације *Програма*, са једне стране, као и предуслови за аплицирање локалне власти на различитим конкурсима за финансирање мера, пројеката и активности за унапређење положаја ОСИ, расписаних од стране донатора или виших нивоа власти, са друге стране.

Програм садржи и процену трошкова активности/пројеката, а неопходно је вршити и адекватно планирање дефинисаних расхода по мерама и активностима у конкретним програмима буџета Града, ради остваривања циљева програмског буџетирања и то:

- класификација расхода и издатака према уже дефинисаним надлежностима и мерама корисника буџета,
- одређивање конкретне сврхе на које се средства троше,
- одређивање начина потрошња средстава, а такође и повезаности са средњорочним циљевима,
- утврђивање елемената за мерење учинка спровођења мера.

Од програмског буџета на нивоу јединице локалне самоуправе, очекује се да исти:

- пружа јединствен оквир за утврђивање приоритетних расхода и издатака,
- унапређује координацију политика ради остваривања националних и локалних социјалних циљева,
- обезбеђује финансијски контекст средњорочним плановима корисника буџета,
- омогућава свим заинтересованим странама да уоче неефикасно трошење јавних средстава,
- доприноси унапређењу услуга јавне управе кроз процену односа њихове цене и квалитета,
- омогућава израду буџета који је транспарентнији и разумљивији за грађане.

Један од битних фактора у постављању релације између активности, рокова и извора финансирања, била је и динамика планирања и спровођења програмских активности/пројеката финансираних из буџета, односно донаторских средстава.

На средњорочном плану спровођења активности (од којих се неке активности спроводе само у једној години, а неке се спроводе у континуитету, током три године) предвиђају се планирана средства из буџета општине Бела Паланка у следећим износима:

Редни број	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета општине Бела Паланка 2021-2023. године
1	2.1.2.	Обезбедити континуирано финансирање пројеката удружења грађана који у својим програмима укључују принципе инклузије	19.000.000,00
2	2.2.2	Реализација кампање против насиља према женама, уз истицање положаја и активно укључивање жена са инвалидитетом	10.000,00
3	2.3.3.	Организовање ликовних и литерарних радионица и презентације ликовних и литерарних радова на тему права	30.000,00

Редни број	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета општине Бела Паланка 2021-2023. године
		особа са инвалидитетом и активно укључивање радова деце и младих са инвалидитетом	
4	3.3.3.	Едукација васпитача у Предшколској установи за стручни практични рад са децом којој је потребна додатна подршка	100.000,00
5	3.4.1	Мапирање деце са тешкоћама у развоју	200.000,00
6	3.4.2	Информисање родитеља о значају обухвата деце подршком Интерресорне комисије	200.000,00
7	3.4.3	Пружање додатне подршке деци са тешкоћама у развоју у образовном систему	
8	3.5.2	Успостављање услуге Дневни боравак за децу и одрасле са инвалидитетом	3.000.000,00
9	3.5.3.	Континуирано пружање услуге Клуба као саветодавно терапијске и социјално едукативне услуге за пензионере, децу и одрасле	13.500.000,00
10	3.5.4.	Континуирано обезбеђење услуге Помоћ у кући	69.000.000,00
11	3.5.5.	Континуирано обезбеђење услуге Лични пратилац детета	7.000.000,00
I.		Укупно за спровођење активности Програма из буџета општине Бела Паланка:	112.040.000,00

Одлуком о буџету општине Бела Паланка, у наредним годинама важења овог *Програма*, потребно је предвидети износе средстава из других извора, а у складу са релевантним информацијама о конкурсима потенцијалних донатора/финансијера у предстојећем периоду и то:

- Трансфере од других нивоа власти – извор 07.

Предметни извори финансирања су представљени у акционом плану са називом институције са националног нивоа у наредној табели, према следећем:

Редни број	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета општине Бела Паланка 2021-2023. године
1	1.1.1.	Уградити лифт и адаптирати један тоалет за особе са инвалидитетом у објекту Центра за социјални рад	5.000.000,00
2	1.2.1	Постављање рампи на свим улазима у објекат Дома здравља у Белој Паланци (улаз у део зграде где се налази одељење опште медицине/медицине рада, улаз у део зграде где се налази гинекологија и улаз у део зграде где се налази апотека)	1.500.000,00
3	1.2.2	Уградња лифта у објекту Дома здравља у Белој Паланци	3.000.000,00
4	1.2.3	Адаптација најмање једног тоалета у објекту Дома здравља	500.000,00

Редни број	Ознака активности	Активност	Финансирање из буџета општине Бела Паланка 2021-2023. године
5	1.5.1.	Адаптација једног тоалета, изградња подизне платформе и реконструкција физкултурне сале у средњој школи „Никета Ремезијански“	5.000.000,00
6	3.1.1	Издавање посебних средстава за јавне радове за квалификовану радну снагу за особе са инвалидитетом	300.000,00
7	3.1.2	Субвенције зараде особа са инвалидитетом без радног искуства	172.000,00
8	3.1.3	Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих	900.000,00
9	3.3.1.	Ангажовање дефектолога или психолога у предшколској установи	1.200.000,00
10	3.3.3	Едукација васпитача у Предшколској установи за стручни практични рад са децом којој је потребна додатна подршка	200.000,00
II.		Укупно за спровођење активности Програма из буџета општине Бела Паланка:	17.772.000,00

Одлуком о буџету општине Бела Паланка, у наредним годинама важења овог *Програма*, потребно је предвидети износе средстава из других извора, а у складу са релевантним информацијама о конкурсима потенцијалних донатора/финансијера у предстојећем периоду и то:

- Донације од иностраних земаља – извор 05;
- Донације од међународних организација – извор 06;
- Добровољне трансфере од физичких и правних лица – извор 08.

Предметни извори финансирања су представљени у акционом плану са ознаком „донаторска средства“, односно у наредној табели, према следећем:

Редни број	Ознака активности	Активност	Финансирање из донаторских средстава у периоду 2021-2023. године
1	1.3.1	Урадити анализу приступачности објекта општине Бела Паланка	100.000,00
2	1.3.2	Припремити пројектно техничку документацију у складу са елаборатом о приступачности	200.000,00
3	1.4.1	Адаптација тоалета у објекту старе болнице где се налази Клуб за пружање едукативних садржаја деци и омладини са сметњама у развоју	800.000,00
4	1.4.2	Уградња рукохвата у објекту старе болнице где се налази Клуб за пружање едукативних садржаја деци и омладини са сметњама у развоју	200.000,00
5	1.6.1	Урадити анализу приступачности јавних површина у Белој Паланци (ужи центар града)	200.000,00
6	1.7.3	Редизајн општинског веб сајта у складу са стандардима приступачности	150.000,00
7	1.8.1	Обука запослених у услужном центру локалне самоуправе, јавним предузећима и установама о	140.000,00

Редни број	Ознака активности	Активност	Финансирање из донаторских средстава у периоду 2021-2023. године
		приступачности и комуникацији са особама са инвалидитетом	
8	2.2.2	Реализација кампање против насиља према женама, уз истицање положаја и активно укључивање жена са инвалидитетом	20.000,00
11	3.5.2	Успостављање услуге Дневни боравак за децу и одрасле са инвалидитетом	3.000.000,00
12	3.6.2	Набавка инвалидских колица (2) за Дом здравља	400.000,00
13	3.6.3	Набавка ЕКГ апарата са опремом која се може користити за преглед особа које имају ампутиране екстремитете	100.000,00
14	3.6.4	Реорганизација специјалистичких здравствених служби ради повећања доступности специјалистичких здравствених услуга (спуштање у приземље и сл.)	300.000,00
III.		Укупно за спровођење активности Програма из донаторских средстава:	5.610.00,00

Идентификацију донаторских средстава по изворима и износима, односно наменама за које донатори одобравају средства, као и динамику трајања сваког пројекта и процењене износе који би се могли односити на особе са инвалидитетом, у овом тренутку није било могуће свуда прецизно проценити (имајући у виду да су пројекти углавном у оквиру много већих целина или намена).

Финансирање предвиђених мера, по предложеним активностима/пројектима у оквиру појединих посебних циљева из Програма, подразумева њихово буџетирање путем Одлуке о буџету општине Бела Паланка у периоду спровођења Програма, дакле у периоду од 2021-2023, у складу са расположивим изворима финансирања у конкретној години буџетске потрошње.

У складу са Упутством за израду програмског буџета, спровођење појединих мера потребно је планирати као програмску активност (текућа и континуирана делатност корисника буџета чијим спровођењем се постижу циљеви који доприносе достизању циљева програма), односно као пројекат (временски ограничен пословни подухват корисника буџета са јасно дефинисаним исходом, односно променом која се жели постићи, потребним ресурсима и управљачком структуром). Када се посматрају поједине области којима се Програм бави, онда поједине мере и активности по посебним циљевима припадају разним програмима локалног буџета.

ПОСЕБАН ЦИЉ 1:	Унапредити приступачност објеката, услуга и информација за особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка	
МЕРА 1.1:	Обезбедити приступачност објекта Центра за социјални рад општине Бела Паланка	
Бр акт.	Назив активности	Програм 11. Социјална и дечија заштита Прог.активност 0006 : Подршка деци и породици са децом

1.1.1.	Уградити лифт и адаптирати један тоалет за особе са инвалидитетом у објекту Центра за социјални рад	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре 5.000.000,00
МЕРА 1.2: Обезбедити приступачност објекта Дома здравља општине Бела Паланка		
Бр акт.	Назив активности	Програм 12. Здравствена заштита Програм.актив. 0001: Услуге јавног здравља
1.2.1	Постављање рампи на свим улазима у објекат Дома здравља у Белој Паланци (улаз у део зграде где се налази одељење опште медицине/медицине рада, улаз у део зграде где се налази гинекологија и улаз у део зграде где се налази апотека)	Канцеларија за јавна улагања 1.500.000,00
1.2.2	Уградња лифта у објекту Дома здравља у Белој Паланци	Канцеларија за јавна улагања 3.000.000,00
1.2.3.	Адаптација најмање једног тоалета у објекту Дома здравља	Канцеларија за јавна улагања 500.000,00
МЕРА 1.3 Обезбедити предуслове за приступачност објекта општине Бела Паланка		
Бр акт.	Назив активности	Програм 15. Локална самоуправа Прог.актив. 0001:Функционисање локалне самоуправе
1.3.1	Урадити анализу приступачности објекта општине Бела Паланка	Донаторска средства: 100.000,00
1.3.2	Припремити пројектно техничку документацију у складу са елаборатом о приступачности	Донаторска средства: 200.000,00
МЕРА 1.4 Обезбедити приступачност објекта Старе болнице		
Бр акт.	Назив активности	Програм 11. Социјална и дечија заштита Прогр.актив.0003:Дневне услуге у заједници
1.4.1	Адаптација тоалета у објекту Старе болнице где се налази Клуб за пружање едукативних садржаја деци и омладини са сметњама у развоју	Донаторска средства 800.000,00
1.4.2	Уградња рукохвата у објекту Старе болнице где се налази Клуб за пружање едукативних садржаја деци и омладини са сметњама у развоју	Донаторска средства 200.000,00
МЕРА 1.5 Обезбедити приступачност објеката у области образовања		
Бр акт.	Назив активности	Програм 10. Средње образовање Прогр.актив.0001:Функционисање средњих школа
1.5.1.	Адаптација једног тоалета, изградња подизне платформе и реконструкција физкултурне сале у средњој школи „Никета Ремезијански“	Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре 5.000.000, 00
МЕРА 1.6 Повећати приступачност јавних површина у Општини Бела Паланка		
Бр акт.	Назив активности	Програм 1. Урбанизам и просторно планирање

		Прог.актив.0001:Просторно и урбанист.планирање,развој заједнице
1.6.1	Урадити анализу приступачности јавних површина у Белој Паланци (ужи центар града)	Донаторска средства 200.000,00
МЕРА 1.7:	Повећати приступачност информација и комуникација	
Бр акт.	Назив активности	Програм 13.Развој културе Прог.актив.0004:Услуге емитовања и издаваштва
1.7.1	Редовно објављивање Билтена општинске управе „Бела инфо“са информацијама о имплементацији Програма за унапређење положаја ОСИ на кварталном нивоу, у електронској и штампаној верзији	Из редовних активности
1.7.2	Објављивање садржаја билтена са информацијама о имплементацији Програма за унапређење положаја ОСИ преко локалног кабловског канала	Из редовних активности
1.7.3.	Редизајн општинског веб сајта у складу са стандардима приступачности	Донаторска средства 150.000,00
МЕРА 1.8:	Повећати капацитетезапослених у локалној самоуправи и јавним предузећима и установама у области приступачности (објекта, услуга, информација)	
Бр акт.	Назив активности	Програм 15.Локална самоуправа Прог.актив.0001: Функционисање локалне самоуправе
1.8.1	Обука запослених у услужном центру локалне самоуправе, јавним предузећимаи установама о приступачности и комуникацији са особама са инвалидитетом	Донаторскасредства Стална конференција градова и општина 140.000,00
ПОСЕБНИ ЦИЉ 2:	Повећати партиципацију и равноправност особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка	
МЕРА 2.1:	Подстаћи укључивање особа са инвалидитетом у доношење одлука на локалном нивоу као и у планирање и евалуацију услуга	
Бр акт.	Назив активности	Програм 11.Социјална и цдечија заштита Прог.актив.0006:Подршка деци и породици са децом
2.1.1	Формирање и активан рад Савета за социјалну политикуи укључивање најмање једне особе са инвалидитетом и родитеља детета са инвалидитетом као и представника/це ОЦД која заступа права особа са инвалидитетом.	Општина Бела Паланка
2.1.2.	Обезбедити континуирано финансирање пројеката удружења грађана који у својим програмима укључују принципе инклузије	Општина Бела Паланка:

МЕРА 2.2: Реализовати кампање за подизање нивоа свести јавности о правима особа са инвалидитетом		
Бр акт.	Назив активности	Програм 11.Социјална и дечија заштита Прог.актив.0003:Социјална заштита Прог.актив.0006: Подршка деци и породици са децом
2.2.1	Обележавање Међународног дана особа са инвалидитетом уз активно укључивање особа са инвалидитетом	Општина Бела Паланка: Радна група за имплементацију и праћење програма/Савет за социјалну политику
2.2.2	Реализација кампање против насиља према женама, уз истицање положаја и активно укључивање жена са инвалидитетом	Општина Бела Паланка, Удружења грађана Комисија за родну равноправност
2.2.3.	Обележавање Дечије недеље уз истицање положаја и активно укључивање деце са инвалидитетом	Општина Бела Паланка, Тим за реализацију обележавања дечије недеље
2.2.4.	Обележавање Међународног дана старијих особа уз истицање положаја и активно укључивање старијих особа са инвалидитетом	Општина Бела Паланка, Дом здравља
2.2.5.	Реализација манифестације „Дани Банице“ уз активно укључивање особа са инвалидитетом	Општина Бела Паланка: Организациони одбор Туристичка организација
2.2.6.	Обележавање Осмог марта, Ускрса уз активно укључивање особа са инвалидитетом	Удружења грађана и јавне установе Општина Бела Паланка
2.2.7.	Укључивање најмање две спортске манифестације у годишњи програм Спортског центра Бањица које промовишу права и социјалну укљученост особа са инвалидитетом (Мини голф, пливање)	Годишњи програм Спортског центра Бањица
2.2.8.	Редовно објављивање информација о свим манифестацијама кроз Билтен „Бела инфо“, веб сајт општине и локалне медије	Из редовних активности
МЕРА 2.3: Повећати укљученост особа са инвалидитетом у културне и спортско рекреативне садржаје		
Бр акт.	Назив активности	Програм 14.Спорт и омладина Прог.актив.0001:Подршка локалним спортским организацијама,удружењима и савезима Прог.актив.0003: Подршка омладинском и рекреативном спорту и масовној физичкој култури
2.3.1	Укључивање деце са инвалидитетом у реализацију програма „Дани изазова“	Сви партнери из редовних активности
2.3.2	Укључивање и реализација инклузивних спортских активности у оквиру годишњих програма спортских клубова	Општина Бела Паланка Спортски савез
2.3.3.	Организовање ликовних и литерарних радионица и презентације ликовних и литерарних радова на тему права особа са инвалидитетом и активно	Општина Бела Паланка: 30.000,00

	укључивање радова деце и младих са инвалидитетом	
ПОСЕБНИ ЦИЉ 3:	Повећати социјалну укљученост особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка кроз унапређене услуге запошљавања, социјалне заштите, образовања и здравствене заштите	
МЕРА 3.1:	Реализовати мере активне политике запошљавања особа са инвалидитетом на локалном нивоу	
Бр акт.	Назив активности	Програм 3. Локални економски развој Прог.акт. 0002 :Мере активне политике запошљавања
3.1.1	Издвајање посебних средстава за јавне радове за квалификовану радну снагу за особе са инвалидитетом	Национална служба за запошљавање Општина Бела Паланка-ЛАПЗ
3.1.2	Субвенције зараде особа са инвалидитетом без радног искуства	Национална служба за запошљавање Општина Бела Паланка -ЛАПЗ
3.1.3.	Субвенције за запошљавање незапослених лица из категорије теже запошљивих	Национална служба за запошљавање Општина Бела Паланка -ЛАПЗ
МЕРА 3.2	Мотивисати послодавце за запошљавање особа са инвалидитетом	
Бр акт.	Назив активности	Програм 3. Локални економски развој Прог.акт. 0002 :Мере активне политике запошљавања
3.2.1	Интензивно информисање послодаваца из јавног сектора о измени уредбе о забрани запошљавања	Национална служба за запошљавање
3.2.2	Информативне сесије за послодавце о мерама активне политике запошљавања и могућностима запошљавања ОСИ	Национална служба за запошљавање
3.2.3	Учешће на сајмовима запошљавања који се организују на нивоу Пиротског округа	Национална служба за запошљавање
МЕРА 3.3:	Ојачати стручне капацитете образовних установа за рад са децом са инвалидитетом	
Бр акт.	Назив активности	Програм 8.Предшколско образовање Прог.актив.0001:Функционисање предшколских установа Програм 9.Основно образовање и васпитање Прог.акт0001.:Функционисање основних школа
3.3.1	Ангажовање дефектолога или психолога у предшколској установи	Пројекат Унапређење предшколског васпитања и образовања у општини Бела Паланка. Министарство просвете
3.3.2	Реализација релевантних акредитованих обука за запослене у основним и средњим школама	Образовне установе Општина Бела Паланка
3.3.3	Едукација васпитача у Предшколској установи за стручни практични рад са децом којој је потребна додатна подршка	Пројекат Унапређење предшколског васпитања и образовања у општини Бела Паланка. Министарство просвете. Општина Бела Паланка

3.3.4.	Програми размене искуства са образовним установама у другим општинама	Образовне установе Општина Бела Паланка
МЕРА 3.4: Повећати обухват деце са тешкоћама у развоју интерсекторском подршком		
Бр акт.	Назив активности	Програм 11.Социјална и дечија заштита Прог.актив.0006:Подршка деци и породици са децом
3.4.1	Мапирање деце са тешкоћама у развоју	Општина Бела Паланка, Образовне установе, Дом здравља, Центар за социјални рад, ОЦД
3.4.2	Информисање родитеља о значају обухвата деце подршком Интерресорне комисије	Општина Бела Паланка, Образовне установе, Дом здравља, Центар за социјални рад, ОЦД
3.4.3.	Пружање додатне подршке деци са тешкоћама у развоју у образовном систему	Општина Бела Паланка, Образовне установе, Дом здравља, Центар за социјални рад, ОЦД
МЕРА 3.5: Унапредити постојеће и развијати нове услуге социјалне заштите		
Бр акт.	Назив активности	Програм 11.Социјална и дечија заштита Прог.актив.0003: Дневне услуге у заједници
3.5.1	Мапирање потреба особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка за услугама социјалне заштите, укључујући услугу персоналне асистенције	Центар за социјални рад
3.5.2	Успостављање услуге Дневни боравак за децу и одрасле са инвалидитетом	Општина Бела Паланка
3.5.3.	Континуирано пружање услуге Клуба као саветодавно терапијске и социјално едукативне услуге за пензионере, децу и одрасле	Општина Бела Паланка
3.5.4.	Континуирано обезбеђење услуге Помоћ у кући	Општина Бела Паланка
3.5.5.	Континуирано обезбеђење услуге Лични пратилац детета	Општина Бела Паланка
МЕРА 3.6: Унапредити доступност специјалистичких здравствених услуга за све грађане општине Бела Паланка		
Бр акт.	Назив активности	Програм 12.Здравствена заштита Прог.актив.0001:Функционисање установа примарне здравствене заштите
3.6.1	Мапирање потреба особа са инвалидитетом за прилагођеним специјалистичким здравственим услугама	Дом здравља
3.6.2.	Набавка једне стоматолошке столице за децу и једне стоматолошке столице за одрасле, које се могу прилагодити особама са инвалидитетом	Донаторска средства
3.6.3.	Набавка инвалидских колица (2) за Дом здравља	Донаторска средства

3.6.4.	Набавка ЕКГ апарата са опремом која се може користити за преглед особа које имају ампутиране екстремитете	Донаторска средства
3.6.5.	Реорганизација специјалистичких здравствених служби ради повећања доступности специјалистичких здравствених услуга (спуштање у приземље и сл)	Из редовних активности

8. ОКВИР ЗА ПРАЋЕЊЕ СПРОВОЂЕЊА, ВРЕДНОВАЊЕ УЧИНАКА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Програм за унапређење положаја особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка за период 2021-2023. године спроводи се реализацијом мера, односно пројеката и активности утврђених у поглављу 6 – Акциони план (у даљем тексту: АП), а одговорност за спровођење имају субјекти који су у Акционом плану наведени као „носиоци“, а то су органи и организационе јединице (одељења и сл.) јединице локалне самоуправе Бела Паланка. Целокупан процес ће бити поверено телу које ће бити успостављено у ову сврху.

Одлуком Скупштине општине Бела Паланка формираће се Радна група за имплементацију/спровођење и праћење Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период 2021-2023 које ће се састојати од представника кључних заинтересованих страна: општине Бела Паланка, Центра за социјални рад општине Бела Паланка, Националне службе за запошљавање, Интерресорне комисије, Дома здравља, удружења (за) особа са инвалидитетом уз обавезно учешће најмање једне особе са инвалидитетом и родитеља детета са инвалидитетом.

Улога Радне групе биће да врши праћење имплементације Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка:

Праћење спровођења поједничних активности и пројеката врши се преко показатеља за мерење учинака (индикатора) који су дефинисани за општи циљ, посебне циљеве и мере. Поступак праћења обухвата низ задатака међу којима се, између осталог, налазе:

- 1) редовна комуникација и размена информација између свих актера укључених у реализацију *Програма* електронским путем, одржавањем периодичних састанака и подношењем извештаја,
- 2) прикупљање свих података и информација о томе како тече реализација конкретних мера и активности, укључујући и формирање евиденција које до сада нису вођене, а битне су за вредновање учинка—обезбеђеност и утрошак буџетских средстава за реализацију *Програма*, поштовање временског оквира спровођења активности, ниво укључености партнера и квалитет сарадње између партнера, број крајњих корисника, оствареност планираних индикатора итд.,
- 3) дефинисање превентивних мера у случају појаве ризика који могу угрозити спровођење *Програма*, односно, предлагање конкретних акција за решавање проблема када се они појаве и када угрозе спровођење конкретних активности и пројеката,
- 4) информисање јавности и свих заинтересованих страна о томе како тече спровођење *Програма*,
- 5) припрему и подношење годишњих и трогодишњег извештаја о реализацији *Програма*.

У поступку праћења спровођења *Програма* најмање два пута годишње ће се организовати координациони састанци свих актера непосредно укључених у спровођење *Програма*, а састанке сазива и организује Радна група за имплементацију/спровођење и праћење Програма, која ће **сачинити формат за извештавање на годишњем нивоу** који ће бити усклађен са дефинисаним индикаторима како би се обезбедили потребни подаци и Програм усклађивао на начин који је заснован на објективно проверљивим подацима свих институција и организација укључених у имплементацију.

8.8. Вредновање учинка и извештавање

За разлику од мониторинга спровођења *Програма* који представља континуиран процес током целокупног периода на који се *Програм* усваја, евалуација односно вредновање учинка оствареног применом *Програма* биће периодично рађена.

Вредновање учинка подразумева оцену релевантности, ефикасности, ефективности и одрживости *Програма* у циљу његовог преиспитивања и унапређења, било у процесу његове ревизије или током новог процеса стратешког планирања. Вредновање учинака јавних политика спроводи се уз узимање у обзир података и информација добијених од свих органа и организација које су одговорне за спровођење мера односно активности јавних политика, као и података и информација које су прибављене из других извора, а које се односе на учинке тих јавних политика.

Ex-post анализа ефеката јесте процес који омогућава сагледавање стварних позитивних и негативних, директних и индиректних ефеката које мере садржане у документу јавне политике, производе током примене, како би се утврдило да ли је неопходно предузети додатне и/или корективне мере у циљу смањења негативних ефеката на најмању могућу меру, отклањања узрока проблема насталих у току спровођења јавне политике, те постизања зацртаних циљева.

Годишњи извештај о реализацији Програма, припрема Радна група за имплементацију/спровођење и праћење Програма и исти подноси Општинском већу које даје сагласност на годишњи извештај најкасније до 31. марта текуће године за претходну.

Трогодишњи извештај о реализацији Програма припрема Радна група за имплементацију/спровођење и праћење Програма и исти подноси општинском већу на сагласност. Након тога се трогодишњи извештај доставља и Скупштини општине Бела Паланка најкасније у року од 120 дана по истеку треће календарске године од дана усвајања *Програма*.

9. ИНФОРМАЦИЈЕ О РЕЗУЛТАТИМА СПРОВЕДЕНИХ КОНСУЛТАЦИЈА

Извештај о консултативној радионици

Дана 16.03.2021. године (уторак), у трајању од 12.00 до 14.30 часова одржана је консултативна радионица као саставни део процеса израде Програма за за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период 2021-2023. године. Циљ радионице био је да се заинтересованим странама представе кључни елементи Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период 2021-2023. године и прикупе коментари и сугестије на кључне елементе Програма како би се унапредио садржај документа.

Координаторка Радне групе за израду Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период 2021-2023. године је упутила позив заинтересованим странама за учешће у консултативној радионици који је укључио сатницу и материјале за учеснике, како би имали могућност да се унапред припреме за дискусију.

Консултативној радионици присуствовало је укупно 12 учесника и учесница, 10 жена и 2 мушкарца – особа са инвалидитетом, родитеља деце са инвалидитетом, представника/ца локалних институција и организација цивилног друштва.

На почетку радионице представили су се учесници и учеснице а потом су уводну поздравну реч одржали Марија Бошковић (координаторка Радне групе за израду Програма) испред општине Бела паланка и Ивана Максић испред Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије.

Потом је консултанткиња Татјана Лазор Обрадовић представила уводне информације које се односе на сам процес израде Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период 2021-2023. године који је започет у септембру 2020. године, а рад Радне групе у октобру 2020. године. Консултанткиња је представила структуру документа и кључне елементе Програма: визију, општи циљ, посебне циљеве и мере, а потом се приступило анализи активности из Акционог плана који је саставни део Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка за период 2021-2023. године. Учесници/це радионице су позвани/е да се укључе у дискусију и дају коментаре на садржај материјала који им је достављен пре одржавања радионице.

Током радионице учесницима је представљен садржај Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка за период 2021-2023. године односно његови кључни елементи: SWOT анализа као сумарни преглед проблема које Програм обрађује, Визије, Општер циља, Посебних циљева, и Мера. Такође, представљен је Акциони план који прати Програм.

Током консултативне радионице учесници су дали веома конкретне коментаре и сугестије који су се односили на начин реализације информативних активности: да се конкретизују формулације, предвиди конкретна улога партнерских организација и институција у информативним и промотивним активностима.

Такође, истакнуто је да је у рад Савета за социјалну политику, који ће се у будућности формирати потребно укључити и особу са инвалидитетом и родитеља детета са инвалидитетом, као и да је неопходно спроводити активности промоције и информисања о правима и положају особа са инвалидитетом.

Додате су и преформулисане активности које се односе на спортске манифестације у заједници и укључивање особа са инвалидитетом у спортске и културне манифестације: учесници су дали низ конкретних идеја о томе које активности могу да се реализују односно сматрају их изводљивим у локалном контексту (спорт: активности на базену, турнири, организовање такмишења у Мини голфу и сл., култура: ликовне и литерарне радионице и изложбе радова које ће имати инклузивни карактер у смислу да учествују сва деца а да теме буду права особа са инвалидитетом и слично).

Веома је важан и коментар-сугестија у вези са начином мотивисања спортских клубова односно начина на који ће општина да сугерише спортским клубовима да укључе инклузивне активности у своје годишње програме за наредну годину – општина ће одржати састанак у септембру 2021. године са спортским клубовима и СЦ Бањица, где ће општина ће изложити ову сугестију односно обавезу клубова.

Учесница са инвалидитетом је истакла неколико суштинских коментара: да се услуга персоналне асистенције мора имати у виду као услуга за одрасле особе са инвалидитетом како би се допринело њиховој самосталности (нпр. студенткињи приликом похађања студија, или особама којима би услуга омогућила да редовно обављају своје послове и сл.). Зато је у акциони план укључена допуна активности 3.5.1. Мапирање потреба особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка за услугама социјалне заштите, укључујући услугу персоналне асистенције. Такође, напоменула је да је потребно јасно исказати да је услуга Помоћ у кући намењена не само за старије особе и децу него и за одрасле особе са инвалидитетом.

Конкретизоване су формулације активности у оквиру мера у свим областима како би се јасно прецизирали носиоци, партнери, број реализованих активности и сл., односно како би Програм јасно дефинисао очекиване исходе.

Извештај о јавној расправи

10. ЛИСТА СКРАЋЕНИЦА

ДЗ	Дом здравља
ЕУ	Европска унија
ИОП	Индивидуални образовни план
ИРК	Интерресорна комисија
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛАП	Локални акциони план
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
МПНТР	Министарство просвете, науке и технолошког развоја
НВО	Невладине организације
НСЗ	Национална служба за запошљавање
ОСИ	Особе са инвалидитетом
ОЦД	Организације цивилног друштва
ОШ	Основна школа
Програм	Програм за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период 2021-2023.
ППП	Припремни предшколски програм
ПУ	Предшколска установа
РЗС	Републички завод за статистику
РС	Република Србија
СДЦ	Швајцарска агенција за развој и сарадњу
Стратегија	Стратегија унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период од 2020. до 2024. године
СИПРУ	Тим за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије
СКГО	Стална конференција градова и општина
СШ	Средња школа
ЦОР	Циљеви одрживог развоја
ЦСР	Центар за социјални рад

11. СПИСАК ТАБЕЛА У ДОКУМЕНТУ

Назив табела
Табела бр. 1 : Насељена места у општини Бела Паланка
Табела бр. 2: Становништво према старосним групама и полу 2018-2019
Табела бр. 3: Кретање броја становника на сеоском и градском подручју у периоду између пописа
Табела бр. 4: Особе с инвалидитетом према врсти проблема и полу
Табела бр. 5: Предшколске установе на територији општине Бела Паланка
Табела бр. 6: Број децеобухваћене предшколским васпитањем и образовањем уписане по ИОП1 и ИОП2 по радној години 2017-2020
Табела бр. 7: Број ученика у основним школама у општини Бела Паланка у школској 2020/2021
Табела бр.8: Број деце (уписане по ИОП1 и ИОП2) обухваћене основним образовањем 2017-2020
Табела бр. 9: Број ученика у средњој школи у општини Бела Паланка 2020/2021
Табела бр. 10: Укупан број незапослених лица у општини Бела Паланка на евиденцији Националне службе за запошљавање 2017-2020
Табела бр. 11: Удео незапослених особа са инвалидитетом у општини на евиденцији Националне службе за запошљавање у укупном броју незапослених 2017-2020
Табела бр. 12: Особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка на евиденцији Националне службе за запошљавање према степену стручне спреме 2017-2020
Табела бр. 13: Особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка на евиденцији Националне службе за запошљавање према годинама старости 2017-2020
Табела бр. 14: Особе са инвалидитетом у општини Бела Паланка на евиденцији Националне службе за запошљавање према трајању незапослености 2017-2020
Табела бр. 15: Финансијска средства која се издвајају за реализацију мера активне политике запошљавања из Локалног акционог плана за запошљавање 2017-2020
Табела бр. 16: Корисници ЦСР у 2019. години
Табела бр. 17: Особе са инвалидитетом на евиденцији ЦСР у току 2019. године, према старости иполу
Табела бр. 18: Број особа са инвалидитетом у ЦСР у току 2019. године према врсти инвалидитета и старости
Табела бр. 19: Број деце са сметњама у развоју корисника ЦСР према узрасту у току 2019. године
Табела бр. 20: Особе са инвалидитетом корисници смештаја у 2019. години
Табела бр. 21: Обухват особа са инвалидитетом мерама активне политике запошљавања у општини у периоду 2017-2020
Табела бр. 22: Наменски трансфери за услуге социјалне заштите 2017-2020 у РСД
Табела бр. 23: Укупан кадар у здравственој установи на дан 30.06.2019.године

12. ДОКУМЕНТИ ОПШТИНЕ БЕЛА ПАЛАНКА

На основу члана 32 тачка 20. Закона о локалној самоуправи (Службени гласник Републике Србије 129/07, 83/14-др. Закон, 101/16-др. закон и 47/18) и члана 40. став 1. тачка 4. Статута општине Бела Паланка („Службени лист града Ниша“, бр.14/2019), Скупштина општине Бела Паланка, на седници одржаној дана 26.11.2020. године, донело је

ОДЛУКУ

о приступању изради Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021.-2023. године

I Општина Бела Паланка приступа изради Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021.-2023. године у оквиру Програма локалних иницијатива за социјално укључивање и смањење сиромаштва – подршка развоја модела за социјално укључивање ЛИП 2, који финансира Швајцарска Конференција путем Швајцарске агенције за развој и сарадњу (СДЦ) – ПРОЈЕКТА: „Подршка унапређењу социјалног укључивања у Републици Србији“, фаза 3, а подржан је од стране Тима за социјално укључивање и смањење сиромаштва Владе Републике Србије (СИПРУ).

II У циљу израде Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021.-2023. године решењем Председника Општине Бела Паланка биће формирана Радна група у мешовитом саставу, који ће чинити представници сектора релевантних за положај особа са инвалидитетом, и то:

- представник општине Бела Паланка,
- представник локалних организација и удружења особа са инвалидитетом,
- представник Центра за социјални рад Бела Паланка,
- представник из области здравства,
- представник из области образовања,
- представник из области запошљавања.

Решењем Председника Општине Бела Паланка биће именован и координатор радне групе која ће сачињавати предлог Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021.-2023. године.

III Предлог Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021.-2023. године биће дат на усвајање Скупштини општине Бела Паланка .

IV Одлука ступа на снагу даном доношења и објавиће се у „Службеном листу града Ниша“.

Образложење

Правни основ за доношење приступа изради Програма за унапређење положаја особа са

инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021.-2023.године у одредбама члана 32. тачка 20. Закона о локалној самоуправи („Сл.гласник РС“, бр. 129/07, 83/14 - др. закон, 101/16 - др. закон и 47/18), којима је прописано да скупштина општине обавља и друге послове утврђене законом и статутом, а одредбама члана 40.став 1. тачка 4. Статута општине Бела Паланка („Сл. лист града Ниша“, бр. 14/19), прописано је да Скупштина општине, у складу са законом доноси план развоја општине, планске документе јавних политика и друге планске документе.

Одредбама Закона о планском систему Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 30/2018) утврђено је да су „јавне политике“ правци деловања јединице локалне самоуправе, у одређеним областима ради постизања жељених циљева на нивоу друштва и да је једна од врсти докумената јавних политика и програм. Програм, сходно члану 18.став 1. поменутог Закона, је документ јавне политике, ужег обухвата од стратегије који представља групу независних, али тесно повезаних мера којима се управља и координира у циљу остваривања жељених циљева.

Циљ приступања изради Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021.-2023.године је унапређење социјалног положаја особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка у складу са Законом о планском систему Републике Србије, а на основу Стратегије унапређења положаја особа са инвалидитетом у Републици Србији за период од 2020. до 2023.године („Сл. гласник РС“, бр. 44/20). Приступање изради веома важног документа спроводи се у циљу унапређења положаја особа са инвалидитетом, подизања нивоа квалитета живота особа са инвалидитетом у општини Бела Паланка у области приступачности, партиципације, равноправности и недискриминације, образовања, запошљавања, социјалне заштите и здравља.

Број: 011-61/2020-1

У Белој Паланци, 27. 11. 2020. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БЕЛА ПАЛАНКА

Председник
Александар Пејчић

На основу члана 44. став 1. тачка 6. Закона о локалној самоуправи („Сл.гласник РС“, бр. 129/07,83/14- др.закон, 101/16-др.закон и 47/18) и члана 66. тачка 26.Статута Општине Бела Паланка („Сл.лист града Ниша“,бр.14/19) и става II Одлуке о приступању изради Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021.-2023.године бр.011-61/2020-I од 27.11.2020.године, председник Општине Бела Паланка, доноси

РЕШЕЊЕ

о формирању Радне групе за израду Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021.-2023.године

I Формира се Радна група за израду Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021.-2023.године у саставу:

1. Лидија Тричковић - вмс у Дому здравља у Белој Паланци;
2. Бојана Ђурић Димитријевић - стручни сарадник у Центару за социјални рад „Бранко Миловановић -Цига“ Бела Паланка;
3. Марија Анђелковић -члан Општинског већа општине Бела Паланка , задужена за средње и високо образовање;
4. Тамара Јовановић Тошић - представник Националне службе за запошљавање ;
5. Петра Крстић - стручни сарадник, дефектолог у Удружењу „ТЕ ДЕУМ“ Бела Паланка;
6. Драган Живковић- члан Општинског већа општине Бела Паланка , задужен за грађевинарство и заштиту животне средине;;

Марија Бошковић - Координатор Радне групе , члан Општинског већа општине Бела Паланка, задужена за културу,информисање, социјалну и здравствену заштиту, предшколско и основношколско образовање.

II Задаци радне групе су да: утврди план активности на изради Програма за унапређење положаја особа са инвалидитетом на територији општине Бела Паланка за период од 2021.-2023.године, изради предлог Програма ,учествује у јавној расправи о предлогу Програма и упуту га Општинском већу општине Бела Паланка на разматрање.

Решење доставити:

- члановима Радне групе и координатору;
- архиви.

Број: 011-61/2020-III

У Белој Паланци, 27.11.2020.

ПРЕДСЕДНИК ОПШТИНА БЕЛА ПАЛАНКА

Председник
Горан Миљковић

